

รายงานการวิจัย
การขับเคลื่อนรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนเพื่อกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง
Driving Patterns to Establish the Financial Community Group in
the Form of Sufficiency Economy

แผนงานวิจัย
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับการพัฒนาชุมชน
Participatory Action Research for Community Development to
Apply Sufficiency Economy Philosophy

โดย
รศ.ดร.ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์
รศ.วัชรีย์ พฤทธิกันนท์
รศ.พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

พ.ศ. 2554

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัย ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้มอบความไว้วางใจให้คณะผู้วิจัย ดำเนินการวิจัยโครงการ “การขับเคลื่อนรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนเพื่อกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง” ภายใต้แผนงาน “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการพัฒนาชุมชน”

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการผู้ตรวจสอบทางวิชาการ ศูนย์เอนกประสงค์บริการผู้สูงอายุ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ในเพื่อขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค และจักนำข้อมูลที่ได้นี้ไปเผยแพร่เป็นฐานข้อมูลแก่ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาควิชาการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน และหน่วยงานที่ต้องการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน

คณะผู้วิจัย
กุมภาพันธ์ 2554

คณะกรรมการ

รศ.ดร.ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์

หัวหน้าโครงการ

รศ.วัชรีย์ พงศ์กานนท์

นักวิจัยร่วม

รศ.พรทิพย์ เขียวศรีวิทย์

นักวิจัยร่วม

บทคัดย่อ

243163

การวิจัยเรื่อง “การขับเคลื่อนรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนเพื่อกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง” ภายใต้แผนงานวิจัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการพัฒนาชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีวัตถุประสงค์ เพื่อขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่ชนบท และเพื่อสังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค ดำเนินการวิจัยในพื้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนคือการตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในรูปแบบของกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง เนื่องจากประชาชนในชุมชนต้องการจะดูแลคนในชุมชนตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ และตาย ทีมวิจัยได้เข้าร่วมขับเคลื่อนเมื่อกองทุนได้มีการขับเคลื่อนมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงก่อนจัดตั้งกองทุน ช่วยส่งเสริมให้มีการตั้งการเงินชุมชนโดยการนำแกนนำชุมชนไปศึกษาดูงานที่บ้านสามขา จังหวัดลำปาง และบ้านหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี เข้าไปช่วยในการสร้างกฎเกณฑ์ การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวบรวมข้อมูล ประเมินผล รวมไปถึงการสังเคราะห์ผลของการจัดตั้งการเงินชุมชน และการจัดทำแผนไปสเตอร์ระยะเบียด ขั้นตอน โครงสร้างการบริหารของกองทุนฯ เพื่อติดตั้งประจำสำนักงานกองทุนฯ ในแต่ละชุมชน นอกจากนี้ยังมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้กับกองทุนฯ

กองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการออมในวันที่ 1 พฤษภาคม ปี 2553 มีสมาชิกแรกเข้า 337 ราย การจ่ายสวัสดิการ กองทุนสวัสดิการฯ จะจ่ายเงินช่วยเหลือสมาชิกที่เป็นสมาชิกสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปตามเกณฑ์ดังนี้ ในกรณีเกิด มารดาจะได้รับค่าคลอดบุตร 500 บาทต่อครั้ง เด็กแรกเกิดจะได้รับเงินสวัสดิการรับขวัญเด็ก 500 บาทต่อคน ในกรณีแก่จะมีบำนาญต่อเดือนให้เมื่อสมาชิกมีอายุครบ 60 ปีในอัตราตาม ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ในกรณีเป็นผู้พิการหรือด้อยโอกาสจะจ่ายค่าสวัสดิการให้เป็นรายเดือนไม่น้อยกว่า 100 บาทต่อเดือน ในกรณีเจ็บป่วยกองทุนจะจ่ายค่าสวัสดิการให้ถ้าต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลปีละไม่เกิน 12 คืนตามระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ในกรณีเสียชีวิตกองทุนจะจ่ายค่าสวัสดิการให้ 1 ครั้งตามระยะเวลาของการเป็นสมาชิก

การติดตามและประเมินผลการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน โดยคณิตศาสตร์ประกันภัยกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้เงื่อนไขหลักคือ 1) ความเสี่ยงสูงสุด 2) ไม่พิจารณาภาระสวัสดิการการลาออก 3) ไม่พิจารณาสวัสดิการการผู้พิการผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้ทำการศึกษาบนพื้นฐานเงื่อนไขของกองทุนที่กำหนดให้การบริหารงานกองทุน

แบ่งสัดส่วนค่าใช้จ่ายออกเป็น ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ร้อยละ 20 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ร้อยละ 30 และค่าใช้จ่ายในสวัสดิการ ร้อยละ 50 ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุนพบว่า กองทุนจะสามารถอยู่ได้เพียง 5 ปี โดยมีเงินคงเหลือจากการจ่ายค่าสวัสดิการในปีที่ 1 ประมาณ 37,055 บาท ในปีที่ 5 ประมาณ 35,633 บาท และในปีที่ 6 คาดว่าจะติดลบ ประมาณ -91,333 บาท ทางเลือกเพื่อความอยู่รอดของกองทุนสัจจะวันละบาทสามารถทำได้โดย 1) การปรับลดค่าบริหารจัดการและค่าดำเนินงาน 2) การได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน 3) การได้รับเงินทุนเพิ่มอีก 365 บาทต่อคนต่อปี และ 4) ทางเลือกอื่นๆ เช่นการแบ่งกองทุนเป็น 2 ส่วน เป็นเงินทุนระยะสั้นสำหรับรายจ่ายประจำ และเงินทุนระยะยาว สำหรับการลงทุนเพื่อหาผลกำไร นอกจากนั้น การประเมินความพึงพอใจของสมาชิกพบว่าร้อยละ 54.1 ของสมาชิกทั้งหมดมีความพอใจมากในจำนวนเงินที่ออมกับกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท ร้อยละ 59.18 ของสมาชิกทั้งหมด มีความพึงพอใจมากในระเบียบการสมัครสมาชิกกองทุน

การวิเคราะห์ผลกระทบของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในหมู่บ้านที่ศึกษาในระดับจุลภาคพบว่า

(1) การขาดความรู้และความเข้าใจในกองทุน และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์การการเงินชุมชนของสมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกองทุน จะมีเป้าหมายเพียงหวังผลตอบแทนทางการเงินหรือสวัสดิการที่จะได้รับ

(2) ขาดการเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ การลงทุนเพื่อหาผลตอบแทน หรือการบริหารการเงินของผู้นำ หรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์การการเงินชุมชน

(3) จำนวนสมาชิกของกองทุนนั้นมีไม่มากเพียงพอ ทำให้การรวบรวมกองทุนได้ปริมาณเงินไม่มาก ส่งผลให้ไม่สามารถนำไปลงทุนในกิจกรรมหาผลตอบแทนสูงได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบินผลคืนให้สมาชิก เกิดความรู้สึกได้ผลตอบแทนน้อย อันจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์การการเงินระดับชุมชน

(4) ขาดการศึกษาทำความเข้าใจอย่างถูกต้องและเชิงลึกในการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์การการเงินชุมชน

(5) การไม่ได้ศึกษาตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ถึงการอยู่รอดของกองทุน ภายใต้กฎระเบียบ กติกาที่กลุ่มได้ร่างขึ้น ทำให้กลุ่มหรือองค์การการเงินชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จในที่สุด

จากเหตุผลและปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์การการเงินชุมชนนั้น มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง ซึ่งหากกลุ่มหรือองค์การการเงินชุมชนดำเนินกิจการไม่ประสบผลสำเร็จ ก็จะทำให้มวลสมาชิกได้รับความเดือดร้อนจากเงินที่นำไปรวมกองทุน หากการบริหาร

จัดการกองทุนไม่มีธรรมาภิบาล ไม่โปร่งใส ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชนทำให้เกิดความขัดแย้งได้

ผลกระทบในระดับมหภาค คือ ผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม ต่อรัฐบาล และต่อประเทศ จากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนทั่วประเทศ แต่ยังคงดำเนินการไม่ครบวงจร ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน โดยการให้เงินงบประมาณ มีการกำหนดกฎระเบียบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน มาจากหน่วยงาน และให้ชุมชนดำเนินการและปฏิบัติตาม จะเห็นได้ว่าหากมองกลับไปข้อผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาค ยังคงมีองค์ประกอบของการจัดตั้งอีกหลายประการที่ภาครัฐยังไม่ได้ให้การส่งเสริม ดังนั้น หากเป็นเช่นนี้ต่อไปผลกระทบที่จะเกิดในภาพรวมคือ การสูญเสียงบประมาณ สูญเสียเวลาที่ได้ดำเนินการ เกิดการพัฒนาที่ไม่พัฒนา อันจะผลเสียต่อความอยู่ดีกินดี สภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนเสื่อมถอย ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมตามมา

Abstract

203163

This research on “ Driving Patterns to Establish the Financial Community Group in the Form of Sufficiency Economy” under the research program on participatory action research to drive the sufficiency economy philosophy into actions for community development. It is funded by the Office of National Research Council of Thailand with the objectives to actuate the formation of community monetary fund groups in the rural areas and to synthesize the outcomes of such formation in terms of economic impacts at micro and macro levels. The research was conducted in Mae Taeng District area in Chiang Mai Province.

The promotion and support attempts had led to the formation of a One Baht a Day Truthful Welfare Fund in Mae Taeng District as the village community members wanted to take care of every community members at various stages of life from birth, ageing, ailment, and death. The research team came into playing a role when the Fund had been pushed into initial motion for a while but not yet formally established as an organizational entity. The team then helped by encouraging the community members to establish a monetary fund group though taking their core leaders to visit Baan Samkha in Lampang Province and Baan Nongsarai in Kanchanaburi Province to learn the latter's experience. It further helped develop the rules and regulations for the administration of the Fund, provide villagers with knowledge concerning sufficiency economy philosophy and principles, compile information, undertake assessment, as well as synthesize the results of community monetary fund establishment, and produce poster describing rules, regulations, procedures, organizational structure of the funds for installment at the fund office in each community. The research team also plays the role of advisor to the fund groups.

One-baht a Day Truthful Welfare Fund at Tambon Sobperng, Mae Taeng District, Chiang Mai Province began its operation in saving activity on May 1, 2010 with 337 pioneer members. The Fund is committed according to the rules to give welfare a payment to its members upon the latter's completion of six month membership and beyond. In case of partitution, the mother will receive 500 baht for child delivery per time and newborn will get 500 baht gift. In case of old age, the member who turns 60 years old will get monthly pension at the rate varying with the length of memberships. In case the member being the disadvantageous or becoming the handicapped, he will receive a monthly welfare payment for no less than 100 baht. In case of

sickness, the Fund members will be entitled to assistance money at the rate varying with the length of membership for his/her stay in hospital/infirmery for no more than 12 nights per year. In case of death, the Fund will provide the one time funeral assistance money at the rate varying with the length of membership.

The monitoring and assessment of the performance of the Community Monetary Fund at Tambon Sobperng is based on actuary principles covering three main conditions: 1) no policy for maximum risks, 2) no coverage on any welfare payments after member's resignation from membership, 3) no consideration for welfare payments for the handicapped on the disadvantageous. The study has taken into account the above requirement and the Fund's budgeting structure which allocates 20% of the total expenditure budget for management and administration, 30% for the operation, 50% for welfare payments. The assessment results indicated that the Fund would be above to survive for five years only, since the financial balance at the end of year 1 would be about 37,055 baht which would decrease to about 35,633 baht at the end of year 5, and would become negative at -91,333 baht at the end of year 6. For its survival, the Fund may take the following alternative action : 1) reduction of budget size for management/ administration and operation affairs, 2) getting assistance in the areas of administration and operation, 3) mobilization of members contribution to the Fund for another 365 baht per member per years, and 4) taking other options like dividing the Fund's capital into two parts, one as about-run capital for routine expenditure and the other as long -term capital for investment for profits. On members satisfaction, the assessment found that 54.10% of all members were highly satisfied with their saving at One Baht a Day Truthful Fund while 59.18% reported their high satisfaction with the membership application procedures.

The analysis on the impacts of community monetary fund establishment on the studied village, on micro level impacts, revealed that

(1) There existed the lack of knowledge and understanding about the fund and the operation / activities of the community monetary fund group or organization among the fund as members had their main objectives to get welfare or monetary benefits.

(2) The lack of professional skills in management/ administration leader or committee members of the community fund group/ organization.

(3) The size of memberships was not large enough for sufficient capital mobilization to allow for making investment in high return activities, and this would affect the extent of dividend paid to members. The members might feel unhappy with the low benefits they get which might eventually affect the strength and sustainability of the community level financial group or organization.

(4) The lack of prior study to assure the right and profound understanding concerning formation or establishment of community monetary fund group or organization.

(5) The lack of actuary study to assure the survival of the fund under the rules and regulations developed by the group/ organization members is likely to eventually cause the failure in the group/organization's operation.

From the above-mentioned reasons and factors, it can be concluded that the establishment of community monetary group or organization is prone to high risk because any failures if take place in the group or organization's operation will cause the suffering to those members who put there saving in the community fund. Furthermore, the poor management and administrations of the fund without neither governance nor transparency will likely lead to various disputes in the community.

The macro level impacts mean the impacts on the general public, government, and the country generated by the national policy to promote the country wide establishment of community monetary group/ organizations which in most cases have not yet been in full operation to cover all aspects of life cycle welfare. At this initial stage of policy implementation, the main government assistance involves the promotion for the community fund establishment, the allocation of budget, the advice from implementing agencies in terms of pre-determined rules and regulations for the community to follow and run such saving and welfare fund group/ organization. Taking into account the reality at micro level at which many element of this type of organization have not yet got the state support, one can expect that this policy effort will be attended by such overall consequences as the waste of budgetary money, the waste of time for unfertile operation, the development of undesirable situations, leading eventually to degraded livelihood and socio- economic condition in the community and other general socio – economic problems.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
คณะทำงาน	ข
บทคัดย่อ	ค
Abstract	ช
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 คำสำคัญ (keyword) ของแผนงานวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดการวิจัย	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	5
2.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5
2.2 ระดับความพอเพียง	7
2.3 การออม	8
2.4 ระบบการเงินในระดับจุลภาค (Micro-Finance System Framework)	8
2.5 การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการเงินบุคคล	10
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	15
3.1 สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล	15
3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย	15
บทที่ 4 ผลการศึกษา	19
4.1 รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนในประเทศไทย	19
4.1.1 เป็นของรัฐ ดำเนินการ โดยรัฐ เพื่อประชาชน	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
4.1.2	เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยหน่วยงานเฉพาะ เพื่อประชาชน	22
4.1.3	เป็นของรัฐ บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน	23
4.1.4	เป็นของสถาบันการเงินเฉพาะ บริหารโดยมืออาชีพ เพื่อประชาชน สมาคมพัฒนาประชาชนและชุมชน	24
4.1.5	เป็นของประชาชน บริหารโดยมืออาชีพ เพื่อประชาชน	25
4.1.6	เป็นของประชาชน บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน	27
4.2	กรณีศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้	37
4.2.1	สถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สั่งจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ครูชบ ยอดแก้ว	37
4.2.2	สถาบันการเงินชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนอง สาหร่าย	44
4.3	รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย	52
4.3.1	การขับเคลื่อนเพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสั่งจะวันละบาท อำเภอ แม่แตง	52
4.4	วิเคราะห์ความยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย	64
4.4.1	ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุน โดยใช้คณิตศาสตร์ประกันภัย	64
4.4.2	ผลการศึกษาความพึงพอใจและความเต็มใจจ่ายของสมาชิกกองทุน	76
4.5	สังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในเชิงผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค	86
4.5.1	ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาค	86
4.5.2	ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาค	88
4.5.3	แนวทางแก้ไขปัญหา	88
บทที่ 5	บทสรุป	91
5.1	กรณีศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรทางการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 การจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่	92
5.3 การสังเคราะห์ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน	94
5.3.1 ความยั่งยืนของกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่ที่ศึกษา	94
5.3.2 ผลกระทบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในระดับจุลภาค	98
5.3.3 ผลกระทบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในระดับมหภาค	100
5.4 แนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน	100
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	105

สารบัญตาราง

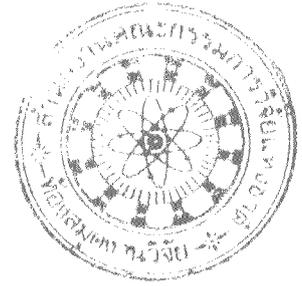
	หน้า	
ตารางที่ 4 - 1	การสังเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบกลุ่มการเงินในรูปแบบต่างๆ	34
ตารางที่ 4 - 2	ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุน	68
ตารางที่ 4 - 3	ความพึงพอใจในจำนวนเงินที่ออกมาจากกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท	76
ตารางที่ 4 - 4	ความพึงพอใจต่อการจ่ายสวัสดิการกรณีศึกษากลุ่มตัวอย่าง : กองทุน สวัสดิการสัจจะวันละบาท ตำบลสบเปิง	81
ตารางที่ 4 - 5	ความเห็นเกี่ยวกับการออมเพิ่มจากการออมสัจจะวันละบาท	86
ตารางที่ 5 - 1	เกณฑ์การจ่ายสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท	92
ตารางที่ 5 - 2	งบดุลกองทุน กรณีค่าบริหารจัดการร้อยละ 10	95
ตารางที่ 5 - 3	งบดุลกองทุน กรณีได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและ ดำเนินงาน	96
ตารางที่ 5 - 4	งบดุลกองทุน กรณีได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนิน งานและได้รับเงินทุนเพิ่มอีก 365 บาทต่อคนต่อปี	97
ตารางที่ 5 - 5	แนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน	101

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2 - 1	แนวคิดกลุ่มการเงินชุมชน	10
ภาพที่ 4 - 1	การจัดสรรเงินสัจจะฯ	41
ภาพที่ 4 - 2	โครงสร้างการบริหารงานกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง	55
ภาพที่ 4 - 3	โครงสร้างกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท	56

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สถานการณ์เศรษฐกิจไทยในปัจจุบันมีความเสี่ยงและอ่อนไหวอย่างมาก ทั้งนี้ เกิดจากปัจจัยทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดยปัจจัยภายในคือสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ในขณะที่ปัจจัยภายนอก คือ สถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้สถานการณ์เศรษฐกิจของไทยไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2552 โดยรวมหดตัวกว่าร้อยละ 5 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและการค้าของบริษัทรายใหญ่และผู้ค้ารายย่อย ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งเมื่อเทียบผลประกอบการ ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2552 กับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว พบว่า ขาดสภาพคล่องทางการเงินถึงร้อยละ 31.7 และกระทบต่อการจ้างงาน ซึ่งอัตราการจ้างงานหดตัวถึงร้อยละ 26.6 การขยายการลงทุนหดตัวลงร้อยละ 15.8 และความสามารถในการชำระหนี้หดตัวถึงร้อยละ 35.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ ส่งผลต่อสถานการณ์ด้านการศึกษาของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2552 พบว่า การบริโภคของภาคประชาชนหดตัวถึงร้อยละ 20 (หอการค้า โพลล์ ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2552)

จากสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของประเทศ ที่ภาคส่วนต่างๆ ต้องร่วมกันหาแนวทางแก้ไข ปัญหาแล้ว สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามคือสถานการณ์ทางการเงินของประชาชน ซึ่งสะท้อนจากอัตราการบริโภคที่หดตัว เป็นสัญญาณถึงการไม่มีรายได้สำหรับการใช้จ่ายใช้สอย หรือในทางกลับกัน ประชาชนเลือกที่จะนำเงินรายได้ไปเก็บออมมากขึ้น ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ จะเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจจุลภาค และสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แต่หากอัตราการบริโภคหดตัวลง เนื่องจากประชาชนไม่มีรายได้ใช้จ่ายใช้สอย แล้ว นั่นหมายถึง ประชาชนจะแสวงหาหนทางที่จะทำให้มีเงินเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยมาจากการกู้ยืมเงินทั้งนอกระบบและในระบบ ซึ่งจากผลการวิจัยเบื้องต้นของโครงการ “การประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่างๆ ของประชาชน ในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้” (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์และคณะ, 2551) เกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเงิน ด้านเงินออมและการเป็นหนี้ ของกลุ่มประชาชน จำนวน 1,015 คนทั่วประเทศ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีเงินออมทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย เท่ากับ 5,238 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่ภาระหนี้สินทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 20,622 บาทต่อครัวเรือน หรือมีภาระหนี้สินคิดเป็น 4 เท่าของการออม โดยเป็นหนี้ในระบบ คิดเป็นร้อยละ 86.74 และนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 13.26

ในขณะเดียวกัน จากข้อมูลการสำรวจโดยความร่วมมือระหว่างกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2552) ซึ่งได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์คนขับแท็กซี่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู คนขับรถ 3 ล้อ วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์เดินรถ อีกจำนวนทั้งสิ้น 4,958 คนทั่วประเทศ พบว่า สมาชิกสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.57 เป็นผู้มีหนี้สิน โดยบุคคลที่มีหนี้ส่วนใหญ่จะมีหนี้สินประมาณ 210,387.20 บาท โดยแบ่งเป็นหนี้ที่อยู่ในระบบร้อยละ 66.70 และหนี้ที่อยู่นอกระบบร้อยละ 33.30 ซึ่งบุคคลที่มีหนี้ส่วนใหญ่จะทำการผ่อนชำระโดยรวมต่อเดือนเฉลี่ย 8,282.80 บาท เป็นการชำระหนี้ในระบบเฉลี่ย 7,612.62 บาท และนอกระบบเฉลี่ย 3,591.84 บาท สาเหตุของการก่อหนี้ส่วนใหญ่มาจากการขอกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย รองลงมาได้แก่ เพื่อลงทุน และเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

จากผลการสำรวจ จึงเห็นได้ชัดว่าสถานการณ์หนี้ของภาคครัวเรือนระดับฐานรากนั้น มีแนวโน้มที่จะประสบกับปัญหาทางด้านของหนี้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีสัญญาณของการชะลอตัวลงอย่างชัดเจน ดังนั้นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยทั่วไป จะต้องร่วมมือกันฟันฝ่าวิกฤติการณ์เศรษฐกิจให้ได้พร้อมๆ กัน การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านการออมและการลงทุน โดยการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสม เพราะแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการปฏิบัติในทางสายกลาง สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม ซึ่งจากการศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จากกลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษา (Good Practice) สถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย พบว่า การจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน สามารถแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของคนในชุมชนได้ประสบผลสำเร็จ โดยประชาชนในชุมชนได้มีรายได้ มีอาชีพ มีเงินออม และสามารถบริหารจัดการเงินออมให้เกิดผลกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างปราศจากความเสี่ง ดังนั้น การศึกษา/วิจัยในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาข้อค้นพบดังกล่าวในเชิงลึก และส่งเสริมชุมชนเป้าหมายให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มการเงินชุมชน ที่ดำเนินงานโดยคนในชุมชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่ชนบท
- 2) เพื่อสังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

ในระดับจุลภาคและมหภาค

1.3 คำสำคัญ (keyword) ของแผนงานวิจัย

เศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยในการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ การวิจัยในลักษณะทดลองปฏิบัติการร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ ประชาชน กลุ่มธุรกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต่อการขยายผลองค์ความรู้ให้กว้างขึ้น เป็นงานวิจัยที่เริ่มต้นจากสนับสนุนให้ชุมชนเป็นคนสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับตนเองและชุมชน โดยศึกษาเรียนรู้หาข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งแก้ไขปัญหามาโดยการวางแผน กำหนดการดำเนินงานพร้อมทั้งปฏิบัติตามแผนร่วมกัน และมีนักวิชาการ ทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้กระบวนการวิจัยได้ผลสอดคล้องกับเป้าหมาย ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

การสร้างภูมิคุ้มกัน คือ การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาให้ชุมชนมีความพร้อมรับผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่สามารถคาดการณ์ได้และไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า

ชุมชน หมายถึง หมู่บ้าน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ชุมชนชนบท หมายถึง ถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของประชากรจำนวนน้อย ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ต่ำ ประชากรมีความคล้ายคลึงกันในด้านลักษณะ อาชีพ และมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีวิถีการคิดแบบธรรมเนียมนิยม (traditionalism) มีรูปแบบ ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นแบบกันเอง (ปฐมภูมิ) สภาพทางธรรมชาติและสภาพ โดยทั่วไปไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้ากว่าเขตเมือง

กลุ่มการเงินชุมชน คือ การที่คนในชุมชน รวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการเงิน และคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ ที่ปรึกษา รวมทั้งมีส่วนร่วมลงทุนทั้งทางด้านทรัพย์สิน ความคิดและเป็นแรงงานสำคัญในการบริหารจัดการ สามารถให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานได้ โดยมีส่วนราชการในท้องถิ่นเป็นภาคีร่วมดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของชุมชนในท้องถิ่น

เศรษฐกิจชุมชน คือ ระบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างธุรกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย หน่วยครัวเรือน ที่มีบทบาทเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และเครือข่ายสินค้าเชื่อมชุมชน คือ กลุ่มการเงินชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

สังเคราะห์องค์ความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากกรณีศึกษา (Good Practice) สถาบันการเงินตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี และกลุ่มการเงินชุมชนของครูชบ ยอดแก้ว ที่ประสบความสำเร็จในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จนเป็นที่ยอมรับ และสังเคราะห์วรรณกรรมรูปแบบองค์กรการเงินชุมชนรูปแบบต่างๆ ส่วนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในการศึกษาค้างนี้ ดำเนินการศึกษาในเขตพื้นที่ “ชุมชนชนบท” ซึ่งเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกร กลุ่มธุรกิจชุมชน และกลุ่มการเงินชุมชน ที่ต้องการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตประจำวัน ในพื้นที่ภาคเหนือ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แนวทางในการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่ชนบท
2. ผลกระทบของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค

1.6 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นรูปแบบของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แก่ประชาชน โดยการดำเนิน โครงการ การสร้างองค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการพัฒนาชุมชน สำหรับการถ่ายทอดผลการศึกษา โดยการเผยแพร่ในเวทีวิชาการ และตีพิมพ์บทความ สามารถนำเสนอเฉพาะ โครงการ หรือเสนอพร้อมกับ โครงการอื่น ภายใต้แผนงานฯ ได้ โดยกำหนดตัวชี้วัดไว้อย่างน้อย 1 ครั้ง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

เพื่อรวบรวมกรอบแนวคิดและชี้แจงให้ความรู้กับชุมชน ถึงแนวทางการดำเนินงานของกองทุน สิทธิประโยชน์ ที่ผู้เข้าร่วมกองทุนจะได้รับ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ รวบรวมข้อมูลทุกมิติจากแหล่งต่างๆ พิจารณาจากกรอบแนวคิดของแผนงานวิจัยและความรู้ความ เข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- 1) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ระดับความพอเพียง
- 3) การออม
- 4) ระบบการเงินในระดับจุลภาค (Micro-Finance System Framework)
- 5) การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการเงินบุคคล

มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อ โลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการ ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มี สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็น อย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจ พอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับ

พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

คณะทำงานกลุ่มงานพัฒนารอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2546) ได้ใช้วิธีการจำแนกวิเคราะห์ความหมาย เพื่อความเข้าใจ ความเชื่อมโยงแต่ละข้อความและประโยคที่อธิบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถจำแนกข้อความออกได้เป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืน ของการพัฒนา

2. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตน ได้ในทุก ระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. **คำนิยาม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542)

2.2 ระดับความพอเพียง

(1) **เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่หนึ่ง** เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน ที่เน้นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ในลักษณะที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการในปัจจัยสี่ของตนเอง และครอบครัวได้ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว และมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิตด้วยการประหยัดและการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งทางกายและใจ

(2) **เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สอง** เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับกลุ่มหรือองค์กร คือเมื่อบุคคล/ครอบครัว มีความพอเพียงในระดับหนึ่งแล้ว ก็จะรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ เพื่อร่วมกันดำเนินงานในด้านต่างๆ ทั้งด้านการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สุวีถีการ การศึกษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยราชการ มูลนิธิ และเอกชน

(3) **เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สาม** เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย คือ เมื่อกลุ่มหรือองค์กร มีความพอเพียงในระดับที่สองแล้ว ก็จะร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อการสร้างเครือข่าย มีการติดต่อร่วมมือกับกลุ่มการเงินและบริษัทต่างๆ ทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การตลาด การจำหน่าย และการบริหารจัดการ เพื่อการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านสุวีถีการ การศึกษา สังคมและศาสนา ให้มีประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย (สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2551)

2.3 การออม

การออม คือรายได้ เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้ เรียกว่า เงินออม โดยทั่วไป การออมเกิดขึ้นต่อเมื่อ บุคคลนั้น มีรายได้มากกว่ารายจ่าย แนวทางที่จะเพิ่มเงินออมได้ คือ การที่บุคคลพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น ด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษ นอกจากนี้ การลดรายจ่ายลง โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมก็ทำให้มีเงินออมมากขึ้น ได้เช่นเดียวกัน

ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการออม ประกอบด้วย

1. ผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับจากการออม
2. มูลค่าของอำนาจซื้อของเงินปัจจุบัน
3. รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ
4. ความแน่นอนของจำนวนรายได้ในอนาคตหลังการเกษียณอายุราชการ

ประโยชน์ของการออม

1. การออมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุน การผลิตของประเทศและการจ้างงาน เป็นต้น
2. การสร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และลดผลกระทบจากความผันผวนจากวิกฤติการณ์ในตลาดเงินโลก โดยประเทศที่มีอัตราการออมสูง การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก และลดปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดได้

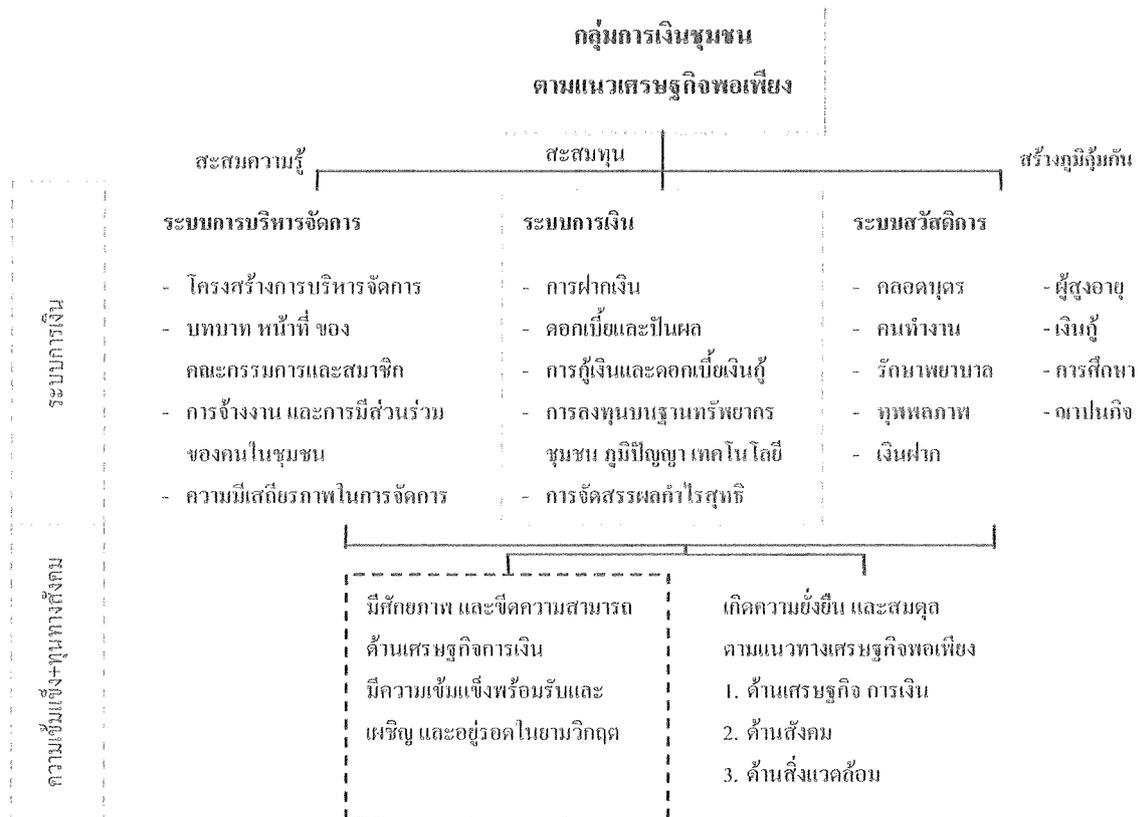
2.4 ระบบการเงินในระดับจุลภาค (Micro-Finance System Framework)

รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะ ผลพิรุฬห์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กล่าวถึง กรอบของระบบการเงินในระดับจุลภาค ไว้ว่า ปัจจุบันการพัฒนาระบบการเงินขนาดเล็กมีบทบาทต่อชุมชนเป็นอย่างมาก เกิดเป็นองค์กรการเงินระดับจุลภาค (Microfinance) ที่จัดตั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชน ดำเนินงานตามข้อตกลงของคนในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งองค์กรการเงินระดับจุลภาค คือ เพื่อสร้าง โอกาสในการขยายสินเชื่อสู่ครัวเรือนที่มีฐานะยากจน และเพื่อเพิ่มสวัสดิการให้แก่คนในชุมชน และการบริหารจัดการเงินขององค์กรการเงิน คำนี้ถึงผลกระทบเชิงผลประโยชน์ต่อสังคมเป็นหลัก

การบริหารจัดการองค์กรการเงินนี้ คำนี้ถึงแนวทางการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน เพื่อให้องค์กรมีความยั่งยืน ทั้งนี้ กลุ่มลูกค้าขององค์กรการเงินระดับจุลภาคส่วนใหญ่ เป็นลูกค้าที่มีความยากจนอยู่ในระดับปานกลาง (Moderate Poor) และอีกส่วนหนึ่งเป็นลูกค้าที่ไม่ยากจนแต่มี

ความไม่มั่นคง (Vulnerable Non-Poor) ในขณะที่จะมีส่วนน้อยๆ ที่เป็นกลุ่มที่มีความยากจนมาก (Extreme Poor) อาจเป็นผู้ประกอบกิจการในครอบครัว ซึ่งรวมถึงชาวนาและเกษตรกร อาศัยอยู่ในชนบท การสร้างความมั่นคงแก่คนจนนั้นนำมาสู่การที่สถาบันการเงินในระดับจุลภาคได้นำเสนอสินค้าที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการแก่คนจนที่มักจะประสบกับ “ความเสี่ยง” (Risks) ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การเสียชีวิตของคนในครอบครัว การเจ็บไข้ได้ป่วย ความเสียหายของสินค้าเกษตรจากภัยธรรมชาติ หรือการเสียหายของที่อยู่อาศัย เป็นต้น การดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกันของสถาบันการเงินในระดับจุลภาคมีแนวโน้มได้รับความนิยมในอนาคต เพราะประชาชนทุกคนต้องการมีชีวิตที่มั่นคงและมีหลักประกันในชีวิตให้กับลูกหลานเมื่อตัวเองเสียชีวิต แต่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถใช้บริการจากสถาบันในระบบได้เนื่องจากมีเบี้ยประกันที่ค่อนข้างแพง ในปัจจุบัน สถาบันการเงินในระดับจุลภาคจำนวนมากทั่วโลกได้พยายามสร้าง “ระบบการประกันในระดับจุลภาค” (Micro insurance) เพื่อให้ประชาชนได้มีหลักประกันชีวิตที่เหมาะสม

ดังนั้น ความสำเร็จของระบบการเงินจุลภาคระดับของลูกค้ำจะเกิดขึ้นได้นั้นย่อมเกิดจากการที่สถาบันการเงินจะสามารถให้บริการที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้ำได้อย่างเพียงพอ ความแตกต่างทางด้านฐานะระหว่างลูกค้ำของสถาบันการเงินในระดับจุลภาคและลูกค้ำของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปเป็นประเด็นสำคัญที่สถาบันการเงินในระดับจุลภาคจำเป็นจะมีการบริหารจัดการที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงกลุ่มลูกค้ำทั้งระดับกว้างและในระดับลึก (Strengthening and Deepening), การประเมินความสามารถในการใช้คืนเงินกู้ (Loan Repayment) จนไปถึงการสร้างระบบประกันระดับจุลภาค (Micro insurance) เป็นต้น

ที่มา : ปรับปรุงจากแนวคิดของ ดร.ศรูชบ ยอดแก้ว

ภาพที่ 2 - 1 แนวคิดกลุ่มการเงินชุมชน

2.5 การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการเงินบุคคล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณา จันทรืสม สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กล่าวถึงแนวทางการบริหารการเงินบุคคลเพื่อความพอเพียง ไว้ดังนี้

การบริหารการเงินบุคคล แบ่งการตัดสินใจหลักที่เกี่ยวข้องกับการเงินบุคคลไว้ 6 ประการ ได้แก่

- 1) การเลือกอาชีพ ซึ่งถือเป็นแหล่งรายได้หลักของบุคคล ผู้ตัดสินใจสามารถยึดหลักการ 3 ประการ ดังนี้
  1. รู้จักตัวเอง
  2. รู้จักอาชีพ
  3. รู้จักต้นทุน ความเสี่ยง และผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพ

การวิเคราะห์ซึ่งนำหน้าระหว่างผลตอบแทนที่ได้รับกับต้นทุนในการประกอบกิจการเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง โดยการวิเคราะห์ต้องพิจารณาให้รอบด้าน

หลักในการเลือกอาชีพจากที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน โดยต้องตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งแน่นอนว่าเงื่อนไขในการใช้หลักทั้งสามประการข้างต้นในการตัดสินใจเพื่อเลือกอาชีพนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขความรู้เป็นหลักสำคัญ และต้องมีเงื่อนไขคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

2) การจัดการเงิน เกี่ยวข้องกับการจัดการเงินที่ได้รับมาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงภาระทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจุดเริ่มต้นของการบริหารเงินที่ดีต้องเริ่มจากการรู้จักสถานะทางการเงินของตนเอง การวิเคราะห์มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ หรือที่เรียกว่า Net worth Analysis เป็นการวิเคราะห์สถานะทางการเงินของบุคคล ที่เป็นการรวบรวมมูลค่าตลาดของทรัพย์สินทั้งหมด และหักด้วยภาระหนี้สินทั้งหมด และการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดหารายได้และควบคุมค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือครัวเรือน อีกนัยหนึ่งคือ การจัดทำรายงานรายได้ ค่าใช้จ่าย หรือ Income Statement Analysis ซึ่งต้องมีการจดบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือครัวเรือนนั้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาที่จัดทำรายงาน เช่น รายเดือน รายสัปดาห์ เป็นต้น โดยเมื่อนำทั้งสองส่วนรวมกัน คือ การจัดทำบัญชีบุคคลหรือครัวเรือน

การทำบัญชีของบุคคลหรือครัวเรือน จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานะทางการเงินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ และเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการจัดการขั้นต่อไป คือ การวางแผนทางการเงิน หรือ การทำงบประมาณรายจ่าย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่แต่ละคนคนมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อจัดสรรเงินรายได้ที่ได้รับมาเป็นสัดส่วน โดยครอบคลุม 4 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่หนึ่ง การใช้จ่ายประจำวัน (รวมถึงการดูแลครอบครัว บิคา มารดา) ส่วนที่สอง การใช้จ่ายเพื่อจัดหาทรัพย์สินและสำหรับค่าใช้จ่ายที่รู้อย่างชัดเจนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (เช่น การศึกษาบุตร ซ่อมบ้านและรถยนต์) ส่วนที่สาม การใช้จ่ายเพื่อภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น (เช่น ค่ารักษาพยาบาลที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นฉับพลัน หรืออุบัติเหตุ) และส่วนที่สี่ การเก็บออมไว้ใช้ในยามเกษียณ หรือความจำเป็นอื่นใดในอนาคต

3) การสร้างความมั่นคงทางการเงิน เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากการออมเงินเพื่อค่าใช้จ่ายในอนาคต เพื่อภาวะฉุกเฉิน และเพื่อการเกษียณอายุ ตลอดจนเพื่อสร้างความอิสระทางการเงินในอนาคต

เงินออมทั้งในส่วนที่ออมไว้เพื่อใช้ในยามเกษียณ เงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต เงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น หรือแม้แต่เงินที่มีไว้เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ต้องได้รับการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การถือเงินเป็นเงินสดมากเกินไป ย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาส

จากผลตอบแทนที่ควรจะได้รับจากการลงทุนในทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสม การตัดสินใจในการลงทุนเงินต้องยึดหลักการมีเหตุมีผล การพอประมาณ และภูมิคุ้มกันในการคัดเลือกทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเงินที่เก็บออมไว้ และบุคคลผู้ตัดสินใจต้องมีความรู้ในการคัดเลือกทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงิน ตัวอย่างเช่น เงินที่มีไว้ใช้ในยามเกษียณหรือเป็นเหตุจำเป็นอื่นใดนอกเหนือจากที่คาดการณ์ไว้แล้ว (ส่วนที่สี่) ควรลงทุนในทางเลือกการลงทุนระยะยาว ซึ่งอาจมีสภาพคล่องต่ำ และให้ผลตอบแทนสูงโดยมีความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับระดับการยอมรับความเสี่ยงของบุคคลด้วย ทางเลือกการลงทุนอาจเป็นทองคำ กองทุนรวมตราสารหนี้ หรือกองทุนรวมตราสารทุน ลงทุนตราสารหนี้ระยะยาว โดยตรง ลงทุนหุ้นสามัญในกิจการที่มีความมั่นคง ทั้งนี้ต้องยึดหลักการกระจายความเสี่ยงให้มีประเภทสินทรัพย์ที่หลากหลาย

เงินลงทุนสำหรับที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต (ส่วนที่สอง) หรือเงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น (ส่วนที่สาม) อาจพิจารณาลงทุนในทางเลือกการลงทุนที่มีสภาพคล่องปานกลางถึงสูง และมีความเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง เช่น เงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ที่มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงิน กองทุนรวมตราสารหนี้ระยะยาวที่สามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ในเวลาที่กำหนด หุ้นสามัญที่มีสภาพคล่องปานกลางถึงสูงและราคาไม่ผันผวนมาก เป็นต้น

สำหรับเงินที่มีไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่ควรเก็บเงินทั้งหมดไว้ในบัญชีที่ไม่มีผลตอบแทนหรือให้ผลตอบแทนต่ำ เช่น บัญชีกระแสรายวัน หรือบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ แต่ควรมีการบริหารจัดการให้ดำรงเงินฝากไว้เพียงบางส่วนในบัญชีเหล่านั้นที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายระยะสั้น และบางส่วนเก็บไว้ในบัญชีหรือการลงทุนที่มีสภาพคล่องสูงมาก เช่น กองทุนรวมประเภทที่ลงทุนตราสารหนี้ระยะสั้น (โดยปกติมักมีระยะเวลาจ่ายเงินเมื่อขายคืนกองทุนประมาณ 1 วัน หรือ +1) และเมื่อถึงกำหนดต้องใช้จ่ายเงินก็ดำเนินการเคลื่อนย้ายเงินจากบัญชีที่ให้ผลตอบแทนมายังบัญชีที่เป็นบัญชีเพื่อการใช้งาน ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวควรต้องมีการวางแผนและบริหารเงินสด หรือที่เรียกว่า Cash Budgeting เพื่อให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างแม่นยำ

ทั้งนี้ มีข้อคำนึงประการหนึ่ง คือ การบริหารเงินที่ดีไม่ควรมียอดเงินสูง เพราะฉะนั้นการดำเนินการไม่ควรให้มีบัญชีที่เกี่ยวข้องมาก การฝากเงินในหลายบัญชีจะทำให้เกิดต้นทุนในการรักษาและดูแลบัญชี รวมถึงต้นทุนในการบริหารจัดการมากจนเกินไป และเทคนิคที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ต้องมีการตรวจสอบสถานะทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ การวิเคราะห์มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต้องทำทุกสิ้นสุดช่วงเวลา เพื่อประเมินสถานการณ์ทางการเงินของบุคคลและครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

4) การจัดการหนี้สิน เกี่ยวข้องกับการรู้จักช่องทางการกู้ยืม ความเสี่ยง และภาระที่จะเกิดขึ้น รวมถึงแนวทางในการบริหารจัดการที่จะทำให้สามารถกู้ยืมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์สถานะทางการเงินและประเมินความสามารถในการกู้ยืมจะทำให้แต่ละคนสามารถประเมินศักยภาพในการกู้ยืมของตนได้ และไม่ก่อหนี้เงินเกินกำลังนั้น อัตราส่วนหนึ่งที่นิยมใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจคือ อัตราส่วนภาระการจ่ายหนี้ต่อรายได้ (Debt to Income Ratio) โดยจะเป็นการรวบรวมภาระของการจ่ายหนี้ทั้งหมดต่อเดือนเทียบกับรายได้สุทธิต่อเดือน โดยอัตราส่วนที่เหมาะสมไม่มีกฎตายตัวกำหนดไว้แต่ปกติกแล้ว ภาระหนี้ไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของรายได้สุทธิ โดยหากเมื่อไรก็ตามที่ภาระหนี้ต่อเดือนสูงกว่าร้อยละ 40 ของรายได้ ถือเป็นสัญญาณอันตรายและสะท้อนถึงภาวะการก่อหนี้มากเกินไป

5) การจัดการทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจเพื่อจัดหาให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินต่าง ๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย รถยนต์ และอื่นๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานความพอเพียงและความเหมาะสม

6) การจัดการความเสี่ยง การเรียนรู้ที่จะยอมรับความเสี่ยงและเตรียมการรับมือกับความเสี่ยงเหล่านั้น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือทางการเงินตัวหนึ่งที่จะใช้ในการจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ได้ คือ การประกัน ซึ่งมีอยู่หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิต การประกันสุขภาพ การประกันภัยรถยนต์ การประกันวินาศภัย การประกันอัคคีภัย เป็นต้น การตัดสินใจเลือกทำประกันภัยต่างๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยต้องมีเหตุมีผลในการตัดสินใจ และพอประมาณ ตัวอย่างเช่น การประกันชีวิต ใครควรต้องทำประกันชีวิต คุณลักษณะของกรมธรรม์ควรเป็นเช่นไร คนโสด คนมีครอบครัว คนมีลูก ตัดสินใจเงื่อนไขในการทำประกันชีวิตแตกต่างกันอย่างไร เด็กเล็กๆ จำเป็นต้องทำประกันชีวิตหรือไม่ ฯลฯ ตัวอย่างคำถามเหล่านี้จำเป็นที่ผู้ตัดสินใจต้องรู้เท่าทัน และใช้หลักการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล มีความพอประมาณ เพื่อมิให้ทำประกันที่เกินความและไม่สอดคล้องกับหลักความพอเพียง

ดังนั้น การจะพัฒนาคนในชุมชน ให้มีพฤติกรรมออมและเกิดวินัยทางการเงินออม นั้น ต้องมีกระบวนการที่ทำให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงการบริหารจัดการเงินออมและประโยชน์ที่จะได้รับจากการออมด้วยตนเอง ซึ่งการผลักดันให้เกิดองค์กรการเงินชุมชน หรือกลุ่มการเงินชุมชนขึ้น จะเป็นการฝึกให้คนในชุมชน ได้บริหารเงิน ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม และผสมผสานกับเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน ทำให้ชุมชนมีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง สมดุล และอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจากการสังเคราะห์องค์ความรู้จากองค์กรการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มการเงินชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2551) พบว่า ปัจจุบัน รูปแบบการออมเงินขององค์กรการเงินชุมชน เป็นลักษณะของแนวคิด สัจจะออมทรัพย์ ซึ่งการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนให้

มีศักยภาพ ต้องสร้างงาน สร้างคน ให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านการบริหารจัดการ ความรู้ด้านเศรษฐกิจ การเงิน สวัสดิการ และการมีวินัยในการดำเนินงาน และมีแผนการจัดการที่ชัดเจน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการศึกษาวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

3.1 สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

สังเคราะห์องค์ความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากกรณีศึกษา (Good Practice) สถาบันการเงินตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี และสถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สักจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ที่ประสบความสำเร็จในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จนเป็นที่ยอมรับ

การจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาในเขตพื้นที่ “ชุมชนชนบท” ซึ่งเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกร กลุ่มธุรกิจชุมชน และกลุ่มการเงินชุมชน ที่ต้องการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตประจำวัน ในพื้นที่ภาคเหนือ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.2.1 เพื่อขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย

วิธีการ

1) ดำเนินการคัดเลือกชุมชนที่แสดงความจำนงเกี่ยวกับความต้องการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน และความต้องการให้มีเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน จากโครงสร้างองค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการพัฒนาชุมชน โดยนักวิจัย พิจารณาถึงศักยภาพด้านพื้นที่ บริบทชุมชน การเป็นพื้นที่ที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีธุรกิจชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตร และเป็นชุมชนที่นำองค์ความรู้หรือมีแผนการนำองค์ความรู้จากการอบรมไปปรับใช้ในอาชีพ

2) ศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อวิเคราะห์เกณฑ์ระดับการออมที่เหมาะสมจากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์โดยนักวิจัย และนำเสนอเพื่อระดมความคิดเห็นในเวทีระดมความคิดเห็นระหว่างชุมชน นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดอัตราการออมขั้นต่ำที่เหมาะสมต่อประชาชนในทุกพื้นที่ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3) วิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการศึกษากลุ่มหรือองค์กรการเงินที่ประสบผลสำเร็จจากการดำเนินกิจการ

4) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน

(1) จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในพื้นที่เป้าหมายแก่ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มการเงินในชุมชน

(2) ศึกษาฐานและอบรม ฅ ธนาคารชุมชน บ้านสามขา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง และสถาบันการเงินชุมชน ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาฐาน ได้นำมาพิจารณาในการจัดทำแผนการบริหารจัดการกลุ่มการเงินชุมชน

(3) จัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการออม เศรษฐกิจพอเพียงและการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน

3.2.2 เพื่อสังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค

วิธีการ

1) ใช้ข้อมูลจากการศึกษาฐานกลุ่มการเงินที่ประสบความสำเร็จและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับชุมชนที่คัดเลือกไว้ และดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกโดยการเข้าไปขับเคลื่อน/สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม/สัมภาษณ์ เพื่อสังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาคในรูปแบบกรณีศึกษา ปัญหาและความอยู่รอดของกองทุน ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้วิถีชีวิตประจำวัน

2) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับ อัตราการเกิด แก่ เสียชีวิต และเจ็บ เพื่อดำเนินการคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและความอยู่รอดของกองทุนฯ

3) ทำคณิตศาสตร์ประกันภัย เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและความอยู่รอดของกองทุนฯ (กรณีตัวอย่าง : กองทุนสวัสดิการสังจะวันละบาท ตำบลสบเปิง)

4) วิเคราะห์และเสนอแนะทิศทางการลงทุนในชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าควรมีระดับการออมเท่าไรถึงจะทำให้กองทุนฯอยู่รอดและดำเนินการได้ยาวนาน

5) ติดตามและประเมินผลการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน โดยการเปรียบเทียบระหว่างการดำเนินงานของกองทุนฯ กับคณิตศาสตร์ประกันภัยเกี่ยวกับระดับการออมที่สามารถทำให้กองทุนฯ

6) สรุปบทเรียนการวิจัย เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางหรือเป็นกรณีตัวอย่างการพัฒนาตามลำดับขั้นและตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการสังเคราะห์รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ศึกษาฐานองค์กรการเงินชุมชน และวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย พบแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน โดยได้ผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนในประเทศไทย
2. กรณีศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้
3. รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย
4. วิเคราะห์ความยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย
5. สังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค

มีรายละเอียดดังนี้

4.1 รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนในประเทศไทย

องค์กรการเงินชุมชน เป็นชื่อเรียกรวมๆขององค์กรการเงินชุมชนที่มีการบริหารจัดการการเงินโดยลักษณะร่วม คือ ดำเนินการร่วมในลักษณะกลุ่ม มีสมาชิก คณะกรรมการ มีการสมทบเงิน ลงทุนจากสมาชิกอย่างสม่ำเสมอและมีการนำเงินสะสมดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะการให้สมาชิกกู้ไปลงทุนหรือแก้ปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อมีดอกผลกลับมาก็แบ่งปันให้สมาชิก จัดสวัสดิการหรือสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะ

(ที่มา : เอกสารประกอบการสัมมนา “ทุนชุมชนกับการขับเคลื่อนประเทศไทย” โดย คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์)

การเงินระดับฐานราก หมายถึง บริการทางการเงินสำหรับคนในชุมชนต่างๆ โดยมีหลักการรวมเงิน รวมทุนบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองและการบริหารจัดการตามกรอบภูมิปัญญาชาวบ้าน (ที่มา : จากการบรรยายให้เรื่อง “Micro Finance” ของคุณกฤษฎา อุทยานิน ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงพาณิชย์)

รูปแบบของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน เป็นระบบการเงินผู้มีรายได้น้อยที่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ทั่วไปได้ การจัดรูปแบบของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนพบว่า องค์กรการเงินชุมชนส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์ในการจัดรูปแบบต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งคือ เจ้าของ ผู้ดำเนินการ และวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ถ้าใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการจัดแบ่งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยรัฐ เพื่อประชาชน ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.)
2. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยหน่วยงานเฉพาะ เพื่อประชาชน ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
3. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่เป็นของรัฐ บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่เป็นของสถาบันการเงินเฉพาะ บริหารโดยมืออาชีพ เพื่อประชาชน ได้แก่ สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)
5. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่เป็นของประชาชน บริหารโดยมืออาชีพ เพื่อประชาชน ได้แก่ นายทุนเงินกู้ยืมระบบ ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน
6. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนที่เป็นของประชาชน บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ ธนาคารหมู่บ้าน สหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียน สหกรณ์ต่างๆ มีรายละเอียดการแบ่งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ดังนี้

4.1.1 เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยรัฐ เพื่อประชาชน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)

ประวัติการก่อตั้ง

เมื่อปี พ.ศ. 2490 รัฐบาลได้ตั้ง ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่ง เงินทุนอำนวยความสะดวก แก่สหกรณ์ทั้งหลาย ที่มีอยู่ในประเทศไทยขณะนั้น ธนาคาร เพื่อการสหกรณ์ ดำเนินงานให้กู้เงินแก่สหกรณ์มาจนถึง พ.ศ. 2509 รัฐบาลจึงได้พิจารณาจัดตั้ง ธนาคารขึ้นใหม่ เพื่อทำหน้าที่แทน ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ โดยมีเหตุผลดังนี้ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ไม่มีอำนาจในการให้เงินกู้แก่เกษตรกร ที่ไม่ใช่สมาชิกสหกรณ์ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ไม่ได้ทำหน้าที่ในการพิจารณาคำขอกู้ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ไม่ได้ทำหน้าที่ให้สินเชื่อแบบกำกับ

แนะนำ และยังไม่มียหน่วยงานใดทำหน้าที่นี้ได้ การดำเนินงานและองค์การของธนาคารเพื่อการ
สหกรณ์ยังไม่ได้รับ การรับรองจากต่างประเทศ จึงเป็นเหตุให้ กำลังเงินธนาคารไม่เพียงพอ ด้วย
เหตุผลดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จัดตั้ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขึ้นเมื่อปี
พ.ศ. 2509 โดยให้เป็นสถาบันระดับชาติ มีฐานะเป็น รัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่
อำนวยสินเชื่อ ให้แก่เกษตรกร อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านเกษตรกรโดยตรงและสถาบันเกษตรกร
ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จากเว็บไซต์ www.baac.or.th ค้นเมื่อวันที่ 9 /6 /2553

วัตถุประสงค์

1. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับ
การ
  - 1.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม
  - 1.2 ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้
  - 1.3 พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนา
คุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร
  - 1.4 ดำเนินกิจการตาม โครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบ
เกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มรายได้หรือ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวเกษตรกร
2. ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม
3. ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยให้ความช่วยเหลือทาง
การเงินหรือการบริหารจัดการแก่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน
หรือชุมชน รวมทั้งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใดที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุน
การประกอบอาชีพของเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิต
หรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรหรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการลงทุน การ
ผลิต การแปรรูป และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้าน
เศรษฐกิจหรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อ ใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขต
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์

บริการ ให้สินเชื่อ และรับ-ฝากเงิน

ที่มา : พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพ.ศ. ๒๕๐๘ ศูนย์ทนายความ
ทั่วไทย จาก <http://www.thailandlawyercenter.com/> ค้นเมื่อวันที่ 9/6/2553

4.1.2 เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยหน่วยงานเฉพาะ เพื่อประชาชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ประวัติการก่อตั้ง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓ โดยการรวมสองหน่วยงานคือสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท(สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง(สังกัดการเคหะแห่งชาติ)สถาบันฯเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๓

องค์การมหาชน เป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.๒๕๔๒ การจัดตั้งองค์การมหาชนแต่ละองค์กร รัฐบาลจะตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีกระทรวงนั้นๆ มีคณะกรรมการเป็นกลไกการบริหารที่กำกับเชิงนโยบายและทิศทางขององค์กร โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารองค์กร ปัจจุบันมีองค์กรมหาชนในกระทรวงต่างๆที่ดำเนินการกิจที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาสังคม การศึกษา เทคโนโลยี ฯลฯ ประมาณ ๓๐ องค์กร

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการและหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
2. สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
3. สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัดและระดับประเทศ

บริการ

สนับสนุนการจัดสรรและกระจายงบประมาณไปที่ชุมชน โดยตรงผ่าน โครงการสินเชื่อ เพื่อการพัฒนา รวมถึงการสร้างความมั่นคงในชีวิต การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การแก้ไขปัญหา ที่ดิน การจัดทำแผนชุมชน การฟื้นฟูชุมชนชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติ การจัดตั้งกองทุน สวัสดิการ เป็นต้น

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน “ วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน”

www.codi.or.th ค้นเมื่อวันที่ 9/6/2553

4.1.3 เป็นของรัฐ บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประวัติการก่อตั้ง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็น นายกรัฐมนตรีในช่วงนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชน เมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้าง ศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านปลชุมชนเมือง กองทุนละ 1,000,000 บาท พร้อม เสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการ เงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุน
  - 1) พัฒนาอาชีพ สร้างงาน
  - 2) สร้างรายได้ หรือ เพิ่มรายได้
  - 3) ลดรายจ่าย
  - 4) บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ
  - 1) จัดระบบเงินกองทุน
  - 2) บริหารจัดการเงินกองทุน
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  - 1) การเรียนรู้
  - 2) การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม

- 3) เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก
  - 1) เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
5. เกิดศักยภาพ / ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
  - 1) เศรษฐกิจ
  - 2) สังคม

บริการ สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน สำหรับกิจกรรมต่างๆ ของประชาชนและชุมชนผ่าน กองทุนหมู่บ้าน

ที่มา : กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง . รู้จักกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จาก www.villagefund.or.th ค้นเมื่อ 10 / 6 / 2553

4.1.4 เป็นของสถาบันการเงินเฉพาะ บริหารโดยมืออาชีพ เพื่อประชาชนสมาคมพัฒนา ประชาชนและชุมชน ประวัติการก่อตั้ง

สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน เป็นองค์กรเอกชน สาธารณประโยชน์ พัฒนามาจาก "สำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน" ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2517 และได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นสมาคม จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2520 ต่อมาได้รับพิจารณาให้เป็นองค์กรสาธารณกุศล ตามประกาศกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2527

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ สามารถรับความรู้และบริการวางแผนครอบครัว ในลักษณะชุมชนช่วยชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านการวางแผนครอบครัวของประเทศให้บรรลุเป้าหมาย ในอันที่จะลดอัตราการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ เกิดความคิดริเริ่มที่จะเข้ามา มีบทบาท และส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน
3. เพื่อเสริมงานในด้านการพัฒนาต่างๆ แก่ทางราชการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับฐานะ การครองชีพ การสาธารณสุข อนามัยและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนต่างๆ ให้ดีขึ้น

4. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทัศนคติในด้าน
ประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว และการพัฒนาชุมชนกับประเทศต่างๆ

บริการ

1. จากงานบริการวางแผนครอบครัวเป็นฐาน
2. บริการออกไปตามประเภทของกิจกรรมที่มุ่งจะพัฒนา
  - 1) บริการสาธารณสุขมูลฐาน
  - 2) การปรับปรุงแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้
  - 3) การพัฒนาและส่งเสริมรายได้
  - 4) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
  - 5) การส่งเสริมประชาธิปไตย

ที่มา : สมาคมพัฒนาประชาชนและชุมชนเมือง จาก <http://www.pda.or.th/> ค้นเมื่อวันที่ 10 /6 /2553

4.1.5 เป็นของประชาชน บริหารโดยมีอาชีพ เพื่อประชาชน

ขุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ประวัติการก่อตั้ง

พ.ศ. 2508 ได้มีการตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนแห่งแรกชื่อว่า “กลุ่มเครดิตยูเนียน แห่ง
ศูนย์กลางเทวา” และจากนั้นแนวคิดการพัฒนาแบบเครดิตยูเนียนก็ได้แพร่ไปอย่างรวดเร็ว

พ.ศ. 2511 สภาคาทอลิกสังคมสงเคราะห์ ซึ่งให้การสนับสนุนเครดิตยูเนียนอยู่มีการตั้ง
คณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง มีหน้าที่ส่งเสริมขบวนการเครดิตยูเนียนให้แพร่หลายและเข้าใจลึกซึ้ง
ยิ่งขึ้น เรียกว่า “คณะกรรมการเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย”

พ.ศ. 2512 มีการตั้งสำนักงานชื่อ “ศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย” ซึ่งมีที่
การอยู่ที่ตึกศูนย์กลางเทวา มีหน้าที่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมเครดิตยูเนียนในระดับภาค เพื่อจะ
ได้รวมตัวกันเป็นระดับประเทศ

พ.ศ. 2514 เข้าเป็นสมาชิกสมทบของสมาคมสมาพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตใน
เอเชีย

พ.ศ. 2515 ผู้แทนกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศ ประมาณ 60 กลุ่ม ได้เข้าประชุมที่บ้านเซ
เวียร์เพื่อก่อตั้ง “ขุมนุมกลุ่มออมทรัพย์พัฒนาแห่งประเทศไทย” โดยเลือกผู้แทนกลุ่มเป็นคณะผู้
บริหารงาน

พ.ศ. 2516 สมัครเป็นสมาชิกสามัญของสมาคมสมาพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิต
ในเอเชีย

พ.ศ. 2517 เปลี่ยนชื่อเป็น “สภานโยบายเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย” และได้เริ่มโครงการสวัสดิการเงินกู้-เงินสะสม โดยได้รับความสนับสนุนจากคิวนามิวชาวล

พ.ศ. 2520 ได้รับช่วยเหลือจากองค์การมีเซรืออร์ ประเทศเยอรมันตะวันตกในการสร้างสำนักงานและศูนย์ฝึกอบรมบริเวณถนนรามคำแหง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2521 ย้ายสำนักงานจากตึกเก่าที่ศูนย์กลางเทวา มาอยู่ที่สำนักงานใหม่

พ.ศ. 2522 สหกรณ์เครดิตยูเนียนที่จดทะเบียนแล้ว 14 แห่ง ได้ร่วมประชุมจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์โดยใช้ชื่อว่า “ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด” เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
2. จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
3. ทำหรือจัดหาปัจจัยการผลิต รวมซื้อรวมขายสินค้าและบริการของสมาชิก รวมทั้งจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคหรือแปรรูปผลผลิตของสมาชิก
4. ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ชุมนุมสหกรณ์ สภานโยบายสหกรณ์แห่งประเทศไทย องค์กรชุมชน ภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์
5. ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน

บริการ

1. กองทุนการสงเคราะห์แก่สมาชิก (สก. 1)
2. กองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก (สก. 2)
3. หนี้
4. เงินฝาก
5. ตัวสัญญาใช้เงิน
6. สวัสดิการความมั่นคง (สก.4)
7. สวัสดิการกองทุนสมทบ (สก.5)

ที่มา : ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย , ฐัจัก ช.ศ.ก. จากเว็บไซต์ www.cultthai.com
ค้นเมื่อ 10 / 6 / 2553

4.1.6 เป็นของประชาชน บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน

(1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ประวัติการก่อตั้ง

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม โดยสอนคนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการ ประหยัด และเก็บออมเงิน แล้วนำมาสะสมรวมกันเป็นประจำ สม่ำเสมอ เพื่อเป็นทุน สำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืม ไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของ ครอบครัว

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ซึ่งขณะนั้นรัฐบาลได้เน้นการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและการเพิ่มรายได้ประชาชาติให้สูงขึ้น โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวทำให้ประชาชนประสบปัญหาของความเหลื่อมล้ำเรื่องรายได้ทำให้เกิดความยากจนขึ้นในชนบททั่วไป

ประชาชนต้องประสบปัญหาเชื่อมโยงเป็นวงจรของการมีผลผลิตต่ำ รายได้น้อย มาตรฐานการครองชีพต่ำ การออมน้อย เงินทุนน้อย

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี 2 ประการ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคม ของประชาชนและชุมชน ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมุ่งเน้นการระดมทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเงิน เพื่อจัดตั้งกองทุนชุมชน กลุ่มสมาชิกจะได้ประโยชน์เท่าเทียมกันสำหรับการผลิต (กิจกรรมทางเศรษฐกิจ) และความจำเป็นในครอบครัว สมาชิกกลุ่มฯ จะเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมเชิงธุรกิจ และสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และนำมาซึ่งการยกระดับการกิจกรรมเชิงธุรกิจและนำมา ซึ่งการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ

2. การพัฒนาสังคม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มุ่งที่จะปลูกฝังการมีส่วนร่วมในหมู่บ้านด้วยคุณธรรม 5 ประการ ที่กล่าวข้างต้นซึ่งมีความสำคัญการพัฒนาสังคม ได้แก่ ความเท่าเทียมกันของสมาชิก เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ความร่วมมือร่วมใจ บรรยากาศประชาธิปไตย และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชน

บริการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมเงินร่วมกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนเพื่อให้มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพและเป็นสวัสดิการ ในครอบครัวอีกทางหนึ่ง กิจกรรมที่ดำเนินการมีดังนี้ คือ

1. การให้กู้ ได้แก่

1.1 กู้ฉุกเฉิน เพื่อแก้ปัญหาค่าความเดือดร้อนเฉพาะหน้า

1.2 กู้สามัญ เพื่อลงทุนประกอบอาชีพแยกเป็น

- กู้เป็นส่วนตัว

- กู้เป็นวัสดุ (ตามที่กลุ่มมีกิจกรรมสำหรับบริการสมาชิก)

1.3 กู้วิสามัญ เพื่อแก้ปัญหามีระยะเวลายาวนาน เช่น เพื่อปลดปล่อยหนี้สิน ปล่อยถอนจำนอง จำน่า ทรัพย์สิน และความเดือดร้อนต่างๆ

2. การสร้างเครือข่ายกิจกรรม กล่าวคือ

2.1 ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ประชาชนรู้จักการบริหารจัดการทุนของชุมชนในรูปแบบร้านค้าโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจ ด้านการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตในชุมชน การบริหารจัดการสินค้าอุปโภคบริโภค ปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงเพื่อชุมชน

2.2 ชุ้งฉาง เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ประชาชนรู้จักการบริหารจัดการทุนของชุมชน เกิดการเรียนรู้เชิงธุรกิจ การต่อรอง การยกระดับราคาและการแทรกแซงการตลาดด้วยการบริหารผลผลิตของชุมชน

2.3 ธนาคารข้าว เป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดสวัสดิการของชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในชุมชน การสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้

2.4 ธุรกิจประเภทอื่นๆ ได้แก่ โรงสีข้าว กิจกรรมปั้มน้ำมัน ผลิตน้ำดื่ม ทำน้ำแข็งหลอด จำหน่ายปุ๋ยเคมี ฯลฯกิจกรรมเหล่านี้มีจุดเน้นเพื่อให้ประชาชนรู้จักการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจด้านการผลิต/การตลาด และการให้บริการแก่สมาชิกให้รู้จักเกื้อกูลกัน ปันน้ำใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักคุณธรรม 5 ประการ

ที่มา : กิจกรรมการพัฒนาชุมชน “ สาระสำคัญและแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์ ” เพื่อการผลิต จาก

<http://www.bannongjik.com/> ค้นเมื่อ วันที่ 10/6/2553

(2) ธนาคารหมู่บ้าน

เกิดจากการหลอมรวมกลุ่มของคนระแวกแถบเดียวกันจัดตั้งเพื่อช่วยเหลือสมาชิกภายในหมู่บ้าน ในด้านเศรษฐกิจ ด้านความรู้ของการประกอบอาชีพ การออมทรัพย์ภายในครอบครัว และเป็นแหล่งเงินทุนสำรอง พร้อมกับยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก
5. เกิดศักยภาพ / ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชนเมือง

บริการ

1. การรับฝากเงิน
2. การลงทุน
3. การให้กู้

(3) กองทุนสวัสดิการ

ความเป็นมา

เกิดจากการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่หนึ่ง ๆ ด้วยความสมัครใจ เช่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ฯลฯ ที่ประสงค์จะดูแลซึ่งกันและกันตั้งแต่เกิดจนตาย บนพื้นฐานของความเอื้ออาทรต่อกัน

กองทุนสวัสดิการชุมชน เกิดขึ้นจากการที่ชาวชุมชนมาร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างระบบ ร่วมกันบริหารจัดการและร่วมกันรับผลประโยชน์ จึงเป็นกองทุนที่ “ทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของ” ดังนั้น เงินกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงได้มาจากการร่วมสมทบของสมาชิกในรูปแบบที่กองทุนแต่ละแห่งกำหนดขึ้นมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิต บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง
2. เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน

บริการ

สมาชิกจะได้รับสวัสดิการตามที่หลักเกณฑ์ กติกาที่สมาชิกร่วมกันกำหนด โดยมีคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชาวบ้าน (ที่สมาชิกเลือกตั้งขึ้นมา) เป็นผู้บริหาร เพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น

1. เกิด บุตรที่เกิดใหม่ของสมาชิกจะได้รับเงินรับขวัญ แม่ที่คลอดบุตรนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ได้เงินค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัว
2. แก่ สมาชิกจะได้บำนาญเป็นรายเดือนหรือรายปี
3. เจ็บป่วย สมาชิกที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัว
4. ตาย สมาชิกจะได้รับเงินค่าจัดการศพ
5. ประสพภัย สมาชิกจะได้รับเงินสวัสดิการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า
6. การกู้ยืม สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินกองทุนฯ เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ ในอัตราที่ต่ำหรือไม่มีดอกเบี้ย ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนฯ
7. สวัสดิการอื่นๆ คณะกรรมการกองทุนฯ จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหมาะสม

นอกจากจะจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกแล้ว กองทุนสวัสดิการชุมชนยังสามารถเพื่อแผ้วให้สวัสดิการแก่ผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนที่ไม่มีความสามารถที่จะเป็นสมาชิกกองทุนได้ด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดคุณค่าทางจิตใจในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ด้วยความเอื้ออาทร เสียสละ เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชน ชุมเข้มแข็ง และยั่งยืนต่อไป

ที่มา : “ความรู้ : กองทุนสวัสดิการชุมชน” เทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
<http://buathongcity.go.th/> ค้นเมื่อวันที่ 10/6/2553

(4) สหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียน

ประวัติการก่อตั้ง

สหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นองค์การรูปแบบสหกรณ์ประเภทหนึ่งในจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 7 ประเภท ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2548 โดยประกาศเป็นกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2548 รับจดทะเบียนเป็นประเภท สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 โดยสมาชิกเป็นเจ้าของ

บริหารโดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก ดำเนินโดยได้รับการแนะนำ ส่งเสริมจากชุมนุมสหกรณ์เครดิต
ยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด (ช.ส.ค.) และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน
2. เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นสถาบันการเงินและสวัสดิการชุมชนเพื่อชุมชน
โดยสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีอำนาจในการกระทำการตามข้อบังคับดังนี้
  - 3.1 ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
  - 3.2 จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
  - 3.3 ทำหรือจัดหาปัจจัยการผลิต รวมซื้อ รวมขาย สินค้าและบริการของสมาชิก
รวมทั้งจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค หรือแปรรูปผลผลิตของสมาชิก
  - 3.4 ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ชุมชนสหกรณ์ สันนิบาตแห่งประเทศไทย องค์กร
ชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุง กิจการของสหกรณ์
  - 3.5 ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน

บริการ

1. รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น
2. ให้สินเชื่อและเงินกู้ยืมแก่สมาชิก สหกรณ์อื่น และเพื่อเกษตร
3. ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน และตราสารการเงิน
4. ให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

(5) กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ประวัติการก่อตั้ง

กลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์จันทบุรี เพื่อการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรของชีวิต เกิดขึ้น
ได้จากคณะพระสงฆ์ ผู้ซึ่งมีภาวะผู้นำ มีการครองตน ครองคน ครองงาน ตามหลักพุทธธรรม และมี
พฤติกรรมอยู่ในกรอบพระธรรมวินัยตามหลักศาสนาพุทธ เป็นพระสงฆ์ที่มีภูมิรู้ ภูมิปัญญา และภูมิ
ธรรม ในการเผยแผ่ธรรม โดยการเทศนาธรรมตามอัธยาศัย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ของคนในชุมชน
ได้มีการบูรณาการหลักพุทธธรรม(ฆราวาสธรรมและพรหมวิหารธรรม) มาเผยแผ่ ผนวกกับแนว
พระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกระบวนการทำงานแบบกลุ่มออมทรัพย์ เรียกว่า “กลุ่ม
สัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี เพื่อการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรของชีวิต” ซึ่งคนในชุมชนที่เป็น
สมาชิกต่างมีส่วนร่วมทำกิจกรรม ทุกขั้นตอน ต่อมานำผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานมาจัดตั้งเป็น

กองทุนสวัสดิการเพื่อดูแล สมาชิกกลุ่ม ในทุกด้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย จากนั้นมีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกและกลุ่ม สร้างเป็นเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาธุรกิจชุมชน เป็นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งจากรากฐานของสังคม ก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บทความจาก งานวิจัยหัวข้อ “การบูรณาการหลักคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารจัดการ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี” ของคุณสงกรานต์ สืบศิริพูนชัย ปี 2548 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังคมมีคุณภาพ
2. เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง
3. เพื่อแก้ปัญหาในแต่ละชุมชน

บริการ

1. รับ – ฝากเงินสมาชิก
2. ให้กู้สมาชิก
3. จ่ายสวัสดิการและปันผล

ที่มา : จากสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม “ ชุมชนจัดการทางสังคม : กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดจันทบุรี ” มิถุนายน 2545

จาก หนังสือชุดประชาสังคม ลำดับ ที่ 10 “สัจจะสะสมทรัพย์: สะสมทุนสังคม”ของพระอาจารย์ สุบิน ปณีโต พิมพ์ โดยสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา กรกฎาคม 2541

(6) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

จากชุดบทเรียนจากชุมชน ลำดับที่ 14 การจัดการการเงินชุมชน กรณี เครือข่ายสัจจะออมทรัพย์จังหวัดสงขลา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดสงขลาเป็นกองทุนสวัสดิการที่ก่อตั้งขึ้นจากแนวคิดของครูขบ ยอดแก้ว เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในยามจำเป็น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. ถ่ายเทเงินทุนช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน โดยการ
  - 2.1 ให้กู้
  - 2.2 จ่ายสวัสดิการ

2.3 ป็นผล

บริการ

1. รับ-ฝากเงินจากสมาชิก
2. ให้กู้แก่สมาชิก
3. จ่ายสวัสดิการ

ตารางที่ 4 - 1 การสังเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบกลุ่มการเงินในรูปแบบต่างๆ

สถาบัน	วัตถุประสงค์	บริการ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)	<p>เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยรัฐ เพื่อประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตร 2. ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกร 3. ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท 4. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้สินเชื่อ 2. รับ - ผักเงิน
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	<p>เป็นของรัฐ ดำเนินการโดยหน่วยงานเฉพาะ เพื่อประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เกี่ยวกับประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท 2. สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน 3. สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน 4. ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความรู้ความร่วมมื่อองค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัดและประเทศ 	<p>สนับสนุนการจัดสรรและกระจายงบประมาณ ไปที่ชุมชน โดยตรงผ่านโครงการสินเชื่อเพื่อการพัฒนา รวมถึงสร้างความมั่นคงในชีวิต การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</p>
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	<p>เป็นของรัฐ บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแหล่งเงินทุนหมู่บ้าน สำหรับการลงทุน 2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถ 3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง 4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก 5. เกิดศักยภาพ/ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนเงินทุนหมู่บ้าน สำหรับกิจกรรมต่างๆของประชาชนและชุมชนผ่านกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 4 - 1 (ต่อ)

สถาบัน	วัตถุประสงค์	บริการ
<p>ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน</p>	<p>เป็นของประชาชน บริหารโดยมีอาชีพ เพื่อประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ ทำหรือจัดหาปัจจัยการผลิต รวมทั้ง ขายสินค้าและบริการของสมาชิกรวมทั้งจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคหรือแปรรูปผลผลิตของสมาชิก ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ชุมชนสหกรณ์ สำนัคนิคมสหกรณ์แห่งประเทศไทย องค์กรชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> กองทุนการสงเคราะห์แก่สมาชิก กองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก หุ้น เงินฝาก ตัวสัญญาใช้เงิน สวัสดิการความมั่นคง สวัสดิการกองทุนสมทบ
<p>กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p>	<p>เป็นของประชาชน บริหารโดยประชาชน เพื่อประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> การพัฒนาเศรษฐกิจ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 มุ่งเน้นการระดมทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการเงิน 1.2 เพื่อจัดตั้งกองทุนชุมชน การพัฒนาสังคม <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ปกป้องการมีส่วนร่วมในหมู่บ้านด้วยคุณธรรม 	<ol style="list-style-type: none"> ให้ดู สร้างเครือข่ายกิจกรรม
<p>ธนาคารหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> เป็นแหล่งเงินทุนหมู่บ้าน สำหรับการลงทุน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีความสามารถ เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก เกิดศักยภาพ/ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชนเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> การรับ – ฝากเงิน การลงทุน ให้ดู

ตารางที่ 4 - 1 (ต่อ)

สถาบัน	วัตถุประสงค์	บริการ
กองทุนสวัสดิการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิต บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง 2. เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้สวัสดิการแก่สมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย 2. ให้กู้แก่สมาชิก
กลุ่มัจจะสะสมทรัพย์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสังคมมีคุณภาพ 2. เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง 3. เพื่อแก้ปัญหาในแต่ละชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับ – ฝากเงินจากสมาชิก 2. ให้กู้แก่สมาชิก 3. จ่ายสวัสดิการและเป็นผล
กลุ่มัจจะออมทรัพย์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 2. ถ่ายทอดเงินทุนช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน โดยการให้กู้ จ่ายสวัสดิการ เป็นผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับ – ฝากเงินจากสมาชิก 2. ให้กู้แก่สมาชิก 3. จ่ายสวัสดิการ
สหกรณ์ / กลุ่มเครดิตยูเนียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน 2. เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นสถาบันการเงินและสวัสดิการชุมชนเพื่อชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น 2. ให้สินเชื่อและเงินกู้ยืมแก่สมาชิกสหกรณ์อื่น และเพื่อคณะ 3. ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน และตราสารการเงิน 4. ให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

ที่มา : จากการศึกษา

4.2 กรณีศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

ในการศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้น ได้ทำการศึกษากลุ่มหรือองค์กรการเงินที่ประสบผลสำเร็จจากการดำเนินกิจการ ศึกษาความเป็นมา แนวคิด รูปแบบการดำเนินการ และผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ ซึ่งได้ทำการศึกษาจากกลุ่ม สถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) และ กลุ่มสถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย มีรายละเอียดการศึกษา ดังนี้

4.2.1 สถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ครูชบ ยอดแก้ว

ปราชญ์ด้านเศรษฐศาสตร์ชุมชน ผู้ริเริ่มแนวคิดการออมทรัพย์ที่ต้องมีสวัสดิการชุมชน เพื่อนำมาช่วยสังคม จนเกิดกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วันละบาท ปัจจุบัน ครูชบ พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 3 บ้านน้ำขาว ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ความเป็นมาของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของโรงเรียนบ้านน้ำขาว

เดิมครูชบเป็นข้าราชการครูอยู่ในโรงเรียนบ้านน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ก่อนที่จะจัดตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท และสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) นั้น ครูชบได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อสอนให้เด็กนักเรียนรู้จักการออมเงิน สร้างนิสัยรักการออม และ 2. เพื่อช่วยเหลือด้านเงินกู้ให้ครูภายในโรงเรียน โดยมีแนวคิดในการจัดตั้ง มาจากปัญหาภาระหนี้สูงในกลุ่มข้าราชการครู โดยเฉพาะหนี้นอกระบบซึ่งมีดอกเบี้ยสูงมาก ครูชบจึงมีแนวคิดที่จะนำเงินออมของนักเรียน มาให้ครูกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า และนำดอกผลที่ได้จากการให้กู้อำนาจทำสวัสดิการให้กับนักเรียนและทำกิจกรรมภายในโรงเรียน ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการศึกษา คือ ให้ครูและนักเรียนร่วมกันถือหุ้น โดยครูฝากเป็นรายเดือน นักเรียนฝากเป็นรายวันๆ ละเท่าไรก็ได้ แต่ต้องไม่เกินวันละ 5 บาท โดยเงินที่ได้จะนำมาให้ครูกู้ยืม (นักเรียนไม่มีสิทธิกู้) ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อเดือน การจัดสรรเงิน คือ ร้อยละ 1 ปันผลให้ผู้ฝาก ร้อยละ 4 สำหรับใช้เป็นสวัสดิการให้นักเรียนทำกิจกรรมภายในโรงเรียน

ความเป็นมาของการจัดตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป)

หลังจากได้ดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์ภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จ ครูชบเห็นช่องว่างและปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ไม่สามารถลดช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยได้อย่างแท้จริง เนื่องจากคนรวยมักจะไม่มีกู้เงิน แต่จะออมเงินเพียงอย่างเดียวเพราะไม่ได้ลำบาก และรอรับ

เงินปันผลอย่างเดียว ทำให้คนที่ผู้คือคนเดิมๆ และเป็นการเพิ่มภาระหนี้เนื่องจากเริ่มมีการกู้ยืมเพื่อหมุนหนี้ (กู้เงินจากแหล่งหนึ่งเพื่อนำไปใช้หนี้ที่อีกแหล่งหนึ่ง) จึงได้เริ่มคิดว่าทำอย่างไร จะช่วยคนจนให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิต และลดช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยได้อย่างจริงจัง รวมถึงการทำอย่างไรที่คนในชุมชนจะได้มีสวัสดิการยามเจ็บไข้ได้ป่วย ซึ่งถือเป็นความทุกข์อย่างหนึ่ง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูชบเริ่มมีแนวคิดที่จะแก้ปัญหาให้แก่คนในชุมชน คือ การจัดตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) เพื่อสร้างสวัสดิการให้ประชาชน

หลังจากได้จัดกระบวนการแนวคิดอย่างเป็นระบบแล้ว ครูชบจึงเริ่มต้นนำเสนอแนวความคิด โดยการบรรยายให้ความรู้แก่บุคคลต่างๆ จนครั้งหนึ่งครูชบได้บรรยายเสนอแนวคิด ที่ จังหวัดขอนแก่น และสังเกตเห็นคุณลุงคนหนึ่งที่นั่งหน้า จึงได้ถามและรู้ว่าคุณลุงติดตามและฟังครูชบมาหลายจังหวัดแล้ว และชื่นชอบแนวคิดนี้มาก ครูชบเริ่มมีความรู้สึกรู้สีกว่าชาวบ้านชอบ เข้าใจ และอยากทำ ต่อมาเมื่อครูชบเดินทางไปบรรยายที่ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ตลอดระยะเวลาการบรรยายมีการซักถามมากมาย แต่ครูชบก็สามารถตอบได้ จนมาถึงคำถามจากนักวิชาการท่านหนึ่งว่า แนวคิดดังกล่าวดีมากจึงต้องการทราบว่า “ใครเป็นผู้คิดแนวคิดสัจจะฯ นี้” ครูชบจึงตอบไปว่า “ใครเป็นคนบรรยายคนนั้นก็เป็นผู้คิด” นักวิชาการคนดังกล่าวจึงถามอีกครั้งว่า “แล้วคนที่บรรยายทำหรือยัง” ทำให้ครูชบหยุดคิดอยู่พักหนึ่งและตอบว่า “ยังไม่ได้ทำ แต่ต่อไปนี้ครูชบจะทำ” หลังจากนั้นเป็นต้นมาครูชบจึงหยุดการรับเป็นวิทยากรบรรยายและหันมาทำกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) เพื่อสร้างสวัสดิการให้ประชาชนอย่างจริงจัง โดยได้เริ่มต้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา

หลักการหรือคุณธรรม ครูชบนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและบริหารจัดการคือ หลักคุณธรรม 4 ประการ ที่ทุกคนควรศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติ ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประการแรก คือ การรักษาความซัจ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ประการที่สองคือ การรู้จักข่มใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดีนั้น ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความซัจ สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด ประการที่สี่คือ การรู้จักสละความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ลักษณะและรูปแบบการดำเนินการ “สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป)” มีลักษณะการดำเนินงานภาพรวมคือ ในแต่ละตำบลจะมีการจัดตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ของแต่ละตำบล ซึ่งจะมีสมาชิกตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป และทุกๆ 50 คน จะมีแกนนำ 1 คนเป็นผู้ดูแล แต่ละกลุ่มจะมีการบริหารจัดการและตั้ง

คณะกรรมการดำเนินงานของตนเองอย่างอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้กติกาเดียวกันทุกกลุ่ม รวมถึงมีการจัดตั้งสมาคมสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) สงขลา เพื่อกำกับดูแลและเป็นพี่ปรักษาดูแลแต่ละกลุ่มอีกต่อหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันภายในจังหวัดสงขลามีกลุ่ม “สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป)” อยู่ทั้งหมด 101 กลุ่ม และมีสมาชิกในปัจจุบัน รวมทั้งสิ้นประมาณ 98,210 คน โดยกลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นเป็นกลุ่มแรกคือ ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 1 เมษายน 2547 โดยมีสมาชิกเริ่มแรกประมาณ 500 คน โดยมี นางสาวอภิญญา ยอดแก้ว (บุตรสาวครูชบ) เป็นประธาน จากนั้นสมาชิกได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จึงเริ่มมีการขยายไปยังตำบลอื่นๆ ใกล้เคียงต่อไป คุณสมบัติของสมาชิก คือ ไม่กำหนดอายุ กล่าวคือ ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงเสียชีวิต สามารถเป็นสมาชิกได้ และต้องทำการออมวันละ 1 บาทต่อคน โดยส่งสมทบกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่เดือนละ 1 ครั้ง ทุกเดือน กรณีเดือนใดขาดส่งถือว่าผิดสัญญาจะไม่รักษาสัจจะ ซึ่งจะถือว่าหมดสภาพการเป็นสมาชิกทันที ลักษณะการรวมกลุ่มและการบริหารงาน คือ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 100 คน จึงจะสามารถจัดตั้งกลุ่มได้โดยทุกๆ สมาชิก 50 คนต้องมีผู้นำ 1 คน เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลและรวบรวมเงินจากสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบ การนัดวันที่จะจัดเก็บเงินจะเป็นวันใดก็ได้ แต่ต้องเก็บรวบรวมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อนำมาส่งสมทบกับกลุ่มใหญ่ในตำบลที่ตนเองสังกัดอยู่ และในกลุ่มใหญ่แต่ละกลุ่มต้องจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานขึ้นมา โดยแต่ละกลุ่มมีสิทธิในการคัดเลือกบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งต่างๆ ได้เองตามความเหมาะสม เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการ เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มมีหน้าที่ในการรวบรวมเงินจากผู้นำกลุ่มย่อย และต้องเปิดบัญชีธนาคาร อย่างน้อย 3 เล่ม คือ บัญชีรวบรวมเงินสัจจะ บัญชีเก็บเงินที่ได้จากดอกผลของเงินออม เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินบริจาค เงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น และบัญชีกองทุนสวัสดิการ

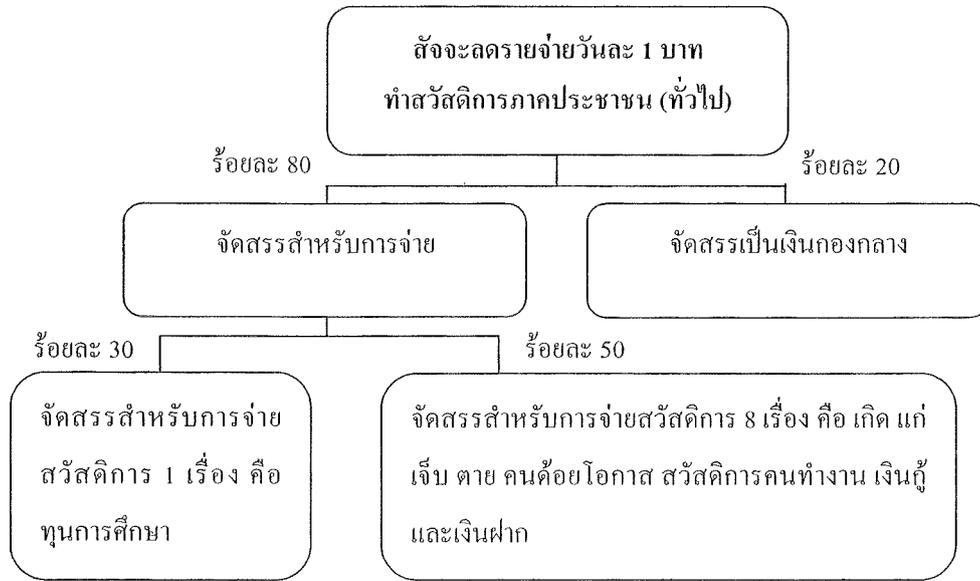
การจัดสรรเงินสัจจะฯ ที่รวบรวมได้ (ภาพที่ 4 - 1) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับสวัสดิการ คิดเป็นร้อยละ 80 ของเงินสัจจะฯ และส่วนที่ 2 เพื่อเป็นเงินกองกลางของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) คิดเป็นร้อยละ 20

โดยมีสัดส่วนการจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 80 ดังนี้

- สำหรับจ่ายสวัสดิการทุนการศึกษา ร้อยละ 30 คือ ทุนการศึกษา เพื่อมอบเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในชุมชน และเพื่อให้สมาชิกอ้อมไปประกอบธุรกิจ หรือเพื่อสร้างอาชีพ โดยขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการบริหารของแต่ละกลุ่ม

- สำหรับจ่ายสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย คนด้อยโอกาส สวัสดิการคนทำงาน เงินกู้ และเงินฝาก ร้อยละ 50 ดังนี้

- 1) เกิด ให้ลูก 500 บาท ถ้าแม่นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท แต่ไม่เกิน 5 คืน และรวมกันแล้วปีละไม่เกิน 2,000 บาท
- 2) แก่
  - สัจจะครบ 15 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 บาท
  - สัจจะครบ 20 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 บาท
  - สัจจะครบ 25 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 บาท
  - สัจจะครบ 30 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 บาท
  - สัจจะครบ 35 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 บาท
  - สัจจะครบ 40 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 บาท
  - สัจจะครบ 45 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 บาท
  - สัจจะครบ 50 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 บาท
  - สัจจะครบ 55 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 บาท
  - สัจจะครบ 60 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 บาท
- 3) เจ็บ นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท แต่ปีละไม่เกิน 10 คืน
- 4) ตาย
  - สัจจะ 180 วัน ตาย ได้ค่าทำศพ 2,500 บาท
  - สัจจะ 365 วัน ตาย ได้ค่าทำศพ 5,000 บาท
  - สัจจะ 730 วัน ตาย ได้ค่าทำศพ 10,000 บาท
  - สัจจะ 1,460 วัน ตาย ได้ค่าทำศพ 15,000 บาท
  - สัจจะ 2,920 วัน ตาย ได้ค่าทำศพ 20,000 บาท
  - สัจจะ 5,840 วัน ตาย ได้ค่าทำศพ 30,000 บาท
- 5) คนด้อยโอกาส โดยนำเงินที่ได้จากการออมไปช่วยเหลือคนด้อยโอกาสในชุมชนของตนเอง ทั้งนี้เกณฑ์การคัดเลือกบุคคลที่ด้อยโอกาสขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารของแต่ละกลุ่มเป็นผู้พิจารณา
- 6) สวัสดิการคนทำงาน ได้แก่ คณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการในแต่ละกลุ่มจะได้รับเงินคนละ 130 บาทต่อวัน โดยมาจากเงินออมทรัพย์ของกลุ่ม จำนวน 100 บาท และเงินฝากสัจจะฯ ของกลุ่ม จำนวน 30 บาท
- 7) สวัสดิการเงินกู้ คือ เมื่อกู้เงินมาแล้วไม่น้อยกว่า 365 วัน และมีการผ่อนส่งอย่างสม่ำเสมอ แล้วเกิดเสียชีวิต กองทุนจะจ่ายเงินไว้ในวงเงินไม่เกิน 30,000 บาท
- 8) สวัสดิการเงินฝาก คือ เมื่อมีการฝากเงินสม่ำเสมอ แล้วเกิดเสียชีวิต กองทุนจะจ่ายเงินให้ ร้อยละ 50 ของเงินฝาก แต่ไม่เกินวงเงิน 15,000 บาท

ภาพที่ 4 - 1 การจัดสรรเงินสั่งจะฯ

กติกาของสั่งจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป)

1. ต้องสมัครใจที่จะทำสั่งจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อทำกองทุนสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป)
2. ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องมีภูมิลำเนา หรือเป็นลูกหลาน หรือแต่งงาน กับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลที่มีกลุ่ม ยกเว้นที่ปรึกษากลุ่มสามารถสังกัดกลุ่มไหนก็ได้
3. ต้องเป็นผู้ที่ไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน และต้องเสียค่าสมัครเป็นสมาชิกคนละ 20 บาท ค่าสมัครจะไม่คืนให้ไม่ว่ากรณีใดๆ
4. วิธีสั่งจะลดรายจ่ายให้สั่งจะลดรายจ่ายไว้ที่บ้าน วันละ 1 บาทและทุกๆวันที่ตกลงกันของเดือน (ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีการกำหนดวันและเวลาเองว่าจะมีการเก็บรวบรวมเงินวันใด) ให้นำเงินสั่งจะมารวมกัน ณ ที่ทำการที่คณะกรรมการกำหนดไว้
5. การบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ ที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก 50 คน เลือกคณะกรรมการ 1 คน ให้อยู่จนครบเกษียณ หรือลาออกหรือมีความคิดให้ออก กรณี กรรมการทำงานติดต่อกันครบ 15 ปี ขึ้นไปอายุ 60 ปีเกษียณได้รับบำนาญเพิ่มอีก 1 เท่าของสมาชิก
6. การบริหารการเงิน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ร้อยละ 80 สำหรับจ่ายสวัสดิการ 9 เรื่อง ดังกล่าวข้างต้น และร้อยละ 20 ตั้งเป็นกองกลาง เพื่อเป็นเงินกู้ยืมสำหรับการกู้ยืมเพื่อการศึกษา ทำกิจกรรมวิสาหกิจหรือธุรกิจ ที่ไม่เอาเปรียบสังคม หรือทำอาชีพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลาย

คุณภาพชีวิต ผลผลิตที่เกิดจากการยืมเงินสัจจะฯ ไปลงทุนค้าขาย ต้องให้ส่วนลดแก่สมาชิก โดย
จำหน่ายต่ำกว่าท้องตลาด 1 บาท

7. สมาชิกจะได้รับสวัสดิการทุกอย่างที่กองทุนจัดขึ้น และผู้รับประโยชน์ควรเป็น
สมาชิกด้วย

8. สมาชิกขาดสัจจะลดรายจ่าย จะหมดสภาพการเป็นสมาชิก และจะได้รับเงินสัจจะลด
รายจ่ายคืน ทั้งนี้ มีเงื่อนไขว่า จะได้รับคืนเฉพาะคนที่ไม่เคยได้รับสวัสดิการเท่านั้น ถ้าเคยได้รับ
สวัสดิการแล้วอย่างน้อย 1 ครั้งไม่ว่าเรื่องใดก็ตามจะไม่คืนเงินให้

9. หากมีปัญหาอื่นๆ คณะกรรมการสามารถออกกติกาเพิ่มเติม ได้แต่ต้องไม่ขัดกับกติกา
เดิม

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ภายหลังจากทำกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท
ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) เพื่อสร้างสวัสดิการให้ประชาชน ทำให้สามารถลดช่องว่าง
รวมถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ผู้ด้อยโอกาสได้รับการช่วยเหลือ คนในชุมชนมี
ความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การพบปะพูดคุยหรือช่วยเหลือกันมากขึ้น และที่สำคัญชาวบ้านใน
ชุมชนที่มีฐานะยากจนไม่มีสวัสดิการใด สามารถได้รับสวัสดิการเพื่อดูแลตนเองได้ยามเจ็บป่วย
และจากการเกิดกลุ่มสัจจะฯ ขึ้นในชุมชน ทำให้เกิดการสร้างผู้นำชุมชนที่ดีมีคุณภาพ เป็นผู้นำที่
เข้มแข็ง ซื่อสัตย์ มีสัจจะ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ปัจจุบัน ครูชบ ยอดแก้ว ได้จัดตั้ง มูลนิธิ ดร.
ครูชบ-ปราณี ยอดแก้ว เพื่อให้ความรู้ และเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ แก่
ประชาชน

แผนในอนาคต

ปัจจุบัน ครูชบ กำลังจัดทำข้อเสนอ โครงการเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน เพื่อเสนอต่อ
หน่วยงานภาครัฐ เพื่อขอรับความช่วยเหลือ และการสนับสนุนที่มีลักษณะคล้ายกับการทำ
ประกันสังคม คือ เมื่อประชาชนสมทบเงินแล้วรัฐต้องช่วยสมทบด้วยเช่นกัน คือ จ่ายให้คนละ 1
บาทต่อวัน แต่จ่ายเป็นรายปี เช่น

1. รัฐ ต้องสนับสนุนเงิน 365 บาท / คน / ปี
2. จังหวัด ต้องสนับสนุนเงิน 365 บาท / คน / ปี
3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องสนับสนุนเงิน 365 บาท / คน / ปี
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องสนับสนุนเงิน 365 บาท / คน / ปี

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่างๆ ดังนี้

ความพอประมาณ	สมาชิกกลุ่มฯ จะฯ ได้เรียนรู้เรื่องค่าใช้จ่ายของตน รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อให้เกิดความสมดุลกับรายได้ และเหลือเก็บออม การสร้างนิสัยด้านการใช้จ่ายอย่างเหมาะสมแก่สมาชิกให้รู้จักลดรายจ่ายเพื่อนำเงินมาเก็บออมและมีวินัยในการปฏิบัติ
ความมีเหตุมีผล	สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มฯ ถือเป็นผู้ที่ยอมรับกติกาและมีความพร้อมปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มฯ ได้อย่างเคร่งครัด และเมื่อจะใช้จ่ายใดๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็น เป็นอันดับแรก
ความมีภูมิคุ้มกัน	เงินที่รวบรวมได้นั้น จะถูกจัดสรรเป็น 2 ส่วน คือ 1) นำไปใช้ในสวัสดิการ 9 เรื่อง 2) นำไปเป็นเงินกองกลางของกลุ่มฯ ซึ่งถ้าสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่มฯ อย่างเคร่งครัด จะได้รับสวัสดิการอย่างเหมาะสมและครอบคลุม สมาชิกได้รับสวัสดิการอย่างเหมาะสม จากการเป็นสมาชิกกลุ่มฯ และเมื่อสมาชิกมีวินัยในการปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่มฯ จะได้รับสวัสดิการอย่างครบถ้วนในอนาคต
ความรู้	ความรู้ของสมาชิกกลุ่มฯ เกิดจากการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ และให้คำปรึกษาต่างๆ แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป ร่วมกันในทุกวันที่ 16 ของทุกเดือน
คุณธรรม	ดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม 4 ประการ คือ 1) ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น 2) ตั้งมั่นอยู่ในความดี 3) อดทนต่อความยากลำบาก 4) ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 5) มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับสิทธิต่างๆ ที่พึงได้รับจากการเป็นคนหนึ่งในสังคม

ดร.ชบ ยอดแก้ว แห่งสถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา เป็นกรณีศึกษาที่ตระหนักถึงภาวะทางเศรษฐกิจของข้าราชการและปัญหาด้านสวัสดิการของคนในชุมชน จึงได้พัฒนารูปแบบองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนขึ้น จากความร่วมมือของภาครัฐและภาคประชาชน เกิดรูปแบบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่ายขององค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนเกิดพฤติกรรมการ

ออมและได้รับสวัสดิการเพื่อการดำรงชีพอย่างเหมาะสมเมื่อปฏิบัติตามระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด ซึ่งนอกจากจะทำให้สมาชิกมีเงินออมและได้รับสวัสดิการต่างๆ แล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการมีคุณธรรม มีวินัยในการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคม

4.2.2 สถาบันการเงินชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย

สถาบันการเงินชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 169 หมู่ 1 บ้านสระลุมพุก ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เดิมตำบลหนองสาหร่ายเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลคอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แต่มีการบริหารจัดการที่ไม่คล่องตัวเท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้ทาง ตำบลหนองสาหร่ายต้องแยกตัวออกมาเพื่อพัฒนาบริหารจัดการตัวเอง การเลื้อยฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นเทศบาล ทำให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันตำบลหนองสาหร่ายมีพื้นที่ครอบคลุม 9 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 919 หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,622 คน แบ่งเป็นชาย 1,753 คน หญิง 1,869 คน (จากการสำรวจมะโนครัวประชากรในปี พ.ศ. 2550) สภาพพื้นที่ตำบลหนองสาหร่ายโดยทั่วไปเป็นที่ราบปนทราย มีโครงการชลประทาน ครอบคลุมทั้ง 9 หมู่บ้าน ทำให้มีน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ รายได้ส่วนใหญ่ของประชากรมาจากอาชีพทำนาทำไร่ อ้อย ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย รับจ้าง จักสานและเย็บผ้า ด้านประเพณีและวัฒนธรรม มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน 2 แห่ง คือ วัดหนองขุยและวัดปลักเขว้า มีโรงเรียน 3 แห่งมีศูนย์เลี้ยงเด็ก 1 แห่ง และมีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง

ความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย

ประมาณปี พ.ศ. 2543 มีการทำแผนชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ชกส.) และได้มีการสำรวจข้อมูลภาพรวมของตำบล โดยเฉพาะด้านรายได้ รายจ่าย และหนี้สิน ตลอดทั้งปีของคนตำบลหนองสาหร่าย โดยให้แต่ละครัวเรือนสำรวจข้อมูลของตนเอง พบว่า รายได้ของคนในตำบลรวมแล้วมีประมาณ 76 ล้านบาทต่อปี รายจ่ายประมาณ 72 ล้านบาทต่อปี แต่เมื่อเทียบกับข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์แล้วตำบลหนองสาหร่ายมีหนี้สินประมาณ 86 ล้านบาทต่อปี และมากกว่า 10 ล้านบาท เป็นเงินที่ใช้หนี้ภายนอกชุมชนทำให้เป็นส่วนรั่วไหลของระบบเศรษฐกิจของชุมชนนี้ จากข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นสถานะทางการเงินว่าขณะนี้ชุมชนกำลังประสบกับปัญหาหนี้สินที่มีมากกว่ารายรับและหากเป็นเช่นนี้ต่อไป ชุมชนจะมีหนี้สินท่วมตัวและสั่งสมไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน จึงทำให้เกิดจุดเริ่มต้นของความคิดแก้ไขปัญหาหนี้สิน และจัดสวัสดิการให้กับชุมชน โดยการพัฒนาคณะในตำบลเป็น

อันดับแรก และการหาความรู้จากภายนอกมากขึ้นเพื่อให้เกิดปัญหาที่จะสามารถนำมาแก้ปัญหาและพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชนตำบลหนองสาหร่ายได้

การเรียนรู้ของแกนนำตำบลหนองสาหร่ายเริ่มต้นขึ้นจากการไปศึกษาดูงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคราม จังหวัดกระบี่ การศึกษางานเรื่องการทำแผนแม่บทชุมชน ที่ตำบลไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเรียนรู้เรื่องสภาผู้นำชุมชน จากตำบลสามร้อยยอดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในการศึกษาดูงานนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นภาคีหนึ่งที่ทำงารร่วมกับชุมชน และการระดมความคิดอย่างต่อเนื่องภายหลังการศึกษาดูงานทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นคณะทำงาน เรียกว่า “คณะท้องถิ่น ท้องที่” ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้แก่ นายก อบต. รองนายก อบต. และเลขา อบต. ส่วนตัวแทนจากท้องถิ่น คือ กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแกนนำชุมชน ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน แพทย์ประจำตำบล อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ตัวแทนกองทุนหมู่บ้าน สถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย โรงเรียน วัด ทั้งนี้ คณะท้องถิ่น ท้องที่ จะลงพื้นที่ร่วมกันในการประชุมสังฆจรประชาคมหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรับทราบ สถานการณ์ ความเคลื่อนไหวในตำบล ทราบปัญหาและความต้องการ รวมถึงมีการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของ อบต. โดยมีการกำหนดปฏิทินการลงพื้นที่ที่ชัดเจนแน่นอนและเป็นประจำทุกเดือน

การกำหนดแผนปฏิทินการทำงานของชุมชน เรียกว่า “ปฏิทินชุมชน” เกิดรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ 1. รูปแบบชุมชนเป็นตัวตั้ง คือ หากหน่วยงานใดอยากมาร่วมประชุมกับชาวบ้านก็สามารถมาร่วมได้ตามแผนปฏิทินชุมชน ที่ชุมชนได้ร่วมกันกำหนดไว้ได้ เป็นภาพสะท้อนวิธีการพัฒนาประการหนึ่งที่ใช้ชุมชนเป็นตัวตั้ง และ 2. รูปแบบการบูรณาการหน่วยงานที่ทำงานหนุนเสริมชุมชนร่วมกันลงพื้นที่ ซึ่งเกิดจากการแจ้งปฏิทินให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทราบ ถ้าหากจะลงพื้นที่ที่ถึงพื้นที่ร่วมกันกับคณะท้องถิ่น ท้องที่ เพื่อทราบปัญหาและความต้องการของชุมชนทั้งทางด้านความรู้ งบประมาณ หรือทรัพยากรอื่นๆแก่ชุมชน

กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดจากการรวมกลุ่มตามประสบการณ์และความสามารถของแต่ละหมู่บ้าน เป็นกลุ่มกิจกรรมได้ ดังนี้

หมู่ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ “ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดตราสาหร่ายทอง”

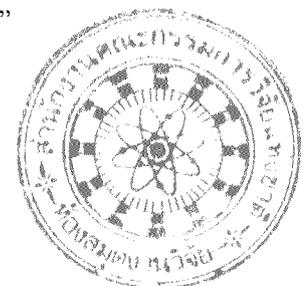
หมู่ที่ 2 การผลิตน้ำดื่มสุขภาพชุมชน “น้ำดื่มตราสาหร่ายทอง”

หมู่ที่ 3 ตั้งร้านค้าชุมชนและทำพริกแกงตราสาหร่ายทอง

หมู่ที่ 4 จัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย

หมู่ที่ 5 ผลิตน้ำยาเอนกประสงค์

หมู่ที่ 6 ทำโรงสีข้าวชุมชน “ผลิตภัณฑ์ข้าวสาร”

หมู่ที่ 7 กลุ่มดินปลูกต้นไม้ ปลูก “สบู่ดำ”

หมู่ที่ 8 ทำขนมแปรรูปจากกล้วย เช่น กล้วยฉาบ

หมู่ที่ 9 กลุ่มผลิตไม้กวาดทางมะพร้าว

การทำกิจกรรมต่างๆของชุมชนเกิดจากการทำแผนชุมชน และการร่วมคิด ร่วมทำ จากการทำภาคีสร้างสรรค์ระหว่างชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น ท้องที่ คือ อบต. และหน่วยงานต่างๆที่ เป็นผู้สนับสนุนการทำกิจกรรมของแต่ละหมู่บ้าน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้สนับสนุนตำบลหนองสาหร่ายการจัดทำโครงการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น โดยมีแผนการฟื้นฟูองค์กรการเงินในตำบลหนองสาหร่าย คือ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในตำบล มีเงื่อนไขการเข้ากองทุน คือ

1. สมาชิกต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนคนละ 400 บาทต่อปี
2. สมาชิกต้องออมเงินวันละ 1 บาท
3. รับสมัครสมาชิกใหม่ทุกวันที่ 1 และ 2 ของเดือน
4. ในวันที่ 3 ทางกองทุนจะนำเงินเข้าบัญชีธนาคาร และมีผลคุ้มครองในวันที่ 4 ของเดือน

กองทุนสวัสดิการตำบลหนองสาหร่าย มีสวัสดิการทั้งหมด 10 ด้าน คือ

1. ครอบครัวที่มีสมาชิกเกิดใหม่ เปิดบัญชีให้ 1,000 บาท
2. ทุนการศึกษาทุกระดับชั้นเรียน 100 – 500 บาท
3. การกีฬา
4. ทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้ผ่านเกณฑ์คนดีศรีชุมชน
5. เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล สวัสดิการคืนละ 50 – 300 บาท (ไม่เกิน 12 คืนต่อปี)
6. ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ มอบสวัสดิการให้ทุกคนโดยไม่ต้องออมเดือนละ 100 บาท
7. ผู้สูงอายุ มอบให้คนละ 100 – 1,200 บาท ต่อเดือน
8. ผู้เสียชีวิต มอบให้รายละ 6,000 – 7,000 บาท
9. สวัสดิการผู้นำชุมชน
10. สวัสดิการทำดีเป็นทุน มอบทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพให้โดยไม่คิดดอกเบี้ยรายละ 20,000 – 40,000 บาทต่อปี

การขับเคลื่อนองค์กรชุมชนตำบลหนองสาหร่ายสู่ตำบลจัดการตนเองนั้น ชุมชนได้เริ่มจากการรวมกลุ่มออมทรัพย์ โดยใช้เวทีสภาผู้นำชุมชนเป็นกลไกในการระดมความคิด กลุ่มกิจกรรมต่างๆของชุมชน เป้าหมายเพื่อปลดปล่อยหนี้สินและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.

2549 จึงได้ก่อเกิดเป็นสถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย มีการให้สมาชิกออมเงินร่วมกัน ปัจจุบันมีเงินหุ้น 3,154 หุ้น เป็นเงิน 315,400 บาท เป็นเงินฝากของสมาชิก 7,629,547 บาท และมีเงินออมจากกระปุกออมสินกว่า 200,000 บาท สำหรับการจัดสรรกำไรนั้นทางคณะกรรมการได้จัดสรรเป็น 3 ทาง คือ ร้อยละ 30 สนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน นอกนั้นนำไปส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 9 หมู่บ้าน และปลดหนี้ธนาคารความดี ทั้งหมดนี้มีที่มาคือ ไม่ต้องเอาเงินออมจากรายได้ แต่ให้ถอดอมจากรายจ่าย

ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถบรรเทาภาระหนี้สินของประชาชนได้เพียง 64 ครัวเรือน ทำให้การแก้ไขปัญหาเห็นผลช้า การส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างสังคมคุณธรรมเป็นไปได้ยาก ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นต้องได้รับทุนสนับสนุนเพื่อให้ครัวเรือนที่ทำความดีจนสามารถผ่านเกณฑ์คนดีศรีหนองสาหร่าย (ที่มี 22 ชื่อ 63 ตัวชี้วัด) และมีภาระหนี้สินได้รับความช่วยเหลืออันจะส่งผลให้ประชาชนตำบลหนองสาหร่ายตระหนักถึงคุณค่าของการทำความดี เกิดสังคมคุณธรรมในตำบลหนองสาหร่ายอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์โครงการ

- 2.1 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของสถาบันการเงินให้มากขึ้น
- 2.2 เพื่อปลดหนี้ หรือบรรเทาภาระหนี้สินของประชาชนและกลุ่มองค์กรในชุมชน
- 2.3 เพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการของชุมชน
- 2.3 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักเห็นและให้ความสำคัญกับการทำความดี

กลุ่มเป้าหมาย สมาชิกชุมชนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน ที่ผ่านกระบวนการรับรองคนดีจากสภาองค์กรชุมชนแล้ว

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

- หลักเกณฑ์การเข้าถึงแหล่งทุนของสมาชิก

- (1) ผ่านการรับรองคนดี/ความดีตามเกณฑ์และกระบวนการของชุมชนตามกรอบเงื่อนไข 22 ความดี 63 ตัวชี้วัด หมู่บ้านรับรองเสนอเข้าสู่สภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อรับรอง เสนอชื่อเข้าสู่กระบวนการ “ความดีปลดหนี้ได้” ของสถาบันการเงินฯ อย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 คนต่อเดือนรวม 9 คนต่อเดือน 108 ต่อปี ในระยะแรก หลังจากนั้นกรรมการจะสรุปบทเรียนเพื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายตามงบประมาณที่ได้รับจาก พอช.
- (2) กรรมการสถาบันฯ ตรวจสอบผ่านเกณฑ์การพิจารณาการใช้สินเชื่อของสถาบันการเงิน (การออม, อาชีพเสริม, ปลูกผักสวนครัว, ฯ)

(3) มีหนี้สินและมีความต้องการจริงในเรื่องการหลุดพ้นจากภาวะหนี้สินโดยการ
บันทึกรับรองความต้องการปลดหนี้สิน

• การจัดบทบาทการบริหารจัดการ

(1) คณะกรรมการสถาบันการเงินเป็นแกนหลักในการกำกับดูแลการบริหารจัดการ
โดยร่วมกับสภาผู้นำองค์กรชุมชน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนและ
เทศบาล

(2) พนักงานสถาบันการเงินเป็นผู้ดำเนินการทำงานตามหน้าที่

(3) คณะกรรมการที่แต่งตั้งและได้รับมอบหมาย รายงานผลการดำเนินงานให้กับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบบททุกระยะ 3 เดือน

(4) จัดเวทีของผู้รับทุนเพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายคนทำดี และการติดตาม
สนับสนุนกันเองของสมาชิก เพื่อให้กำลังใจและติดตาม ประเมินผล

• ระบบการค้ำประกันของสมาชิกกับสถาบัน

(1) ใช้คุณธรรมความดีที่ตนเองกระทำ

(2) ใช้หมู่บ้าน/แกนนำหมู่บ้าน โดยผ่านกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน

(3) ใช้สภาผู้นำองค์กรชุมชนค้ำประกันระดับตำบลในนามประชาชน/ประชาคมตำบล

(4) อบต. ค้ำประกันระดับตำบลในฐานะภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบประชาชนในตำบล

แผนการบริหารสินเชื่อและทุนในช่วงระยะเวลาการใช้สินเชื่อ

• วิธีการค้นหาผู้สมควรได้รับผลประโยชน์

(1) สืบหาข้อมูลบุคคลจากข้อมูลแผนชุมชน, จปฐ. , บัญชีครัวเรือนฯ

(2) จากกระบวนการค้นหาความดี / คนดี ตามเกณฑ์ที่ชุมชนคิด 22 ข้อ

(3) ผู้สมัครใจต้องการเข้าร่วมกระบวนการปลดหนี้ตามเกณฑ์ที่สถาบันการเงินและ
ชุมชนร่วมกันกำหนด

(4) เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน

• การบริหารสินเชื่อ

(1) สถาบันคิดอัตราดอกเบี้ยกับสมาชิกในอัตราส่วนต่างที่เหมาะสม (ร้อยละ 7)

(2) พิจารณาผู้ที่สมควรได้รับ แล้วเบิกเงินเป็นรายงวด ชุดที่ 1, 2, 3

การบริหารจัดการโครงการ (โครงสร้างการบริหารจัดการโครงการของเครือข่าย/ คณะกรรมการที่บริหาร, การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อโครงการ, การสนับสนุนจากภาคี)

- การบริหารจัดการโครงการ ให้คณะกรรมการบริหารและคณะทำงานสถาบันการเงินชุมชนเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนโดยร่วมกับสภาผู้นำองค์กรชุมชนตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล เทศบาลตำบล เป็นองค์คณะร่วมกันบริหารโครงการ ซึ่งแบ่งหน้าที่ดำเนินงานในโครงการ โดยกำหนดให้มีการชำระผลตอบแทนทุกเดือน ได้แก่ ดอกเบี้ย หรืออื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อนำเงินดังกล่าวหมุนเวียนไปยังผู้ที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจนครบทุกคนตามที่กำหนด ซึ่งคาดว่าจะสามารถช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนครบทุกคนภายในระยะเวลา 15 ปี และสามารถผ่อนชำระคืนแก่ผู้ให้ทุนในปีที่ 2568 ได้ครบตามจำนวน

- การแบ่งหน้าที่ในการบริหารโครงการ สถาบันการเงินมีหน้าที่บันทึกข้อมูลรายละเอียดสมาชิก การรับ-จ่ายเงินทุกประเภท การติดตามผลการใช้ทุนระยะต่าง ๆ และอื่น ๆ ตามที่ระเบียบ ข้อบังคับสถาบันการเงินกำหนด สภาผู้นำองค์กรชุมชน มีหน้าที่ค้นหา และรับรอง คนดี ความดี ติดตามผลการใช้ทุนของสมาชิก และอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร กองทุนสวัสดิการชุมชน มีหน้าที่ดูแลการได้รับสวัสดิการของสมาชิกให้เท่าเทียม ครอบคลุม ทั้งถึง ตามที่ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบันการเงินและกองทุนสวัสดิการชุมชนกำหนด เทศบาลตำบลมีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ให้การรับรองคนดี ความดี ติดตามประเมินผลการใช้ทุนของประชาชนและอื่น ๆ ตามที่มีแผนการดำเนินงาน

- การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อโครงการ ได้แก่การมีส่วนร่วมรับทราบผลการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมดำเนินการตามระเบียบกำหนด และร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่าย “คนทำดี” เพื่อการติดตามสนับสนุนสมาชิกที่ได้รับโครงการ เข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถาบันฯ จัดขึ้น

- การสนับสนุนจากภาคีเป็นลักษณะการบูรณาการ ทุกภาคส่วนที่อยู่ในชุมชนและนอกชุมชนจะช่วยกันสนับสนุนการดำเนินงานตามบทบาทภาระหน้าที่ของแต่ละกลุ่มองค์กร หรือหน่วยงานกำหนด

การกำหนดชำระ/การคิดดอกเบี้ย/ การส่งคืน

- การชำระคืนของสมาชิก

สมาชิกสามารถเลือกการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น ตามความสามารถของตนเอง แล้วทำข้อตกลงกับสถาบันฯ โดยมีทางเลือกดังนี้

- (1) สมาชิกชำระดอกเบี้ยทุกเดือน
- (2) สมาชิกชำระเงินต้นทุกเดือน
- (3) สมาชิกชำระเงินต้น 3 เดือน 6 เดือนต่อครั้ง

• อัตราดอกเบี้ย สถาบันคิดดอกเบี้ยกับสมาชิกอัตราร้อยละ 7 ต่อปี โดยนำดอกผลที่

เกิดขึ้นจัดสรรเข้าสู่กองทุนสวัสดิการ 30%

การชำระเงินคืนของสถาบันกับ พอช. ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืน ดังนี้

ปีที่ 1	ชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน
ปีที่ 2 - 5	ชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน ชำระเงินต้น ร้อยละ 20
ปีที่ 6 - 10	ชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน ชำระเงินต้น ร้อยละ 35
ปีที่ 11 - 15	ชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน ชำระเงินต้น ร้อยละ 45
รวม 15 ปี	ชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน ชำระเงินต้น ร้อยละ 100

ระบบติดตามและสนับสนุนการทำงานโครงการโดย

1. การประชุมชมหมู่บ้านทั้ง 9 หมู่บ้านทุกเดือน
(วันที่ 2 หมู่ที่ 6, วันที่ 3 หมู่ที่ 9, วันที่ 4 หมู่ที่ 2, วันที่ 5 หมู่ที่ 4, วันที่ 6 หมู่ที่ 3, วันที่ 7 หมู่ที่ 1, วันที่ 8 หมู่ที่ 8, วันที่ 9 หมู่ที่ 7, วันที่ 10 หมู่ที่ 5)
2. สถาปนิกนำองค์กรชุมชนตำบลและเทศบาล ตรวจสอบและประเมินผลทุกเดือน
3. เครือข่าย “คนทำดี” ติดตามและสนับสนุนการทำงานของสมาชิก และมีเวทีประชุมประจำเดือนของสมาชิกผู้รับทุน และประชุมร่วมกับสภาองค์กรชุมชน
4. จัดเวทีสรุปบทเรียนของการทำงาน พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อ พอช. ทุก 3 เดือน
5. คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันการเงินทำบันทึกและรายงานผลทุก ระยะ 3 เดือน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่างๆ ดังนี้

ความพอประมาณ การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนและกองทุนฯ ได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากกิจกรรมตามปฏิทินชุมชน ทั้งด้านการสร้างค่านิยมในการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะตน รวมถึงการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างรู้คุณค่า เช่น กิจกรรมสร้างพลังงานทดแทน เป็นต้น

ความมีเหตุมีผล	สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนและกองทุนฯ ร่วมกันทำแผนแม่บทชุมชน และปฏิทินชุมชน ก่อให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์สาเหตุของการเป็นหนี้ และร่วมหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนสามารถลดภาระหนี้สิน และกำหนดมาตรการหรือเงื่อนไขการเป็นสมาชิกเพื่อป้องกันการสร้างหนี้เพิ่ม
ความมีภูมิคุ้มกัน	สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนและกองทุนฯ ได้เรียนรู้การปฏิบัติตนตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้สมาชิกได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมทั้งในปัจจุบันและอนาคต
ความรู้	สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนและกองทุนฯ มีการพัฒนาความรู้ จากการศึกษากระบวนการทำงาน แนวคิด ของชุมชนตัวอย่าง และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและ บริบทชุมชนของตน
คุณธรรม	สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนและกองทุนฯ ตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นคนดี ซึ่งเป็นผลมาจากโครงการธนาคารความดี เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน โรงเรียน หน่วยงานในท้องถิ่น ปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้อยู่ในชีวิตประจำวันของเยาวชน เช่น การทำบุญใส่บาตรทุกวันพระ

สถาบันการเงินชุมชนหนองสาหร่าย เป็นกรณีศึกษาที่น่าปราชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย คือ สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของตนเอง รวมถึงความสำคัญของการเรียนรู้ จึงปลูกฝังเยาวชนให้เห็นความสำคัญกับการเรียนรู้ การเป็นคนดี มีคุณธรรม รวมถึงกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ โดยการออมเงินและลดการกู้เงินจากแหล่งทุนทั้งในระบบและนอกระบบ ผลผลิตสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการในชุมชนให้เพียงพอก่อนจึงจำหน่ายแก่ภายนอก ทั้งนี้ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีการประสานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น ภาคประชาชน สถาบันการศึกษา และวัด ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็งและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

4.3 รูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย

กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย ที่ได้เข้าไปศึกษาและสังเกตการณ์การดำเนินการและการส่งเสริมในครั้งนี้ คือ กองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง โดยมีแกนนำคนสำคัญคือ คุณพนัส ลิ้มปีย์เจียร จากการสังเกตการณ์ในการขับเคลื่อนเพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง พบว่า กองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง ได้มีแนวทางในการขับเคลื่อน การกำหนดกฎระเบียบของกองทุนต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การขับเคลื่อนเพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง

ในการขับเคลื่อนเพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง มาจากแนวคิดที่แกนนำชุมชนต้องการจัดตั้งกองทุนฯ ที่อำเภอแม่แตง เนื่องจากการได้ทราบจากหน่วยงานภาครัฐว่า พื้นที่อำเภอแม่แตงมีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงสุดแห่งหนึ่งของประเทศ แต่ที่ผู้สูงอายุในอำเภอยังไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง บางคนไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัว บางคนไม่มีรายได้หลังเกษียณอายุ บางคนไม่ได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานหรือภาครัฐ รวมถึงการได้มีโอกาสทราบข่าวสารการจัดตั้งกองทุนต่างๆ เพื่อช่วยเหลือคนในชุมชน ดังนั้นจึงทำให้แกนนำชุมชนมีความคิดที่จะดำเนินการจัดตั้งกองทุนฯ ขึ้นในพื้นที่ของชุมชน เพื่อการช่วยเหลือคนในชุมชนและเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ และจากการที่ แกนนำชุมชนหรือคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงอายุ ได้มีโอกาสศึกษาดูงาน สถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ครูชบ ยอดแก้ว แกนนำชุมชนหรือคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวคิดนำรูปแบบสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ครูชบ ยอดแก้ว มาเป็นแนวคิดประยุกต์ใช้กับชุมชน โดยมีแนวทางหลักของกองทุนคือ เป็นกองทุนเพื่อสวัสดิการ โดยแกนนำได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อร่วมกำหนดแนวทางและมีการมอบหมายหน้าที่การทำงานให้แกนนำเพื่อขอความคิดเห็นจากชุมชน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลาง ซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการศูนย์เอนกประสงค์” ในการขับเคลื่อนต่อไป

ในการขับเคลื่อนเพื่อจัดตั้งกองทุนฯ ทีมวิจัย ได้เข้ามาร่วมขับเคลื่อนเมื่อกองทุน ได้มีการขับเคลื่อนมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงก่อนจัดตั้งกองทุน ดังนั้น ทีมวิจัยจึงได้วางบทบาทหลักในการขับเคลื่อน โดยมีบทบาทในฐานะผู้สังเกตการณ์ รวบรวมข้อมูล ประเมินผล และมีบทบาทในการขับเคลื่อน โดยตรงบ้างในกรณีที่ได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการกองทุนฯ เช่น สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาดูงาน จัดทำแผ่น โปสเตอร์ระเบียบ ขั้นตอน โครงสร้างการบริหารของกองทุนฯ เพื่อติดตั้งประจำสำนักงานกองทุนฯ ในแต่ละชุมชน นอกจากนี้ยังมีบทบาท เป็นที่ปรึกษาช่วยวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับกองทุนฯ ศึกษาความยินดีของชุมชนตัวอย่างกรณีที่ต้องเพิ่ม

เงินสัจจะ ร่วมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการการออมและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น โดยกองทุนฯ มีรายละเอียดการขับเคลื่อนในแต่ละช่วง ดังนี้

(1) การขับเคลื่อนในช่วงก่อนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท

การขับเคลื่อนในช่วงก่อนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทนั้น ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้เข้าพบนายอำเภอแม่แตง เพื่อนำเสนอแนวความคิด ข้อคิดเห็น และขอรับการสนับสนุนจากนายอำเภอแม่แตง ในการแสดงให้กับชุมชนทราบว่า กองทุนดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากอำเภอ

2. คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้นำเสนอแนวความคิดการจัดตั้งกองทุนฯ กับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ และขอใช้สถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละตำบลเพื่อใช้เป็นที่พักการ กองทุนในแต่ละชุมชน/ตำบล โดยใช้ชื่อที่ทำการว่า “ศูนย์เอนกประสงค์ประจำตำบล”

3. คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้มีการประชุมเพื่อทราบผลจากการขอความคิดเห็นชุมชน และร่างโครงสร้างการบริหารจัดการ ระเบียบการกองทุนฯ และแผนดำเนินการต่อไป

4. คณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกับทีมวิจัย นำผู้นำชุมชนต่างๆ ในอำเภอแม่แตง เช่น ประธานหรือตัวแทนกลุ่มชุมชน กลุ่มแม่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล นักพัฒนาชุมชน เป็นต้น จำนวน 50 คน ศึกษาดูงานสถาบันการเงินชุมชนหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี และนำ ระเบียบการกองทุนฯ และโครงสร้างการบริหารจัดการ นำไปเปรียบเทียบกัน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ตามความคิดเห็นจากสถาบันการเงินชุมชนหนองสาหร่าย

5. คณะกรรมการศูนย์ฯ มีการประชุมเพื่อปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ และระเบียบการกองทุนฯ และนำระเบียบการดังกล่าวร่วมปรึกษากับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานแรงงานจังหวัด และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ถึงความเป็นไปได้ ของกองทุนฯ

6. คณะกรรมการศูนย์ฯ มอบหมายให้ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนทำการจัดตั้ง “คณะกรรมการกองทุนสัจจะวันละบาท” ซึ่งมีชุมชนหรือตำบลร่วมจัดตั้งทั้งหมด 12 ชุมชน 13 ศูนย์ ภายใต้โครงสร้างการบริหารงานกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท และร่างระเบียบกองทุน สวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง ซึ่งกองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลดำเนินการบริหาร จัดการเป็นอิสระ แต่ละกองทุนฯ จะไม่มีความเกี่ยวข้องกันในการปฏิบัติ (ภาพที่ 4 - 2 ถึง ภาพที่ 4 - 3)

(2) การขับเคลื่อนในช่วงจัดตั้งและหลังจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท

คณะกรรมการศูนย์ฯ กำหนดแผนดำเนินการในช่วงจัดตั้งเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนฯ ในแต่ละชุมชนหรือตำบลไปดำเนินการ คือ

1. คณะกรรมการกองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลนำร่างระเบียบกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท มาปรับใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชนหรือตำบล ดังนั้นระเบียบกองทุนฯ ของแต่ละชุมชนหรือตำบลอาจเหมือนหรือแตกต่างกันได้ และดำเนินการแต่งตั้งกรรมการในแต่ละหมู่บ้าน

2. คณะกรรมการกองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลนำเสนอและทำความเข้าใจการดำเนินงานกองทุนฯ ระเบียบ ผลตอบแทน สวัสดิการที่จะได้รับ วิธีการดำเนินงานกองทุนฯ แก่ประชาชนในแต่ละชุมชน โดยทีมวิจัยได้ร่วมให้ความรู้เกี่ยวกับการออม และแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำแจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์กองทุนฯ แจกให้กับประชาชนในแต่ละชุมชนด้วย

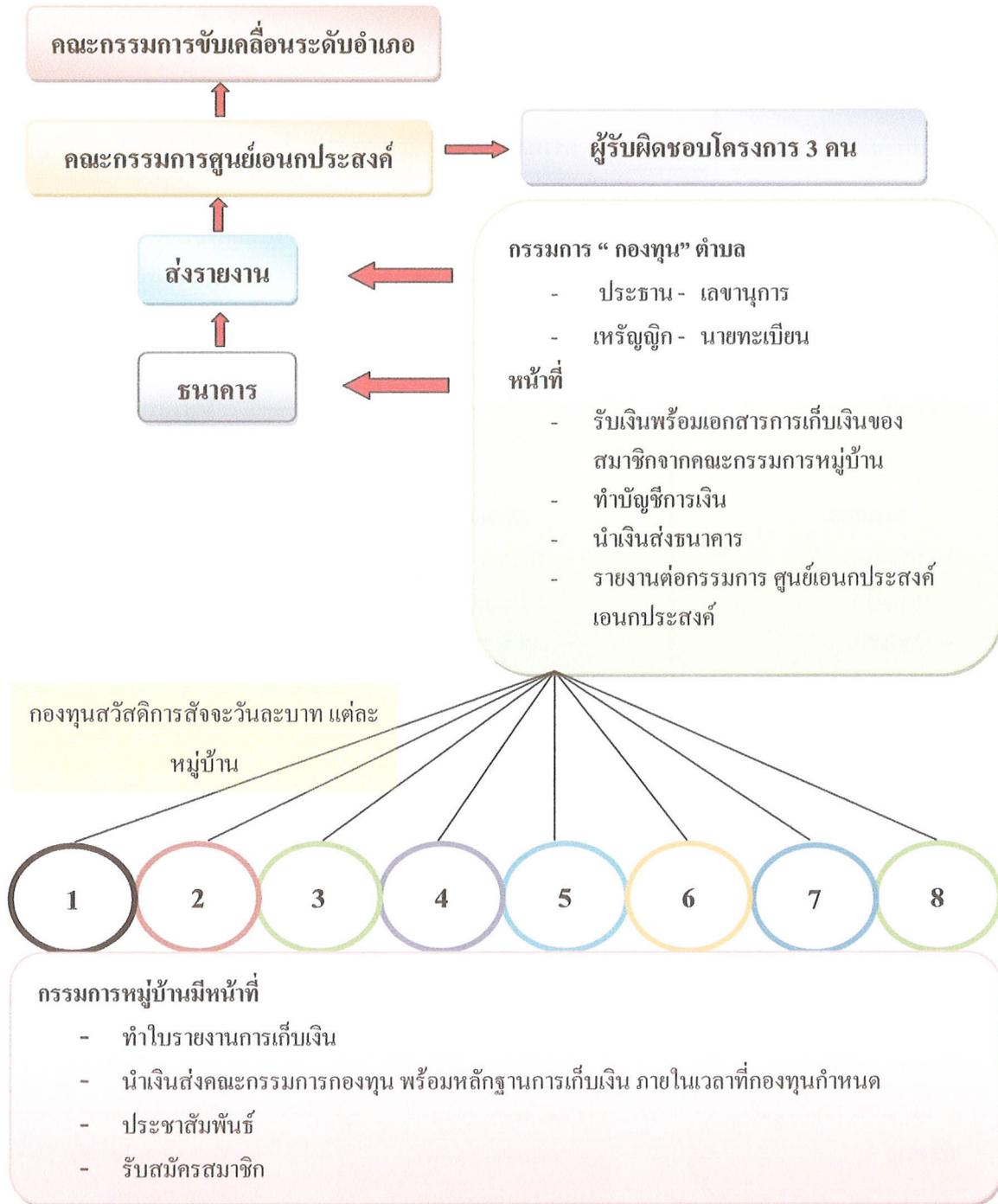
3. คณะกรรมการกองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลรวบรวมรายชื่อประชาชนในชุมชนที่ต้องการเป็นสมาชิกกองทุนฯ เพื่อให้ทราบว่ามิใช่ประชาชนในชุมชนมีความสนใจและต้องการร่วมเป็นสมาชิกกองทุนฯ มากน้อยเพียงใด

4. กรณีที่กองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลมีผู้แสดงความสนใจจำนวนไม่มากพอ (ไม่ได้มีการกำหนดว่าจำนวนผู้แสดงความสนใจจำนวนเท่าใดที่ถือว่าสนใจมาก ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของกรรมการกองทุนฯ แต่ละชุมชน) ให้คณะกรรมการกองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลดำเนินการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชนต่อไป

5. กรณีที่กองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลมีผู้แสดงความสนใจจำนวนมาก คณะกรรมการกองทุนฯ แต่ละชุมชนหรือตำบลดำเนินการจัดตั้งสำนักงาน “ศูนย์เอนกประสงค์ประจำตำบล” และเริ่มรับสมัครสมาชิก ดำเนินการรับ-จ่ายเงินจากสมาชิกและส่งเงินเข้าบัญชีกองทุน ที่เปิดไว้กับธนาคาร และดำเนินการบริหารกองทุนฯ ตาม โครงสร้าง และระเบียบการกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท กรณีดังกล่าว ทีมวิจัยจะมีการจัดทำแผ่นโปสเตอร์เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงาน ระเบียบกองทุนฯ และภารกิจของศูนย์เอนกประสงค์ประจำตำบลเพื่อนำไปติดตั้งที่ศูนย์เอนกประสงค์ประจำตำบล

ในการขับเคลื่อนในช่วงจัดตั้งและหลังจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท ทีมวิจัยได้มีการวิเคราะห์ความยั่งยืนของกองทุนฯ โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัยในการคำนวณความอยู่รอดของกองทุน นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อกองทุนฯ และความเต็มใจจ่ายหากมีการเก็บเงินสัจจะเพิ่มขึ้น

(3) โครงสร้างการบริหารงานกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท

ภาพที่ 4 - 2 โครงสร้างการบริหารงานกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง

ภาพที่ 4 - 3 โครงสร้างกองทุนสวัสดิการสังจะวันละบาท

(4) ระเบียบการกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง

หมวดที่ 1

ทั่วไป

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชน .....”
- ข้อ 2 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... เป็นต้นไป
- ข้อ 3 ที่ทำการกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล.....
- ข้อ 4 คำว่า “กองทุน” หมายถึง กองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล .....
- ข้อ 5 คำว่า “คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการองค์กรสวัสดิการชุมชน ตำบล..... ”
- ข้อ 6 คำว่า “สมาชิก” หมายถึง สมาชิกกองทุนสวัสดิการองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล.....
- ข้อ 7 คำว่า “สภาพกองทุน” หมายถึง สภาพกองทุนสวัสดิการองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล.....
- ข้อ 8 คำว่า “สมาชิกสภา” หมายถึง สมาชิกสภาพกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล.....

หมวดที่ 2

สมาชิก

- ข้อ 9 ผู้ที่ต้องการสมัครสมาชิกกองทุน ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- (1) มีสัญชาติไทย
  - (2) มีอายุตั้งแต่แรกเกิด
  - (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนในเขตตำบล..... อำเภอแม่แตง
- ข้อ 10 สมาชิกต้องเป็นผู้ที่ไม่กระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน
- ข้อ 11 สมาชิกกองทุนต้องออกเงินสมทบกองทุนวันละ 1 บาท ตามจำนวนวันของปฏิทินในแต่ละเดือน ไม่เกินวันที่ 10 ของเดือน ถ้าครบกำหนดแล้วไม่ออกเงินสมทบถือว่าพ้นจากการเป็นสมาชิกของกองทุนหรืออยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ
- ข้อ 12 สมาชิกกองทุนมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการจากกองทุนตามที่ระเบียบกองทุนกำหนดและมีสิทธิที่จะขอข้อมูลของกองทุน จากคณะกรรมการกองทุน
- ข้อ 13 สมาชิกมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกองทุนและช่วยกันพัฒนาให้กองทุนเจริญยิ่งขึ้น
- ข้อ 14 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจให้สมาชิกที่กระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน พ้นจากการเป็นสมาชิกโดยมีมติเสียง 2 ใน 3 ของที่ประชุมคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 15 สมาชิกพ้นจากการเป็นสมาชิกเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ออกตามระเบียบกำหนด

คณะกรรมการมีมติให้ออกตามข้อ 6

ข้อ 16 สมาชิกต้องระบุผู้จัดการศพ และผู้ที่ประสงค์ให้ได้รับเงินช่วยเหลือ ตามระเบียบไว้ในใบสมัครให้ชัดเจน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการศพ และผู้รับเงินสงเคราะห์ในภายหลัง สมาชิกต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด หรือให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุน

หมวดที่ 3

คณะกรรมการ / สมาชิกสภากองทุน

ข้อ 17 ให้มีคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการสังจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล.....

ประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน โดยคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนแต่ละบ้านอย่างน้อย 1 คน ให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ, รองประธานกรรมการ, เลขานุการ, เภรัญญิก, นายทะเบียน และกรรมการอื่นตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้ และมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) เป็นสมาชิกกองทุน
- (3) เป็นผู้ไม่มีประวัติเสื่อมเสียทางการเงิน

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการสังจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล..... มีหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบกองทุน และร่วมกันพัฒนากองทุนให้เจริญยิ่งขึ้นไป
- (2) รับสมัครผู้ต้องการเป็นสมาชิกกองทุนพร้อมตรวจสอบคุณสมบัติให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุนในหมวดที่ 2 และนำเสนอสภากองทุนเพื่อทราบ
- (3) ตรวจสอบคุณสมบัติสมาชิกกองทุนที่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการ ตามข้อ 26 และรวบรวมรายชื่อทั้งหมด นำเสนอสภากองทุนเพื่อให้ความเห็นชอบในการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุน
- (4) เก็บรวบรวมเงินออมของสมาชิกกองทุนและนำไปฝากในบัญชีของกองทุน ตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 19 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชี ชื่อ กองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชน ตำบล..... ฝากเงิน ไว้กับสถาบันการเงินของรัฐ โดยใช้หลักเกณฑ์การเบิกจ่าย 2 ใน 3 คน

ข้อ 20 บทบาทหน้าที่แต่ละตำแหน่งของกรรมการ มีดังนี้

ประธานกรรมการ - ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าในการบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของกองทุนและวัตถุประสงค์ของกองทุนเป็นผู้แทนกองทุนในการติดต่อกับบุคคลภายนอก

รองประธานกรรมการ - ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนตามที่ประธานกรรมการมอบหมาย ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ เมื่อประธานกรรมการ ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการ - ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน นัดประชุมกรรมการ จัดและรักษารายงานการประชุม ตลอดจนทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการประชุมต่างๆ

ผู้ช่วยเลขานุการ - ทำหน้าที่ช่วยเหลือเลขานุการตามที่ได้รับมอบหมาย

เหรัญญิก - ทำหน้าที่จัดทำและรักษาทะเบียนสมาชิก ตลอดจนหลักฐานเอกสารต่างๆทางการเงิน บัญชีของกองทุน ไว้ตรวจสอบ

ผู้ช่วยเหรัญญิก - ทำหน้าที่ช่วยเหลือเหรัญญิกตามที่ได้รับมอบหมาย

นายทะเบียน - ทำหน้าที่จัดทำและรักษาทะเบียนสมาชิก ตลอดจนหลักฐานเอกสารต่างๆเกี่ยวกับทะเบียนสมาชิก

ผู้ช่วยนายทะเบียน - ทำหน้าที่ช่วยเหลือนายทะเบียนตามที่ได้รับมอบหมาย

ประชาสัมพันธ์ - ทำหน้าที่แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนให้สมาชิกทราบตลอดจนการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการให้สมาชิก ทราบ

ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ - ทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาสัมพันธ์ตามที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ 21 ให้สภากองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล.....มีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน โดยคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนแต่ละกองทุน ประกอบด้วย ประธานสภา รองประธาน เลขานุการสภา ผู้ช่วยเลขานุการสภา ปลัดที่เลือกเป็นสมาชิกสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ติดต่อกันไม่เกิน 2 วาระโดย มีคุณสมบัติดังนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) เป็นสมาชิกกองทุน

ข้อ 22 สภากองทุนสวัสดิการจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบล..... มีหน้าที่ดังนี้

(1) ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนสภากองทุนสวัสดิการจะวันละบาทองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบลสบเปิง ให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุน

(2) พิจารณาให้ความเห็นชอบรับสมัครสมาชิกกองทุน ตามที่คณะกรรมการกองทุนเสนอ

(3) พิจารณาให้ความเห็นชอบการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุน ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 28

(4) สนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของกองทุนให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ข้อ 23 บทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งของสภากองทุน มีดังนี้

ประธานสภากองทุน - ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของฝ่ายสภาในการตรวจติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุน

รองประธานสภากองทุน - ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานสภา ตามที่ประธานกรรมการมอบหมายและทำหน้าที่แทนประธานสภาตามที่ประธานกรรมการมอบหมายและทำหน้าที่แทนประธานสภา เมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการ - ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของสภานัดประชุมสมาชิก สภาจดและรักษารายงานการประชุม ตลอดจนทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการประชุมต่างๆ

ผู้ช่วยเลขานุการ - ทำหน้าที่ช่วยเหลือเลขานุการตามที่ได้รับมอบหมาย

สมาชิกสภา - ทำหน้าที่ตรวจติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบกองทุน

ข้อ 24 การประชุมคณะกรรมการกองทุนและสภากองทุน โดยมีประธานสภากองทุนเป็นประธานในที่ประชุมและต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนและสภากองทุนทั้งหมด การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 25 ให้คณะกรรมการกองทุนและสภากองทุนต้องมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งตามความเหมาะสม และต้องแจ้งหรือประกาศให้สมาชิกกองทุนทราบผลการดำเนินงาน

ของกองทุนและเสนอรายงานการประชุมต่อคณะกรรมการศูนย์เอนกประสงค์บริการ
ผู้สูงอายุ องค์การสวัสดิการชุมชน อำเภอแม่แตง ทุกครั้ง

หมวดที่ 4

การจ่ายสวัสดิการ

ข้อ 26 กองทุนสวัสดิการฯจะจ่ายเงินช่วยเหลือสมาชิกที่เป็นสมาชิกสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 6 เดือน
ขึ้นไปตามเกณฑ์

เกิด เมื่อสามีภรรยา ตามใบสมัคร ให้กำเนิดบุตรซึ่งมีอายุครบ 24 ชั่วโมงและเด็กมีชื่อใน
ทะเบียนราษฎรของบิดาหรือมารดาผู้เป็นสมาชิกกองทุนเด็กจะได้รับเงินสวัสดิการรับขวัญ
เด็ก 500 บาทต่อคน และหากมารดาเป็นสมาชิกจะได้ค่าคลอดบุตร 500 บาทต่อครั้ง

แก่

(1) สัจจะครบ 15 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 300 บาท
(2) สัจจะครบ 20 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 400 บาท
(3) สัจจะครบ 25 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 500 บาท
(4) สัจจะครบ 30 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 600 บาท
(5) สัจจะครบ 35 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 700 บาท
(6) สัจจะครบ 40 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 800 บาท
(7) สัจจะครบ 45 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 900 บาท
(8) สัจจะครบ 50 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 1,000 บาท
(9) สัจจะครบ 55 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 1,100 บาท
(10) สัจจะครบ 60 ปี	เมื่ออายุครบ 60 ปี	ได้บำนาญเดือนละ 1,200 บาท

ส่วนสมาชิกที่เป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป จะได้บำนาญดังนี้

(1) สัจจะครบ 5 ปี	ได้บำนาญเดือนละ	100	บาท
(2) สัจจะครบ 10 ปี	ได้บำนาญเดือนละ	200	บาท
(3) สัจจะครบ 15 ปี	ได้บำนาญเดือนละ	300	บาท
(4) สัจจะครบ 20 ปี	ได้บำนาญเดือนละ	600	บาท
(5) สัจจะครบ 30 ปี	ได้บำนาญเดือนละ	800	บาท
(6) เป็นสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป	ได้บำนาญเดือนละ	1,100	บาท

ด้านผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถออมเงินสมทบกับกองทุนได้ กองทุนจ่ายสวัสดิการ
ให้คนละไม่น้อยกว่า 100 บาทต่อเดือน (อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุน)

เจ็บ

- (1) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือนขึ้นไป ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 50 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (600 บาท)
- (2) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนไม่เกิน 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (1,200 บาท)
- (3) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปีขึ้นไปถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 200 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (2,400 บาท)

ตาย

- (1) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือน ถึง 2 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 2,500 บาท
- (2) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงิน สวัสดิการให้จำนวน 5,000 บาท
- (3) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 7,000 บาท
- (4) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 9,000 บาท
- (5) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 15 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 10,000 บาท
- (6) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 11,000 บาท
- (7) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 30 ปีขึ้นไป ขึ้นไปถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 12,000 บาท

ข้อ 27 การจ่ายเงินออมสมทบคืนกรณีลาออก (เฉพาะในกรณีที่ไม่เคยได้รับสวัสดิการใดๆ จากกองทุน)

- (1) ผู้ที่เป็นสมาชิกไม่ถึง 3 ปี ถ้าออกจากการเป็นสมาชิก กองทุน กองทุนจะไม่จ่ายเงินออมสมทบคืน
- (2) เป็นสมาชิกตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ถ้าออกจากการเป็นสมาชิก กองทุนจะจ่ายเงินออมสมทบคืนให้ ร้อยละ 10
- (3) เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ถ้าออกจากการเป็นสมาชิก กองทุนจะจ่ายเงินออมสมทบคืนให้ ร้อยละ 30

ข้อ 28 ถ้านอกเหนือจากนี้ให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นพิเศษแต่ละเรื่องแต่ละราย

หมวดที่ 5

เงินกองทุน

ข้อ 29 เงินของกองทุนได้มาจาก

- (1) การออมของสมาชิกทุกคน ๆ วันละ 1 บาท
- (2) กลุ่มองค์กรและประชาชนผู้มีจิตศรัทธาบริจาค
- (3) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ
- (4) องค์กรบริหารส่วนตำบล.....สมทบเข้ากองทุน

ข้อ 30 การบริหารกองทุน

- (1) เงินของกองทุน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
  - (1.1) เงินสำหรับการบริหารจัดการกองทุน ร้อยละ 20
  - (1.2) เงินสำหรับการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมต่างๆของกองทุน ร้อยละ 30
  - (1.3) เงินสำหรับจัดสวัสดิการกองทุน ร้อยละ 50
- (2) เงินต่างๆ ของกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้รับผิดชอบนำฝากไว้ที่ธนาคาร
- (3) ประธานกรรมการกองทุนหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบเรื่องการเงินของกองทุนสามารถเก็บเงินสดไว้ในมือไม่เกิน 5,000 บาท
- (4) วิธีการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกและ วัน เวลา สถานที่จ่ายเงินให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ

ข้อ 31 เพื่อประโยชน์ในการบริหารกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนสามารถที่จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกองทุนได้ และสามารถออกประกาศ คำสั่งเกี่ยวกับการบริหารกองทุนได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสภากองทุนก่อนทุกครั้ง

บทเฉพาะกาล

ข้อ 33 ระเบียบนี้สามารถแก้ไขได้โดยที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนและสภากองทุน โดยถือเสียงข้างมากของที่ประชุม

ข้อ 33 ให้คณะกรรมการกองทุน และสภากองทุนปฏิบัติตามระเบียบ และมีอำนาจตีความวินิจฉัย การปฏิบัติตามระเบียบนี้

4.4 วิเคราะห์ความยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย

การวิเคราะห์ความยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมาย ซึ่งจะใช้กรณีศึกษาของกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท ตำบลสบเปิง เป็นตัวอย่างของรูปแบบการดำเนินการ และการกำหนดระเบียบ ภาวะการเงินของกองทุน ซึ่งจะดำเนินการวิเคราะห์ความอยู่รอดของกองทุน โดยการใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัยมาวิเคราะห์ โดยจะทำการวิเคราะห์ภายใต้ภาวะการณ์ที่เป็นความเสี่ยงที่สูงที่สุด และมีการสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนฯ และความเต็มใจจ่ายของสมาชิกกองทุนฯ กรณีที่ต้องจ่ายเงินสัจจะออมทรัพย์เพิ่ม โดยมาจากการสัมภาษณ์ประชาชนที่ได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนฯ ได้ผลการศึกษาดังนี้

4.4.1 ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุน โดยใช้คณิตศาสตร์ประกันภัย

ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุน โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ทำการศึกษากรณีตัวอย่างจากกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการออมในวันที่ 1 พฤษภาคม ปี 2553 มีสมาชิกแรกเข้า 337 ราย ภายใต้เงื่อนไขหลักคือ 1) ความเสี่ยงสูงที่สุด 2) ไม่พิจารณาภาระสวัสดิการการลาออก 3) ไม่พิจารณาสวัสดิการการผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้ทำการศึกษานบนพื้นฐานเงื่อนไขของกองทุนที่กำหนดให้การบริหารงานกองทุนแบ่งสัดส่วนค่าใช้จ่ายออกเป็น

- ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ร้อยละ 20
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ร้อยละ 30
- ค่าใช้จ่ายในสวัสดิการ ร้อยละ 50

ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุนกรณีศึกษา พบว่า กองทุนจะสามารถอยู่ได้เพียง 5 ปี โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้ (ตาราง 4 - 2)

- ในปีที่ 1 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการประมาณ 37,055 บาท
- ในปีที่ 2 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 73,928 บาท
- ในปีที่ 3 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 66,063 บาท
- ในปีที่ 4 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 57,598 บาท
- ในปีที่ 5 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 35,633 บาท
- ในปีที่ 6 คาดว่าจะติดลบ ประมาณ -91,333 บาท

ทั้งนี้ การศึกษาดังกล่าว ได้ศึกษาภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

การเข้าสู่กองทุน

- อัตราการเข้าสู่กองทุน ใช้อัตราการเกิด ข้อมูลจากสถิติการเกิด ณ โรงพยาบาล อำเภอแม่แตง และจำนวนประชากรของอำเภอแม่แตงเป็นฐานในการคำนวณ โดย

อัตราการเกิดเฉลี่ย 0.67 มาจากค่าเฉลี่ยอัตราการเกิด ปี 2549-2552 ของอัตราการเกิดรายปี

- ศึกษาบนพื้นฐานของสมาชิกแรกเข้า 337 ราย เป็นหลัก

การเกิด

- อัตราการเกิดรายปี ใช้สถิติการเกิด ณ โรงพยาบาลอำเภอแม่แตง และจำนวนประชากรของอำเภอแม่แตงเป็นฐานในการคำนวณ โดยอัตราการเกิดเฉลี่ย 0.67 มาจากค่าเฉลี่ยอัตราการเกิด ปี 2549-2552 ของอัตราการเกิดรายปี
- บิดาหรือมารดาได้รับเงินสวัสดิการรับขวัญเด็ก 500 บาทต่อคน
- มารดาผู้เป็นสมาชิกกองทุน ได้รับค่าคลอดบุตร 500 บาทต่อครั้ง
- มารดาผู้คลอดบุตรทุกคนเป็นสมาชิกกองทุน

การตาย

- อัตราการตายรายปี ใช้สถิติการตาย ของประชากรของตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง เป็นฐานในการคำนวณ อัตราการตายเฉลี่ย 0.90 มาจากค่าเฉลี่ยอัตราการตาย ปี 2549-2552 ของอัตราการตายรายปี

การนอนโรงพยาบาล

- อัตราการนอน โรงพยาบาลรายปี ใช้สถิติการนอน โรงพยาบาล ณ โรงพยาบาล อำเภอแม่แตง และจำนวนประชากรของอำเภอแม่แตงเป็นฐานในการคำนวณ โดยอัตราการนอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 7.15 มาจากค่าเฉลี่ยอัตราการนอน โรงพยาบาล ปี 2549-2552 ของอัตราการนอนโรงพยาบาลรายปี
- กำหนดให้จำนวนวันการนอนโรงพยาบาลเต็มจำนวนสวัสดิการคือ จำนวน 12 คืน

ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

- ในการศึกษาที่กำหนดให้ยังไม่มีกรจ่ายสวัสดิการให้กับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

ผู้รับสวัสดิการแก่

- ผู้รับสวัสดิการแก่คือผู้ที่เป็นสมาชิกในขณะที่อายุไม่ถึง 60 ปี
- กำหนดจำนวนระยะเวลาออมจากอายุในการเข้าเป็นสมาชิกคิดไปจนถึง อายุ 60 ปี ดังนี้
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 15 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 มี 64 คน* นับรวมผู้ที่ออมไม่ถึง 15 ปี
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 20 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 มี 8 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 25 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 มี 8 คน

- จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 30 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 มี 3 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 35 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 มี 4 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 40 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 มี 12 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 45 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 มี 39 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 52 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 มี 8 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 55 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 มี 11 คน
  - จำนวนผู้ที่สัจจะครบ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 มี 7 คน
- การหาสวัสดิการสำหรับสมาชิกใหม่คำนวณจากอายุเฉลี่ยของสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี คือมีอายุเฉลี่ย 30 ปี ดังนั้นกำหนดให้ได้รับบำนาญในหลักเกณฑ์ เดือนละ 600 บาท
  - สมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี คิดเป็น ร้อยละ 48.66

ผู้รับบำนาญ

- ผู้รับบำนาญคือผู้ที่เป็นสมาชิกในขณะที่อายุ 60 ปี ขึ้นไป
- คำนวณระยะเวลาการออมจากอายุปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น (1) ผู้ที่อายุปัจจุบันต่ำกว่า 80 ปี กำหนดให้ออมได้จนอายุถึง 80 ปี และ (2) ผู้ที่ปัจจุบันอายุมากกว่า 80 ปี กำหนดให้อยู่ในหลักเกณฑ์ออมได้ 5 ปี ดังนี้
  - จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัจจะครบ 5 ปี ได้บำนาญเดือนละ 100 มี 87 คน กำหนดให้ได้รับบำนาญไปอีก 15 ปี
  - จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัจจะครบ 10 ปี ได้บำนาญเดือนละ 200 มี 46 คน กำหนดให้ได้รับบำนาญไปอีก 10 ปี
  - จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัจจะครบ 15 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 มี 34 คน กำหนดให้ได้รับบำนาญไปอีก 5 ปี
  - จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัจจะครบ 20 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 มี 6 คน กำหนดให้ได้รับบำนาญไปอีก 5 ปี
- การหาสวัสดิการสำหรับสมาชิกใหม่คำนวณจากอายุเฉลี่ยของสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี คือ 30 ปี ดังนั้นจะได้รับบำนาญในหลักเกณฑ์ เดือนละ 600 บาท
- การหาสวัสดิการสำหรับสมาชิกใหม่ผู้สูงอายุคำนวณจากอายุเฉลี่ยของสมาชิกที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป คือมีอายุเฉลี่ย 72 ปี ดังนั้นกำหนดให้ได้รับบำนาญในหลักเกณฑ์ เดือนละ 100 บาท
- สมาชิกที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 51.34

การจ่ายเงินสมทบคืนกรณีลาออกกรณีไม่เคยรับสวัสดิการ

- กำหนดให้ไม่มีผู้ใดได้รับเงินสมทบคืน

ตารางที่ 4-2 ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุน

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
จำนวนสมาชิก						
จำนวนสมาชิกกองทุน ยอดยกมา (คน)	-	334	333	332	331	330
อัตราการเข้าสู่กองทุน (%)	-	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67
จำนวนคนเข้าสู่กองทุน (คน)	337	2	2	2	2	2
อัตราการตาย (%)	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90
จำนวนผู้ตาย (คน/ปี)	3	3	3	3	3	3
จำนวนสมาชิกกองทุนรวม (คน)	334	333	332	331	330	329
รายรับ						
เงินออมต่อคนต่อปี (วันละ 1 บาท) (บาท/คน/ปี)	365	365	365	365	365	365
เงินออมของสมาชิก ณ ปัจจุบัน (บาท)	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450	120,085
รายจ่าย						
การบริหารงาน						
ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (%)	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (%)	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00
ค่าใช้จ่ายในสวัสดิการกองทุน (%)	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00
ประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (บาท/ปี)	24,382	24,309	24,236	24,163	24,090	24,017
ประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (บาท/ปี)	36,573	36,464	36,354	36,245	36,135	36,026
ประมาณค่าใช้จ่ายในสวัสดิการกองทุน (บาท/ปี)	60,955	60,773	60,590	60,408	60,225	60,043
I. สวัสดิการ-เกิด						
อัตราการเกิด (%)	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67
ประมาณจำนวนคนเกิด (คน/ปี)	2	2	2	2	2	2
สวัสดิการรับขวัญเด็ก (บาท/คน) เมื่อเป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป	500	500	500	500	500	500
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการรับขวัญเด็ก (บาท/ปี)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
สวัสดิการคลอดบุตร (บาท/ครั้ง)	500	500	500	500	500	500
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการคลอดบุตร (บาท/ปี)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-เกิด	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
2. สวัสดิการ-แก่						
สวัสดิการแก่ (สมาชิกอายุต่ำกว่า 60 ปี)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 15 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 20 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 25 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 30 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 35 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 40 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 45 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 52 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 55 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 (คน)						
จำนวนผู้ที่ตั้งจะครบ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 (คน)						
สมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี (ร้อยละ)						
ประมาณการจำนวนสมาชิกใหม่ที่จะได้รับบำนาญ (คน)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 15 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 20 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 25 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 30 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 35 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 40 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 45 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 52 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 55 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายตั้งจะครบ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายบำนาญสมาชิกใหม่ (อายุเฉลี่ย 30 ปี) ได้บำนาญเดือนละ 600 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
บ้านอายุ (สำหรับสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 5 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 100 (คน)						87
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 10 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 200 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 15 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 300 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 20 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 600 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 30 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 800 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 31 ปีขึ้นไปได้บ้านอายุเดือนละ 1,000 (คน)						
สมาชิกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ)						51.34
ประมาณการจำนวนสมาชิกใหม่ที่จะได้รับบ้านอายุ (คน)						1
ประมาณรายจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 5 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 100 (บาท/ปี)						104,400
ประมาณรายจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 10 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 200 (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 15 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 300 (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 20 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 600 (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 30 ปีได้บ้านอายุเดือนละ 800 (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สัปดาห์ละ 31 ปีขึ้นไปได้บ้านอายุเดือนละ 1,000 (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายบ้านอายุสมาชิกใหม่ (อายุเฉลี่ย 72 ปี) ได้บ้านอายุเดือนละ 100 (บาท/ปี)						1,200
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-แก่	-	-	-	-	-	105,600
3. สวัสดิการ-เจ็บ						
อัตราการนอนโรงพยาบาล (%)	7.15	7.15	7.15	7.15	7.15	7.15
จำนวนผู้นอนโรงพยาบาล (คน/ปี)	24	24	24	25	25	25
สวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 6 เดือน ไม่เกิน 5 ปี 50 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)	600	600	600	600	600	1,200
สวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 5 ปี - 10 ปี 100 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)						
สวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 10 ปีขึ้นไป 200 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 6 เดือน ไม่เกิน 5 ปี 50 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)	14,400	14,400	14,400	15,000	15,000	30,000
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 5 ปี - 10 ปี 100 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 10 ปีขึ้นไป 200 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)						

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-จ้าง	14,400	14,400	14,400	15,000	30,000	30,000
4. สวัสดิการ-ตาย						
อัตราการตาย (%)	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90
จำนวนผู้ตาย (คน/ปี)	3	3	3	3	3	3
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 6 เดือน ถึง 2 ปี เสียชีวิต ได้รับ 2,500 บาท (บาท/ปี)	7,500	7,500				
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 2 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี เสียชีวิต ได้รับ 5,000 บาท (บาท/ปี)			15,000			
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี เสียชีวิต ได้รับ 7,000 บาท (บาท/ปี)				21,000		21,000
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี เสียชีวิต ได้รับ 9,000 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 15 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปี เสียชีวิต ได้รับ 10,000 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 20 ปีแต่ไม่เกิน 30 ปี เสียชีวิต ได้รับ 11,000 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 30 ปีขึ้นไป เสียชีวิต ได้รับ 12,000 บาท (บาท/ปี)						
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-ตาย	7,500	7,500	15,000	15,000	21,000	21,000
งบดุล						
เงินออมสมาชิก รายปี	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450	120,085
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 50	60,955	60,773	60,590	60,408	60,225	60,043
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	23,900	23,900	31,400	32,000	53,000	158,600
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	37,055	36,873	29,190	28,408	7,225	-98,558
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	-	37,055	36,873	29,190	28,408	7,225
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนเหลือ ณ สิ้นปี	37,055	73,928	66,063	57,598	35,633	-91,333

ตารางที่ 4 - 2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11	ปีที่ 12
จำนวนสมาชิก						
จำนวนสมาชิกกองทุน ยอดยกมา (คน)	329	328	327	326	325	324
อัตราการเข้าผู้กองทุน (%)	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67
จำนวนคนเข้าผู้กองทุน (คน)	2	2	2	2	2	2
อัตราการตาย (%)	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90
จำนวนผู้ตาย (คน/ปี)	3	3	3	3	3	3
จำนวนสมาชิกกองทุนรวม (คน)	328	327	326	325	324	323
รายรับ						
เงินออมต่อคนต่อปี (วันละ 1 บาท) (บาท/คน/ปี)	365	365	365	365	365	365
เงินออมของสมาชิก ณ ปีปัจจุบัน (บาท)	119,720	119,355	118,990	118,625	118,260	117,895
รายจ่าย						
การบริหารงาน						
ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (%)	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (%)	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00
ค่าใช้จ่ายในสวัสดิการกองทุน (%)	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00
ประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (บาท/ปี)	23,944	23,871	23,798	23,725	23,652	23,579
ประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (บาท/ปี)	35,916	35,807	35,697	35,588	35,478	35,369
ประมาณค่าใช้จ่ายในสวัสดิการกองทุน (บาท/ปี)	59,860	59,678	59,495	59,313	59,130	58,948
1. สวัสดิการ-เกิด						
อัตราการเกิด (%)	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67
ประมาณจำนวนคนเกิด (คน/ปี)	2	2	2	2	2	2
สวัสดิการรับขวัญเด็ก (บาท/คน) เมื่อเป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป	500	500	500	500	500	500
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการรับขวัญเด็ก (บาท/ปี)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
สวัสดิการคลอดบุตร (บาท/ครั้ง)	500	500	500	500	500	500
ประมาณรายจ่ายสวัสดิการคลอดบุตร (บาท/ปี)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-เกิด	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11	ปีที่ 12
2.สวัสดิการ-แก่						
สวัสดิการแก่(สมาชิกอายุต่ำกว่า 60 ปี)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 15 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 20 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 25 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 30 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 35 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 40 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 45 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 52 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 55 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 (คน)						
จำนวนผู้ที่สังจะครบ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 (คน)						
สมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี (ร้อยละ)						
ประมาณการจำนวนสมาชิกใหม่ที่จะได้รับบำนาญ (คน)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 15 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 20 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 25 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 30 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 35 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 40 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 45 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 52 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 55 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายสังจะครบ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						
ประมาณรายจ่ายบำนาญสมาชิกใหม่ (อายุเฉลี่ย 30 ปี) ได้บำนาญเดือนละ 600 (บาท/ปี เมื่ออายุ 60 ปี)						

ตารางที่ 4 - 2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11	ปีที่ 12
บำนาญ (สำหรับสมาชิกอายุ 60 ปี ขึ้นไป)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 5 ปีได้บำนาญเดือนละ 100 (คน)	87	87	87	87	87	87
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 10 ปีได้บำนาญเดือนละ 200 (คน)					46	46
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 15 ปีได้บำนาญเดือนละ 300 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 20 ปีได้บำนาญเดือนละ 600 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 30 ปีได้บำนาญเดือนละ 800 (คน)						
จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 31 ปีขึ้นไปได้บำนาญเดือนละ 1,000 (คน)						
สมาชิกที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ)	51.34	51.34	51.34	51.34	51.34	51.34
ประมาณการจำนวนสมาชิกใหม่ที่จะได้รับบำนาญ (คน)	1	1	1	1	1	1
ประมาณการจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 5 ปีได้บำนาญเดือนละ 100 (บาท/ปี)	104,400	104,400	104,400	104,400	104,400	104,400
ประมาณการจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 10 ปีได้บำนาญเดือนละ 200 (บาท/ปี)					110,400	110,400
ประมาณการจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 15 ปีได้บำนาญเดือนละ 300 (บาท/ปี)						
ประมาณการจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 20 ปีได้บำนาญเดือนละ 600 (บาท/ปี)						
ประมาณการจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 30 ปีได้บำนาญเดือนละ 800 (บาท/ปี)						
ประมาณการจ่ายสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไป สังกะครบ 31 ปีขึ้นไปได้บำนาญเดือนละ 1,000 (บาท/ปี)						
ประมาณการจ่ายบำนาญสมาชิกใหม่ (อายุเฉลี่ย 72 ปี) ได้บำนาญเดือนละ 100 (บาท/ปี)	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-แก่	105,600	105,600	105,600	105,600	216,000	216,000
3. สวัสดิการ-เจ็บ						
อัตราการนอนโรงพยาบาล (%)	7.15	7.15	7.15	7.15	7.15	7.15
จำนวนผู้นอนโรงพยาบาล (คน/ปี)	25	25	25	26	26	26
สวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 6 เดือน ไม่เกิน 5 ปี 50 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)						
สวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 5 ปี - 10 ปี 100 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)	1,200	1,200	1,200	1,200		
สวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 10 ปีขึ้นไป 200 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/ปี)					2,400	2,400
ประมาณการจ่ายสวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 6 เดือน ไม่เกิน 5 ปี 50 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน						
ประมาณการจ่ายสวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 5 ปี - 10 ปี 100 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน (บาท/	30,000	30,000	30,000	31,200		
ประมาณการจ่ายสวัสดิการนอนโรงพยาบาล สมาชิก 10 ปีขึ้นไป 200 บาท/คืน ไม่เกิน 12 คืน					62,400	62,400

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

รายการ	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11	ปีที่ 12
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-เจ็บ	30,000	30,000	30,000	31,200	62,400	62,400
อัตราการตาย (%)	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90	0.90
จำนวนผู้ตาย (คน/ปี)	3	3	3	3	3	3
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 6 เดือน ถึง 2 ปี เสียชีวิต ได้รับ 2,500 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 2 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี เสียชีวิต ได้รับ 5,000 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี เสียชีวิต ได้รับ 7,000 บาท (บาท/ปี)	21,000	21,000	21,000			
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี เสียชีวิต ได้รับ 9,000 บาท (บาท/ปี)				27,000	27,000	27,000
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 15 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปี เสียชีวิต ได้รับ 10,000 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 20 ปีแต่ไม่เกิน 30 ปี เสียชีวิต ได้รับ 11,000 บาท (บาท/ปี)						
ประมาณรายจ่ายสมาชิก 30 ปีขึ้นไป เสียชีวิต ได้รับ 12,000 บาท (บาท/ปี)						
รวมรายจ่ายสวัสดิการ-ตาย	21,000	21,000	21,000	27,000	27,000	27,000
งบดุล						
เงินออมสมาชิก รายปี						
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 50	119,720	119,355	118,990	118,625	118,260	117,895
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	59,860	59,678	59,495	59,313	59,130	58,948
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	158,600	158,600	158,600	165,800	307,400	307,400
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	-98,740	-98,923	-99,105	-106,488	-248,270	-248,453
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ สิ้นปี	-98,558	-98,740	-98,923	-99,105	-106,488	-248,270
	-197,298	-197,663	-198,028	-205,593	-354,758	-496,723

ที่มา : จากการศึกษาเทคนิคการประกันภัย

4.4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจและความเต็มใจจ่ายของสมาชิกกองทุน

การศึกษาความพึงพอใจและความเต็มใจจ่ายของสมาชิกกองทุนได้ศึกษาจากสำรวจจากสมาชิกกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 147 คน ผลการศึกษพบว่า

ความพึงพอใจในจำนวนเงินที่ออมกับกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทของกรณีศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 54.42 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

สำหรับความพึงพอใจในระเบียบการสมัครสมาชิกกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทของกรณีศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 59.18 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ (ตาราง 4 - 3)

ตารางที่ 4 - 3 ความพึงพอใจในจำนวนเงินที่ออมกับกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท

ระดับความพอใจ	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
1. จำนวนเงินที่ออมกับกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท	34 (23.13)	80 (54.42)	29 (19.73)	4 (2.72)	0 (0.00)	147 (100.00)
2. ระเบียบการสมัครสมาชิกกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท	29 (19.73)	87 (59.18)	27 (18.37)	4 (2.72)	0 (0.00)	147 (100.00)

การศึกษาความพึงพอใจในการจ่ายสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการวันละบาทของกรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า

สวัสดิการเกิด

สมาชิกส่วนใหญ่มีความพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 55.78 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

สวัสดิการแก่

(1) สัจจะครบ 15 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.74 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มาก

(9) สัจจะครบ 55 ปีเมื่ออายุครบ 60 ปีได้บำนาญเดือนละ 1,100 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.86 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.77 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.69 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(10) สัจจะครบ 60 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.82 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.45 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

สวัสดิการบำนาญ กรณีสมาชิกที่เป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป

(1) สัจจะครบ 5 ปี ได้บำนาญเดือนละ 100 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(2) สัจจะครบ 10 ปีได้บำนาญเดือนละ 200 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.34 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.69 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(3) สัจจะครบ 15 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.49 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(4) สัจจะครบ 20 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.02 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.17 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(5) สัจจะครบ 30 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.74 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.17 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(6) เป็นสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ได้บำนาญเดือนละ 1,100 บาทกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.70 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.89 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.65 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

สวัสดิการ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 49.66 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.88 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สวัสดิการเจ็บ

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกฎระเบียบข้อที่ (1) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือนขึ้นไป ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 50 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (600 บาท) ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.74 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.77 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.01 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(2) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนไม่เกิน 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (1,200 บาท) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 55.78 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.41 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(3) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10ปีขึ้นไปถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 200 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (2,400 บาท) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 53.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ปานกลางและ มาก คิดเป็นร้อยละ 21.09 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

สวัสดิการตาย

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกฎระเบียบข้อที่ (1) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือน ถึง 2 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 2,500 บาท ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 55.78 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ มาก คิดเป็นร้อยละ 21.77 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.01 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

(2) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 5,000 บาทผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10ปีขึ้นไปถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล

กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 200 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืน (2,400 บาท) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของความพึงพอใจ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 55.78 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

(3) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 7,000 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของความพึงพอใจ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.86 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.77 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.97 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

(4) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 9,000 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของความพึงพอใจ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.86 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.45 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.97 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

(5) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 15 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 10,000 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของความพึงพอใจ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 58.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.49 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.65 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

(6) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ถ้าเสียชีวิต กองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 11,000 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของความพึงพอใจ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 58.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.17 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.65 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

(7) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 30 ปีขึ้นไป ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้จำนวน 12,000 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของความพึงพอใจ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.18 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.56 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ (ตาราง 4 - 4)

ตารางที่ 4 - 4 ความพึงพอใจต่อการจ่ายสวัสดิการกรณีศึกษากลุ่มตัวอย่าง : กองทุนสวัสดิการจังหวัดระยองท่าบ่อ

การจ่ายสวัสดิการ	ระดับความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
เกิด						
สวัสดิการรับขวัญเด็ก 500 บาทต่อคน และค่าคลอดบุตร 500 บาทต่อครั้ง	27 (18.37)	82 (55.78)	34 (23.13)	4 (2.72)	0 (0.00)	147 (100.00)
แก่						
(1) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 300 บาท เมื่อถึงจะครบ 15 ปี และอายุครบ 60 ปี	33 (22.45)	79 (53.74)	22 (14.97)	12 (8.16)	1 (0.68)	147 (100.00)
(2) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 400 บาท เมื่อถึงจะครบ 20 ปี และอายุครบ 60 ปี	33 (22.45)	80 (54.42)	24 (16.33)	10 (6.80)	0 (0.00)	147 (100.00)
(3) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 500 บาท เมื่อถึงจะครบ 25 ปี และอายุครบ 60 ปี	33 (22.45)	84 (57.14)	23 (15.65)	7 (4.76)	0 (0.00)	147 (100.00)
(4) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 600 บาท เมื่อถึงจะครบ 30 ปี และอายุครบ 60 ปี	36 (24.49)	82 (55.78)	25 (17.01)	4 (2.72)	0 (0.00)	147 (100.00)
(5) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 700 บาท เมื่อถึงจะครบ 35 ปี และอายุครบ 60 ปี	37 (25.17)	82 (55.78)	24 (16.33)	4 (2.72)	0 (0.00)	147 (100.00)

ตารางที่ 4 - 4 (ต่อ)

การจ่ายสวัสดิการ	ระดับความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
(6) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 800 บาท เมื่อถึงจะครบ 40 ปี และอายุครบ 60 ปี	26 (17.69)	90 (61.22)	28 (19.05)	3 (2.04)	0 (0.00)	147 (100.00)
(7) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 900 บาท เมื่อถึงจะครบ 45 ปี และอายุครบ 60 ปี	25 (17.01)	90 (61.22)	29 (19.73)	3 (2.04)	0 (0.00)	147 (100.00)
(8) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 1,000 บาท เมื่อถึงจะครบ 50 ปี และอายุครบ 60 ปี	31 (21.09)	87 (59.18)	27 (18.37)	2 (1.36)	0 (0.00)	147 (100.00)
(9) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 1,100 บาท เมื่อถึงจะครบ 55 ปี และอายุครบ 60 ปี	32 (21.77)	88 (59.86)	26 (17.69)	1 (0.68)	0 (0.00)	147 (100.00)
(10) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 1,200 บาท เมื่อถึงจะครบ 60 ปี และอายุครบ 60 ปี	33 (22.45)	85 (57.82)	28 (19.05)	1 (0.68)	0 (0.00)	147 (100.00)
บำนาญสำหรับสมาชิกที่เป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป						
(1) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 100 บาท เมื่อถึงจะครบ 5 ปี และเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปี	35 (23.81)	75 (51.02)	24 (16.33)	12 (8.16)	1 (0.68)	147 (100.00)
(2) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 200 บาท เมื่อถึงจะครบ 10 ปี และเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปี	35 (23.81)	74 (50.34)	26 (17.69)	11 (7.48)	1 (0.68)	147 (100.00)

ตารางที่ 4 - 4 (ต่อ)

	ระดับความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
การจ่ายสวัสดิการ						
(3) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 300 บาท เมื่อสัปดาห์ครบ 15 ปี และเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปี	36 (24.49)	75 (51.02)	24 (16.33)	11 (7.48)	1 (0.68)	147 (100.00)
(4) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 600 บาท เมื่อสัปดาห์ครบ 20 ปี และเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปี	37 (25.17)	75 (51.02)	27 (18.37)	8 (5.44)	0 (0.00)	147 (100.00)
(5) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 800 บาท เมื่อสัปดาห์ครบ 20 ปี และเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปี	37 (25.17)	79 (53.74)	24 (16.33)	7 (4.76)	0 (0.00)	147 (100.00)
(6) สวัสดิการบำนาญเดือนละ 1,100 บาท เมื่อเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 31 ปีขึ้นไป	41 (27.89)	76 (51.70)	23 (15.65)	7 (4.76)	0 (0.00)	147 (100.00)
สวัสดิการผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เดือนละไม่น้อยกว่า 100 บาท	16 (10.88)	73 (49.66)	43 (29.25)	14 (9.52)	1 (0.68)	147 (100.00)
เจ็บ						
(1) สวัสดิการเจ็บ คินละ 50 บาท ปีละไม่เกิน 12 คิน(ปี) เมื่อเป็นสมาชิกครบ 6 เดือนขึ้นไป และนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล	25 (17.01)	79 (53.74)	32 (21.77)	11 (7.48)	0 (0.00)	147 (100.00)

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

การจ่ายสวัสดิการ	ระดับความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
(2) สวัสดิการเจ็บ คั่นละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 คั่น(ปี) เมื่อเป็นสมาชิกครบไม่เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี และนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล	27 (18.37)	82 (55.78)	30 (20.41)	8 (5.44)	0 (0.00)	147 (100.00)
(3) สวัสดิการเจ็บ คั่นละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 คั่น(ปี) เมื่อเป็นสมาชิกครบไม่เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี และนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล	31 (21.09)	78 (53.06)	31 (21.09)	7 (4.76)	0 (0.00)	147 (100.00)
ตาย						
(1) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 2,500 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 6เดือนถึง 2 ปี	32 (21.77)	82 (55.78)	25 (17.01)	8 (5.44)	0 (0.00)	147 (100.00)
(2) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 5,000 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	34 (23.13)	82 (55.78)	24 (16.33)	7 (4.76)	0 (0.00)	147 (100.00)
(3) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 7,000 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	32 (21.77)	88 (59.86)	22 (14.97)	5 (3.40)	0 (0.00)	147 (100.00)
(4) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 9,000 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี	33 (22.45)	88 (59.86)	22 (14.97)	4 (2.72)	0 (0.00)	147 (100.00)
(5) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 10,000 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 15 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี	36 (24.49)	86 (58.50)	23 (15.65)	2 (1.36)	0 (0.00)	147 (100.00)

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

การจ่ายสวัสดิการ	ระดับความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
(6) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 11,000 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	37 (25.17)	86 (58.50)	23 (15.65)	1 (0.68)	0 (0.00)	147 (100.00)
(7) สวัสดิการเสียชีวิตได้ 12,000 บาท เมื่อเป็นสมาชิกครบ 30 ปีขึ้นไป	42 (28.57)	87 (59.18)	17 (11.56)	1 (0.68)	0 (0.00)	147 (100.00)

ที่มา : จากการศึกษา

ความคิดเห็นต่อการกรณีที่ให้ออมมากกว่าวันละ 1 บาท พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถออมมากกว่าวันละ 1 บาทได้ คิดเป็นร้อยละ 63.95 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ตาราง 4 - 5)

ตารางที่ 4 - 5 ความเห็นเกี่ยวกับการออมเพิ่มจากการออมลัจะวันละบาท

ความสามารถในการออมมากกว่าวันละ 1 บาท	จำนวน	ร้อยละ
สามารถออมได้	94	63.95
ไม่สามารถออมได้	53	36.05
รวม	147	100.00

ที่มา : จากการศึกษา

4.5 สังเคราะห์ผลของการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน ในเชิงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค

จากรูปแบบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งองค์กรการเงินทั่วประเทศ ทำให้ปัจจุบันมีกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ทัศนคติศาสตร์ประกันภัย การสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนฯ ถึงความพึงพอใจและความเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่ม เมื่อนำมาสังเคราะห์ผล พบว่า มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาคและมหภาค ดังนี้

4.5.1 ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาค

ผลกระทบในระดับจุลภาค คือ ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กร และประชาชนในชุมชน นั้นพบว่า โดยหลักการการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนนั้น ถือว่าเป็นกิจกรรมการดำเนินการที่น่าสนใจ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีวินัยในการออมและสวัสดิการ ช่วยเป็นหลักประกันความเป็นอยู่ในอนาคต แต่การจัดตั้งองค์กรการเงินเฉพาะในชุมชน เช่น กลุ่มหรือองค์กรการเงินระดับหมู่บ้าน หรือระดับตำบล จะส่งผลที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนอย่างแน่นอน ด้วยเหตุผลหรือปัจจัยต่างๆ ดังนี้

(1) การมีความรู้และความเข้าใจในกองทุน และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนของสมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกองทุน จะมีเป้าหมายเพียงหวังผลตอบแทนทางการเงินหรือสวัสดิการที่จะได้รับ

(2) การเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ การลงทุนเพื่อหาผลตอบแทน หรือการบริหารการเงินของผู้นำ หรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ซึ่งในปัจจุบันหากมองแหล่งลงทุนโดยทั่วไปชาวบ้านหรือชุมชนรู้จักและเข้าถึง คือ การฝากเงินเพื่อรับดอกเบี้ยจากการฝากเงิน

กับธนาคาร ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ต่ำ หรือการนำเงินกองทุนไปปล่อยให้สมาชิกกู้เพื่อรับดอกเบี้ยในอัตราต่ำ สะท้อนให้เห็นถึงภาวะความรู้เรื่องการลงทุนและวิธีการลงทุนของผู้นำ หรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

(3) หลักเกณฑ์ของกลุ่มหรือองค์กรการเงิน นั้นถือเป็นการรวบรวมเงินทุนจากสมาชิก เพื่อให้เกิดเป็นกองทุนขนาดใหญ่ที่เพียงพอเพื่อนำไปลงทุนหาผลตอบแทน และนำผลตอบแทนที่ได้รับมาปันผลให้กับมวลสมาชิก แต่กลุ่มหรือองค์กรการเงินกองทุนระดับหมู่บ้าน หรือตำบล นั้นจะพบว่า จำนวนสมาชิกของกองทุนนั้นมีไม่มากเพียงพอ ทำให้การรวบรวมกองทุนได้ปริมาณเงินไม่มาก ส่งผลให้ไม่สามารถนำไปลงทุนในกิจกรรมหาผลตอบแทนสูงได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การปันผลคืนให้สมาชิก เกิดความรู้สึกได้ผลตอบแทนน้อย อันจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็ง และยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์กรการเงินระดับชุมชน

(4) การไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจอย่างถูกต้องและเชิงลึกในการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ทำการศึกษาเพียงผิวเผิน จากการศึกษาฐานองค์กรการเงินชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ และต้องการเลียนแบบ โดยการเลียนแบบองค์กรการเงินชุมชนที่ประสบผลสำเร็จหรือมาปรับประยุกต์บ้าง โดยไม่ได้มีการศึกษาความเป็นไปได้หากนำมาจัดตั้งในชุมชน ไม่มีการศึกษาสภาพ หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับวิถีทางเศรษฐกิจหรือสังคมของชุมชน

(5) การไม่ได้ศึกษาตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ถึงการอยู่รอดของกองทุน ภายใต้กฎระเบียบ กติกาที่กลุ่มได้ร่างขึ้น ทำให้กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จในที่สุด ถึงแม้ว่าการคำนวณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเป็นเรื่องยากที่จะให้ชาวบ้านหรือชุมชน ดำเนินการเอง แต่ในพื้นที่แต่ละจังหวัดในปัจจุบัน ก็จะมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาตั้งอยู่ ซึ่งสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ก็จะมีบุคลากรที่สามารถช่วยบริการชุมชนในการช่วยคำนวณ คณิตศาสตร์ประกันภัยได้

จากเหตุผลและปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนนั้น มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง ซึ่งหากกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนดำเนินกิจการไม่ประสบผลสำเร็จ ก็จะทำให้มวลสมาชิกได้รับความเดือดร้อนจากเงินที่นำไปร่วมกองทุน หากการบริหารจัดการกองทุนไม่มีธรรมาภิบาล ไม่โปร่งใส ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อถึงขั้นทำให้ชุมชนเกิดความขัดแย้งได้

ดังนั้น หากชุมชนต้องการที่จะมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนจะต้องมีการศึกษา ในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น (ข้อ 1 - 5) ให้รอบคอบ รวมถึงการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) มาใช้ในการสร้างกรอบการคิดและการดำเนินการ จะช่วยให้ความเสี่ยงจากการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนลดลง มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

4.5.2 ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาค

ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาค คือ ผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม ต่อรัฐบาล และต่อประเทศ ที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนทั่วประเทศ ซึ่งในอดีตรัฐบาลได้มีนโยบายหรือโครงการต่างๆ ที่ทำให้เกิดกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนทั่วประเทศ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้เกิดมีกองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศ กองทุนสัจจะออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน โครงการ SML บางชุมชนนำเงินในโครงการไปจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน หรือ โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมของภาครัฐ ในนโยบายหรือโครงการต่างๆ ข้างต้น ยังดำเนินการไม่ครบวงจร ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน โดยการให้เงินงบประมาณ มีการกำหนดกฎระเบียบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนมาจากหน่วยงาน และให้ชุมชนดำเนินการและปฏิบัติตาม จะเห็นได้ว่าหากมองกลับไปที่ข้อผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาค ยังคงมีองค์ประกอบของการจัดตั้งอีกหลายประการที่ภาครัฐยังไม่ได้ให้การส่งเสริม

ดังนั้น หากเป็นเช่นนี้ต่อไปผลกระทบที่จะเกิดในภาพรวมคือ การสูญเสียงบประมาณ สูญเสียเวลาที่ได้ดำเนินการ เกิดการพัฒนาที่ไม่พัฒนา อันจะผลเสียต่อความอยู่ดีกินดี สภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนเสื่อมถอย ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมตามมา

4.5.3 แนวทางแก้ไขปัญหา

หากต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน หน่วยงานต่างๆ ควรเข้ามาดำเนินการดังนี้

ภาครัฐ

ภาครัฐดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนอย่างครบวงจร คือ นอกจากสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนในรูปแบบต่างๆ แล้ว

1. ระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ ควรมีการจัดทำระเบียบหรือกฎเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่นให้แต่ละกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนนำไปปรับเพื่อความเหมาะสมกับแต่ละสภาพชุมชน

2. ภาครัฐควรให้นักพัฒนาชุมชนของภาครัฐ ได้เข้าไปให้ความรู้ และความเข้าใจที่ชัดเจน ในการดำเนินกิจกรรมของกองทุน และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

3. ภาครัฐควรให้นักพัฒนาชุมชนของภาครัฐ หรือจัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน เกี่ยวกับความรู้เรื่องการลงทุน และวิธีหรือแนว

ทางการลงทุนในรูปแบบต่างๆ และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสร้างกรอบการคิดและการดำเนินการ

4. ภาครัฐควรให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีความรู้เรื่องคณิตศาสตร์ ประกันภัย หรือการลงทุน เข้าไปช่วยในการคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัยเกี่ยวกับความเป็นไปได้ และความอยู่รอดของกองทุน

5. ภาครัฐควรให้สถาบันการเงินของรัฐ รับฝากเงินจากการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ที่ให้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำโดยทั่วไป เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำผลตอบแทนไปสร้างสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ กับสมาชิก

6. ภาครัฐควรให้หน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามาดูแลและให้การส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และประสานงานกับกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

ภาคประชาชน

1. ภาคประชาชนควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถูกต้องและเชิงลึกในการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน โดยนำสภาพหรือวัฒนธรรมเกี่ยวกับวิถีทางเศรษฐกิจหรือสังคมของชุมชนมาร่วมศึกษา

2. การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงิน ภาคประชาชนควรนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) มาใช้ในการสร้างกรอบการคิดและการดำเนินการ จะช่วยให้ความเสี่ยงจากการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนลดลง มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

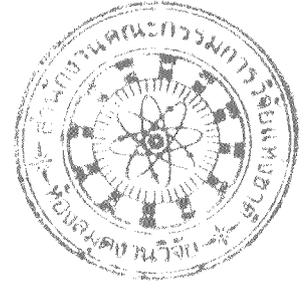
3. ภาคประชาชนหรือสมาชิกกลุ่มควรมีการศึกษาทำความเข้าใจ และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน และควรมีเป้าหมายของการเข้าร่วมเพื่อการสร้างแหล่งทุนและสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือชุมชน

4. ผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ต้องเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมและฝึกประสบการณ์เกี่ยวกับหลักการลงทุน และวิธีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ

5. ผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาในการช่วยคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย เพื่อศึกษาถึงความอยู่รอดของกองทุน

6. ผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ต้องมีจิตอาสา มีธรรมาภิบาล และความโปร่งใสในการบริหารจัดการกองทุน

7. กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนควรเชิญหน่วยบริหารส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบล องค์กรบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการ เป็นคณะกรรมการ หรือที่ปรึกษาของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

บทที่ 5 บทสรุป

จากผลการศึกษาสามารถสรุปผลและนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ได้ดังนี้

5.1 กรณีศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรทางการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

จากผลการศึกษาของกรณีศึกษารูปแบบกลุ่มหรือองค์กรทางการเงินที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ สามารถสรุปและเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน โดยสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ดังนี้

ความพอประมาณ	สมาชิกกลุ่มควรได้รับความรู้เรื่องการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อให้เกิดความสมดุลกับรายได้ และหลีกเลี่ยงอบม แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเสริมสร้างวินัยในการปฏิบัติทางการเงิน รวมถึงส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างรู้คุณค่า
ความมีเหตุผล	สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มถือเป็นผู้ที่ยอมรับกติกาและมีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มได้อย่างเคร่งครัด ร่วมกันทำแผนแม่บทชุมชน และปฏิทินชุมชน ก่อให้เกิดกระบวนการทางความคิด สามารถวิเคราะห์สาเหตุและร่วมหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
ความมีภูมิคุ้มกัน	สมาชิกได้เรียนรู้การปฏิบัติตนตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้สมาชิกได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมทั้งในปัจจุบันและอนาคต
ความรู้	สมาชิกมีการพัฒนาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ศึกษากระบวนการทำงาน แนวคิดของชุมชนตัวอย่าง นำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของตน
คุณธรรม	สมาชิกดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางศาสนา ตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นคนดี ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

5.2 การจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่

กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนเป้าหมายที่ได้เข้าไปศึกษาและสังเกตการณ์การดำเนินการและการขับเคลื่อนในครั้งนี้ คือ กองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท อำเภอแม่แตง โดยมีแกนนำคนสำคัญ คือ คุณพนัส ลิ้มปิยเจียร โดยพื้นที่อำเภอแม่แตงมีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงสุดแห่งหนึ่งของประเทศ แต่ที่ผู้สูงอายุในอำเภอยังไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงทำให้แกนนำชุมชนมีความคิดที่จะดำเนินการจัดตั้งกองทุนฯ ขึ้นในพื้นที่ของชุมชน เพื่อการช่วยเหลือคนในชุมชนและเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

ในการขับเคลื่อนเพื่อจัดตั้งกองทุนฯ การขับเคลื่อนในช่วงก่อนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทนั้น แกนนำชุมชนหรือคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงอายุได้มีโอกาสศึกษาดูงาน สถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชน (ทั่วไป) ครูชบ ยอดแก้ว หลังจากนั้นคณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกับทีมวิจัย นำผู้นำชุมชนต่างๆ ในอำเภอแม่แตง จำนวน 50 คน ศึกษาดูงานสถาบันการเงินชุมชนหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาดูงานทางแกนนำชุมชนได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้กับชุมชน และคณะกรรมการศูนย์ฯ ได้มอบหมายให้ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนทำการจัดตั้ง “คณะกรรมการกองทุนสัจจะวันละบาท” ซึ่งมีชุมชนหรือตำบลร่วมจัดตั้งทั้งหมด 12 ชุมชน 13 ศูนย์ ภายใต้โครงสร้างการบริหารงานกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท

จากกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการออมในวันที่ 1 พฤษภาคม ปี 2553 มีสมาชิกแรกเข้า 337 ราย การจ่ายสวัสดิการกองทุนสวัสดิการฯ จะจ่ายเงินช่วยเหลือสมาชิกที่เป็นสมาชิกสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปตามเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 5-1 เกณฑ์การจ่ายสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาท

เกณฑ์การจ่ายสวัสดิการ	เงินช่วยเหลือ
เกิด	
- เมื่อสามีภรรยา ตามใบสมัคร ให้กำเนิดบุตรซึ่งมีอายุครบ 24 ชั่วโมงและเด็กมีชื่อในทะเบียนราษฎรของบิดาหรือมารดาที่เป็นสมาชิกกองทุนเด็กจะได้รับเงินสวัสดิการรับขวัญเด็ก	500 (บาท/คน)
- หากมารดาเป็นสมาชิกจะได้ค่าคลอดบุตร	500 (บาท/ครั้ง)

ตารางที่ 5 - 1 (ต่อ)

เกณฑ์การจ่ายสวัสดิการ	เงินช่วยเหลือ
<p>แก่ (สมาชิกอายุครบ 60 ปี)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัจจะครบ 15 ปี - สัจจะครบ 20 ปี - สัจจะครบ 25 ปี - สัจจะครบ 30 ปี - สัจจะครบ 35 ปี - สัจจะครบ 40 ปี - สัจจะครบ 45 ปี - สัจจะครบ 50 ปี - สัจจะครบ 55 ปี - สัจจะครบ 60 ปี <p>(สมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัจจะครบ 5 ปี - สัจจะครบ 10 ปี - สัจจะครบ 15 ปี - สัจจะครบ 20 ปี - สัจจะครบ 30 ปี - เป็นสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป 	<p>เงินบำนาญ (บาท/เดือน)</p> <p>300</p> <p>400</p> <p>500</p> <p>600</p> <p>700</p> <p>800</p> <p>900</p> <p>1,000</p> <p>1,100</p> <p>1,200</p> <p>100</p> <p>200</p> <p>300</p> <p>600</p> <p>800</p> <p>1,100</p>
<p>ด้านผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถออมเงินสมทบกับกองทุนได้ กองทุนจ่ายสวัสดิการให้</p>	<p>ไม่น้อยกว่า 100 (บาท/เดือน)</p>
<p>เจ็บ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือนขึ้นไป ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 50 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืบ - ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนไม่เกิน 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืบ - ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปีขึ้นไป ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนละ 200 บาท ปีละไม่เกิน 12 คืบ 	<p>(บาท/ปี)</p> <p>600</p> <p>1,200</p> <p>2,400</p>

ตารางที่ 5 - 1 (ต่อ)

เกณฑ์การจ่ายสวัสดิการ	เงินช่วยเหลือ
ตาย (ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้)	(บาท)
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือน ถึง 2 ปี	2,500
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	5,000
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	7,000
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี	9,000
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 15 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี	10,000
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	11,000
- ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 30 ปีขึ้นไป	12,000

5.3 การสังเคราะห์ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน

5.3.1 ความยั่งยืนของกลุ่มการเงินชุมชนในพื้นที่ศึกษา

ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุน โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ทำการศึกษากรณีตัวอย่างจากกองทุนสวัสดิการสัจจะวันละบาทตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการออมในวันที่ 1 พฤษภาคม ปี 2553 มีสมาชิกแรกเข้า 337 ราย ภายใต้เงื่อนไขหลักคือ 1) ความเสี่ยงสูงสุด 2) ไม่พิจารณาภาระสวัสดิการการลาออก 3) ไม่พิจารณาสวัสดิการการผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้ทำการศึกษาบนพื้นฐานเงื่อนไขของกองทุนที่กำหนดให้การบริหารงานกองทุนแบ่งสัดส่วนค่าใช้จ่ายออกเป็น

- ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ร้อยละ 20
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ร้อยละ 30
- ค่าใช้จ่ายในสวัสดิการ ร้อยละ 50

ผลการศึกษาความอยู่รอดของกองทุนกรณีศึกษา พบว่า กองทุนจะสามารถอยู่ได้เพียง 5 ปี โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- ในปีที่ 1 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการประมาณ 37,055 บาท
- ในปีที่ 2 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 73,928 บาท
- ในปีที่ 3 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 66,063 บาท
- ในปีที่ 4 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 57,598 บาท
- ในปีที่ 5 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 35,633 บาท
- ในปีที่ 6 คาดว่าจะติดลบ ประมาณ -91,333 บาท

ทางเลือกเพื่อความอยู่รอดของกองทุน

1. การปรับลดค่าบริหารจัดการและค่าดำเนินงาน

หากกองทุนปรับลดค่าบริหารงานและค่าดำเนินงาน ให้มีค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน และดำเนินงาน เพียงร้อยละ 10 และมีค่าใช้จ่ายในสวัสดิการเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 90 จะทำให้กองทุน อยู่รอดได้ 6 ปี โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้ (ตาราง 5 - 2)

- ในปีที่ 1 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการประมาณ 85,819 บาท
- ในปีที่ 2 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 171,310 บาท
- ในปีที่ 3 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 163,153 บาท
- ในปีที่ 4 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 154,396 บาท
- ในปีที่ 5 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 132,139 บาท
- ในปีที่ 6 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 4,882 บาท
- ในปีที่ 7 คาดว่าจะติดลบ ประมาณ -101,376 บาท

ทั้งนี้ ภาระสวัสดิการหลักของกองทุนคือการจ่ายเงินบำนาญ ซึ่งจะเริ่มจ่ายในปีที่ 5 สำหรับสมาชิกผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และเริ่มจ่ายในปีที่ 15 สำหรับสมาชิกปกติหรือสมาชิกที่อายุต่ำกว่า 60 ปี

ตารางที่ 5 - 2 งบดุลกองทุน กรณีค่าบริหารจัดการร้อยละ 10

งบดุล	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
เงินออมสมาชิก รายปี	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 90	109,719	109,391	109,062	108,734	108,405
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	23,900	23,900	31,400	32,000	53,000
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	85,819	85,491	77,662	76,734	55,405
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	-	85,819	85,491	77,662	76,734
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ ลันปี	85,819	171,310	163,153	154,396	132,139
งบดุล	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10
เงินออมสมาชิก รายปี	120,085	119,720	119,355	118,990	118,625
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 90	108,077	107,748	107,420	107,091	106,763
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	158,600	158,600	158,600	158,600	165,800
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	-50,524	-50,852	-51,181	-51,509	-59,038
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	55,405	-50,524	-50,852	-51,181	-51,509
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ ลันปี	4,882	-101,376	-102,033	-102,690	-110,547

ที่มา : จากการคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย

2. การได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน

หากกองทุนได้รับการช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน ทำให้กองทุนไม่มีต้นทุนในการบริหารงานและดำเนินงาน เงินออมของสมาชิกจะถูกนำมาใช้จ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 100 จะทำให้กองทุนอยู่รอดได้ 6 ปี โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้ (ตาราง 5 - 3)

- ในปีที่ 1 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการประมาณ 98,010 บาท
- ในปีที่ 2 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 195,655 บาท
- ในปีที่ 3 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 187,425 บาท
- ในปีที่ 4 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 178,595 บาท
- ในปีที่ 5 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 156,265 บาท
- ในปีที่ 6 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 28,935 บาท
- ในปีที่ 7 คาดว่าจะติดลบ ประมาณ -77,395 บาท

ตารางที่ 5 - 3 งบดุลกองทุน กรณีได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน

งบดุล	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
เงินออมสมาชิก รายปี	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 100	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	23,900	23,900	31,400	32,000	53,000
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	98,010	97,645	89,780	88,815	67,450
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	-	98,010	97,645	89,780	88,815
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ สิ้นปี	98,010	195,655	187,425	178,595	156,265
งบดุล	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10
เงินออมสมาชิก รายปี	120,085	119,720	119,355	118,990	118,625
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 100	120,085	119,720	119,355	118,990	118,625
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	158,600	158,600	158,600	158,600	165,800
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	-38,515	-38,880	-39,245	-39,610	-47,175
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	67,450	-38,515	-38,880	-39,245	-39,610
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ สิ้นปี	28,935	-77,395	-78,125	-78,855	-86,785

ที่มา : จากการคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย

3. การได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน และได้รับเงินทุนเพิ่ม
อีก 365 บาทต่อคนต่อปี

หากกองทุนได้รับการช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน และได้รับการสนับสนุนเงินออมอีกจำนวน 365 บาทต่อคนต่อปี จะทำให้กองทุนไม่มีค่าใช้จ่ายในการบริหารงานและดำเนินงาน และมีเงินทุนสำหรับจ่ายสวัสดิการเพิ่มขึ้น กองทุนจะสามารถอยู่รอดได้ 10 ปี โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้ (ตาราง 5 - 4)

- ในปีที่ 1 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการประมาณ 219,920 บาท
- ในปีที่ 2 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 414,801 บาท
- ในปีที่ 3 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 381,605 บาท
- ในปีที่ 4 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 372,191 บาท
- ในปีที่ 5 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 349,277 บาท
- ในปีที่ 6 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 221,363 บาท
- ในปีที่ 7 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 114,449 บาท
- ในปีที่ 8 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 113,135 บาท
- ในปีที่ 9 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 111,821 บาท
- ในปีที่ 10 คาดว่าจะมีเงินคงเหลือสำหรับจ่ายสวัสดิการประมาณ 103,307 บาท
- ในปีที่ 11 คาดว่าจะติดลบ ประมาณ -46,807 บาท

ตารางที่ 5 - 4 งบดุลกองทุน กรณีได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารงานและดำเนินงาน และได้รับเงินทุนเพิ่มอีก 365 บาทต่อคนต่อปี

งบดุล	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
เงินออมสมาชิก รายปี	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450
ได้รับเงินสมทบ 365 บาทต่อคนต่อปี	121,910	121,545	121,180	120,815	120,450
รวมเงินออมสมาชิกและรัฐสมทบ	243,820	243,090	242,360	241,630	240,900
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 100	243,820	218,781	218,124	217,467	216,810
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	23,900	23,900	31,400	32,000	53,000
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	219,920	194,881	186,724	185,467	163,810
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	-	219,920	194,881	186,724	185,467
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ สิ้นปี	219,920	414,801	381,605	372,191	349,277

ตารางที่ 5 - 4 (ต่อ)

งบดุล	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10
เงินออมสมาชิก รายปี	120,085	119,720	119,355	118,990	118,625
ได้รับเงินสมทบ 365 บาทต่อคนต่อปี	120,085	119,720	119,355	118,990	118,625
รวมเงินออมสมาชิกและรัฐสมทบ	240,170	239,440	238,710	237,980	237,250
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 100	216,153	215,496	214,839	214,182	213,525
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	158,600	158,600	158,600	158,600	165,800
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	57,553	56,896	56,239	55,582	47,725
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	163,810	57,553	56,896	56,239	55,582
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ สิ้นปี	221,363	114,449	113,135	111,821	103,307
งบดุล	ปีที่ 11	ปีที่ 12	ปีที่ 13	ปีที่ 14	ปีที่ 15
เงินออมสมาชิก รายปี	118,260	117,895	117,530	117,165	116,800
ได้รับเงินสมทบ 365 บาทต่อคนต่อปี	118,260	117,895	117,530	117,165	116,800
รวมเงินออมสมาชิกและรัฐสมทบ	236,520	235,790	235,060	234,330	233,600
(1) งบสำหรับจ่ายสวัสดิการ ร้อยละ 100	212,868	212,211	211,554	210,897	210,240
(2) รายจ่ายสวัสดิการ	307,400	307,400	307,400	307,400	310,400
(3)=(1)-(2) คงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการ	-94,532	-95,189	-95,846	-96,503	-100,160
(4) ยอดยกมา/เงินคงเหลือจากการจ่ายสวัสดิการปีก่อน	47,725	-94,532	-95,189	-95,846	-96,503
(5)=(3)+(4) เงินกองทุนคงเหลือ ณ สิ้นปี	-46,807	-189,721	-191,035	-192,349	-196,663

ที่มา : จากการคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย

4. ทางเลือกอื่นๆ

ทางเลือกอื่นๆ เพื่อความอยู่รอดของกองทุน ได้แก่ แบ่งเงินกองทุนออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เงินทุนระยะสั้นสำหรับรายจ่ายประจำ เช่น การจ่ายสวัสดิการ

ส่วนที่ 2 เงินทุนระยะยาว สำหรับการลงทุนเพื่อหาผลกำไร เช่น การฝากธนาคาร

การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มั่นคงและผลตอบแทนสูง เป็นต้น

5.3.2 ผลกระทบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในระดับจุลภาค

ผลกระทบในระดับจุลภาค คือ ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กร และประชาชนในชุมชน นั้นพบว่า โดยหลักการการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนนั้น ถือว่าเป็นกิจกรรมการดำเนินการที่น่าสนใจ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีวินัยในการออมและสวัสดิการ ช่วยเป็นหลักประกันความเป็นอยู่ในอนาคต แต่

การจัดตั้งองค์กรการเงินเฉพาะในชุมชน เช่น กลุ่มหรือองค์กรการเงินระดับหมู่บ้าน หรือระดับตำบล จะส่งผลที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนอย่างแน่นอน ด้วยเหตุผลหรือปัจจัยต่างๆ ดังนี้

(1) การมีความรู้และความเข้าใจในกองทุน และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนของสมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกองทุน จะมีเป้าหมายเพียงหวังผลตอบแทนทางการเงินหรือสวัสดิการที่จะได้รับ

(2) การเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ การลงทุนเพื่อหาผลตอบแทน หรือการบริหารการเงินของผู้นำ หรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ซึ่งในปัจจุบันหากมองแหล่งลงทุน โดยทั่วไปชาวบ้านหรือชุมชนรู้จักและเข้าถึง คือ การฝากเงินเพื่อรับดอกเบี้ยจากการฝากเงินกับธนาคาร ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ต่ำ หรือการนำเงินกองทุนไปปล่อยให้สมาชิกกู้เพื่อรับดอกเบี้ยในอัตราต่ำ สะท้อนให้เห็นถึงภาวะความรู้เรื่องการลงทุนและวิธีการลงทุนของผู้นำ หรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

(3) หลักเกณฑ์ของกลุ่มหรือองค์กรการเงิน นั้นถือเป็นการรวบรวมเงินทุนจากสมาชิก เพื่อให้เกิดเป็นกองทุนขนาดใหญ่ที่เพียงพอเพื่อนำไปลงทุนหาผลตอบแทน และนำผลตอบแทนที่ได้รับมาปันผลให้กับมวลสมาชิก แต่กลุ่มหรือองค์กรการเงินกองทุนระดับหมู่บ้าน หรือตำบล นั้นจะพบว่า จำนวนสมาชิกของกองทุนนั้นมีไม่มากเพียงพอ ทำให้การรวบรวมกองทุน ได้ปริมาณเงินไม่มาก ส่งผลให้ไม่สามารถนำไปลงทุนในกิจกรรมหาผลตอบแทนสูงได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบินผลคืนให้สมาชิก เกิดความรู้สึกได้ผลตอบแทนน้อย อันจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของกลุ่มหรือองค์กรการเงินระดับชุมชน

(4) การไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจอย่างถูกต้องและเชิงลึกในการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ทำการศึกษาเพียงผิวเผิน จากการศึกษาดูงานองค์กรการเงินชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ และต้องการเลียนแบบ โดยการเลียนแบบขององค์กรการเงินชุมชนที่ประสบผลสำเร็จหรือมาปรับประยุกต์บ้าง โดยไม่ได้มีการศึกษาความเป็นไปได้หากนำมาจัดตั้งในชุมชน ไม่มีการศึกษาสภาพหรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับวิถีทางเศรษฐกิจหรือสังคมของชุมชน

(5) การไม่ได้ศึกษาตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ถึงการอยู่รอดของกองทุน ภายใต้กฎระเบียบ กติกาที่กลุ่มได้สร้างขึ้น ทำให้กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จในที่สุด ถึงแม้ว่าการคำนวณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเป็นเรื่องยากที่จะให้ชาวบ้านหรือชุมชนดำเนินการเอง แต่ในพื้นที่แต่ละจังหวัดในปัจจุบัน ก็จะมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาตั้งอยู่ ซึ่งสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ก็จะมีบุคลากรที่สามารถช่วยบริการชุมชนในการช่วยคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัยได้

จากเหตุผลและปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนนั้น มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง ซึ่งหากกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนดำเนินกิจการไม่ประสบผลสำเร็จ ก็จะทำให้มวลสมาชิกได้รับความเดือดร้อนจากเงินที่นำไปร่วมกองทุน หากการบริหารจัดการกองทุนไม่มีธรรมาภิบาล ไม่โปร่งใส ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อถึงขั้นทำให้ชุมชนเกิดความขัดแย้งได้

ดังนั้น หากชุมชนต้องการที่จะมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนจะต้องมีการศึกษา ในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น (ข้อ 1 – 5) ให้รอบคอบ รวมถึงการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) มาใช้ในการสร้างกรอบการคิดและการดำเนินการ จะช่วยให้ความเสี่ยงจากการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนลดลง มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

5.3.3 ผลกระทบการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชนในระดับมหภาค

ผลกระทบในระดับมหภาค คือ ผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม ต่อรัฐบาล และต่อประเทศ ที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนทั่วประเทศ ซึ่งในอดีตรัฐบาลได้มีนโยบายหรือโครงการต่างๆ ที่ทำให้เกิดกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนทั่วประเทศ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้เกิดมีกองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศ กองทุนสัจจะออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน โครงการ SML บางชุมชนนำเงินในโครงการไปจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน หรือโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมของภาครัฐ ในนโยบายหรือโครงการต่างๆ ข้างต้น ยังดำเนินการไม่ครบวงจร ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน โดยการให้เงินงบประมาณ มีการกำหนดกฎระเบียบกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนมาจากหน่วยงาน และให้ชุมชนดำเนินการและปฏิบัติตาม จะเห็นได้ว่าหากมองกลับไปข้อผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระดับจุลภาค ยังคงมีองค์ประกอบของการจัดตั้งอีกหลายประการที่ภาครัฐยังไม่ได้ให้การส่งเสริม

ดังนั้น หากเป็นเช่นนี้ต่อไปผลกระทบที่จะเกิดในภาพรวมคือ การสูญเสียงบประมาณ สูญเสียเวลาที่ได้ดำเนินการ เกิดการพัฒนาที่ไม่พัฒนา อันจะผลเสียต่อความอยู่ดีกินดี สภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนเสื่อมถอย ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมตามมา

5.4 แนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน

หากต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน หน่วยงานต่างๆ ควรเข้ามาดำเนินการดังนี้ (ตารางที่ 5 - 5)

ตารางที่ 5 - 5 แนวทางการขับเคลื่อนการจัดตั้งกลุ่มการเงินชุมชน

ด้าน	สภาพที่เป็นอยู่	แนวทางการขับเคลื่อน
1. ภาครัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่มีการให้การสนับสนุนในระดับชุมชนอย่างครบวงจร หรือยังไม่เน้นการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ ควรมีการจัดทำระเบียบหรือกฎเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่นให้แต่ละกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนนำไปปรับเพื่อความเหมาะสมกับแต่ละสภาพชุมชน - ภาครัฐควรให้นักพัฒนาชุมชนของภาครัฐ ได้เข้าไปให้ความรู้ และความเข้าใจที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมของกองทุน และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน - ภาครัฐควรให้นักพัฒนาชุมชนของภาครัฐ หรือจัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน เกี่ยวกับความรู้เรื่องการลงทุน และวิธีหรือแนวทางการลงทุนในรูปแบบต่างๆ และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสร้างกรอบการคิดและการดำเนินการ - ภาครัฐควรให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีความรู้เรื่องคณิตศาสตร์ประยุกต์ หรือการลงทุนเข้าไปช่วยในการคำนวณคณิตศาสตร์ประยุกต์เกี่ยวกับความเป็นไปได้และความอยู่รอดของกองทุน - ภาครัฐควรให้สถาบันการเงินของรัฐ รับฝากเงินจากการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ที่ให้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำโดยทั่วไป เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำผลตอบแทนไปสร้างสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ กับสมาชิก - ภาครัฐควรให้หน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามาดูแล และให้การส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และประสานงานกับกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน

ตารางที่ 5 - 5 (ต่อ)

ด้าน	สภาพที่เป็นอยู่	แนวทางการขับเคลื่อน
2. ภาคประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดความรู้และความเข้าใจในกองทุน ไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจอย่างถูกต้องและเชิงลึกในการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน และหลักเกณฑ์ของกลุ่มหรือองค์กรการเงิน - ความไม่เป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ การลงทุนเพื่อหาผลตอบแทน หรือการบริหารการเงินของผู้นำ หรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ไม่ได้ศึกษาตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ถึงการอยู่รอดของกองทุน ภายใต้กฎระเบียบ กติกาที่กลุ่มได้สร้างขึ้น - จำนวนสมาชิกของกองทุนนั้นมีไม่มากเพียงพอ ทำให้การรวบรวมกองทุนได้ปริมาณเงินไม่มาก ส่งผลให้ไม่สามารถนำไปลงทุนในกิจกรรมหาผลตอบแทนสูงได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงิน ภาคประชาชนควรนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) มาใช้ในการสร้างกรอบการคิดและการดำเนินการ จะช่วยให้ความเสี่ยงจากการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนลดลง มีความเข้มแข็งและยั่งยืน - ภาคประชาชนหรือสมาชิกกลุ่มควรมีการศึกษาทำความเข้าใจ และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน และควรมีเป้าหมายของการเข้าร่วมเพื่อการสร้างแหล่งทุนและสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือชุมชน - ผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาในการช่วยคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย เพื่อศึกษาถึงความอยู่รอดของกองทุน - ผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ต้องมีจิตอาสา มีธรรมาภิบาล และความโปร่งใสในการบริหารจัดการกองทุน - กลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชนควรเชิญหน่วยบริหารส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบล องค์กรบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาของกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน - ผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มหรือองค์กรการเงินชุมชน ต้องเข้ารับการศึกษาอบรมและฝึกประสบการณ์เกี่ยวกับหลักการลงทุน และวิธีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ

บรรณานุกรม

- กฤษฎา อุทยานิน. เอกสารประกอบการบรรยาย **Micro Finance**. ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงพาณิชย์.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**.2546. **กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**.
- กองทุนสวัสดิการชุมชน. “**ความรู้ :กองทุนสวัสดิการชุมชน**” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.cddphetchaburi.com/SAVER.html>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554)
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. “**รู้จักกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.villagefund.or.th/index.aspx?pageid=469&parent=433&directory=1964&pageName=content>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).
- ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน. “**ประวัติความเป็นมาของ ช.ส.ค.**” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.cultthai.coop/cum/main.php?url=hitory>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).
- ณดา จันทร์สม. 2552. **การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการเงินบุคคล**. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ. **โครงการประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่างๆ ของประชาชนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. “**ประวัติการก่อตั้ง**” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.baac.or.th/content-about.php>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. “**วัตถุประสงค์การก่อตั้ง ช.ก.ส.**” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.baac.or.th/content-about.php>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).
- พิริยะ ผลพิรุพห์. **ระบบการเงินในระดับจุลภาค**. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2550. **การออม**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.mfcwebactivity1.com/pegasus/mainmenu3.html>.
- สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. “**ระดับความพอเพียง**.” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก :

<http://sufficiencyeconomy.blogspot.com/2006/02/3.html>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2553). เอกสารประกอบการสัมมนา **ทุนชุมชนกับการขับเคลื่อนประเทศไทย**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. “วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.codi.or.th>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).

สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน. “พันธกิจของเรา” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.pda.or.th/tha/index.asp>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).

สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม. “กลุ่มลัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดจันทบุรี” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : http://km4fc.wu.ac.th/new_file/20100120-dGDkt.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).

สำนักงานพัฒนาชุมชน. “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://www.cddphetchaburi.com/SAVER.html>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2554).

หอการค้าโพล ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย,2552

ภาคผนวก

โปสเตอร์

โปสเตอร์เผยแพร่กองทุน

หลักฐานในการจดทะเบียน กองทุนสวัสดิการสังคมวันละบาท

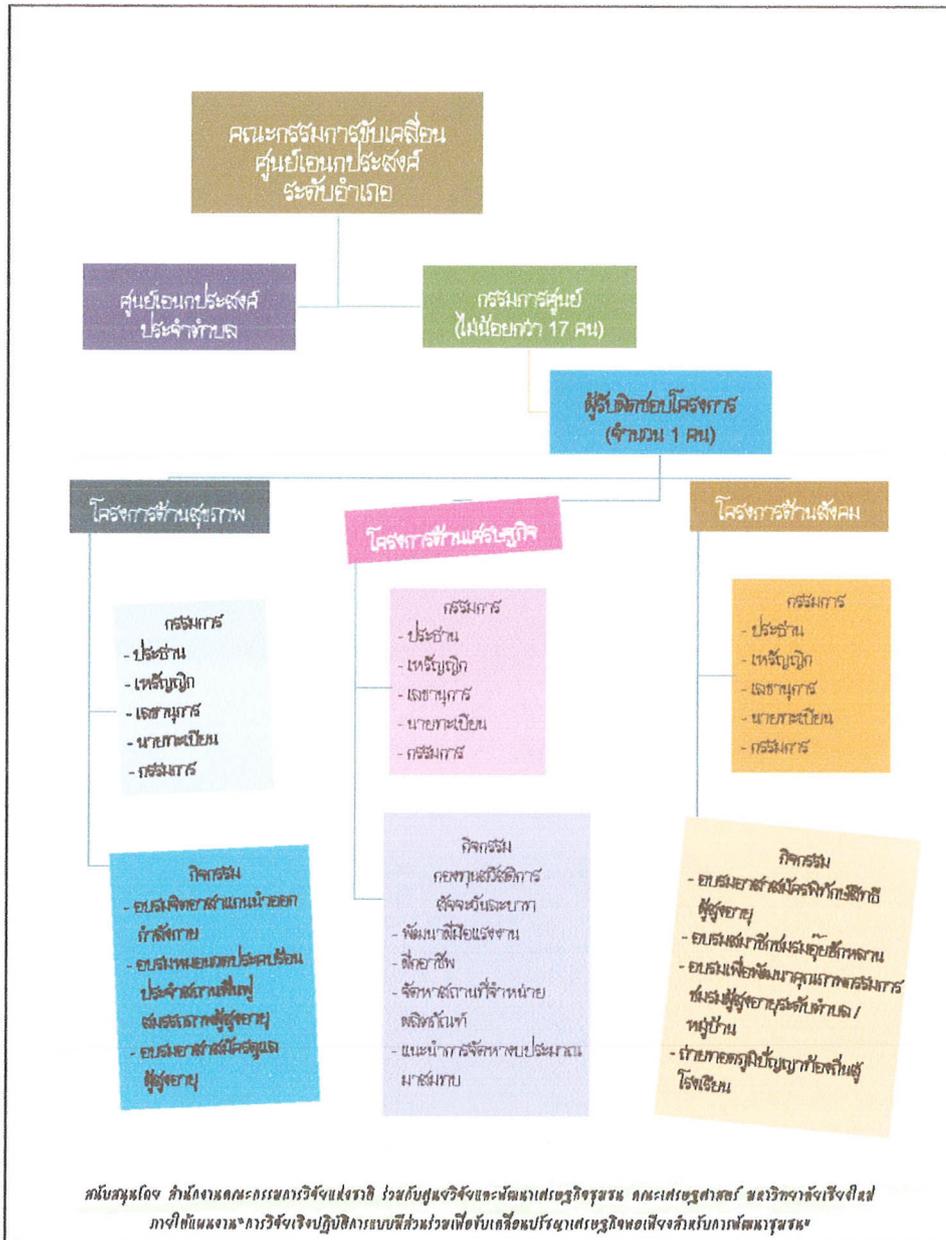
1. ใบสมัครสมาชิกกองทุน
2. ระเบียบกองทุน
3. สมุดประจำตัวสมาชิก
4. สมุดบัญชีเงินกองทุน
5. สมุดบันทึกการประชุม
6. สมุดเซ็นชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
7. สมุดลงเวลาการทำงานของคณะกรรมการ
8. สมุดบันทึกรายชื่อสมาชิก
9. สมุดเงินฝาก
10. รายชื่อคณะกรรมการกองทุน
11. ประวัติการจัดตั้งกองทุน

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับจังหวัดยะลาพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ภาควิชาแผนงาน-การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชน

สวัสดิการสังคมวัยเกษียณ

องค์กรสวัสดิการชุมชน

ตำบลแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

กรณีสมาชิกที่เข้าสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป จะได้รับบำนาญ ดังนี้

- 1) ถ้าจะครบ 5 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 100 บาท
- 2) ถ้าจะครบ 10 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 200 บาท
- 3) ถ้าจะครบ 15 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 300 บาท
- 4) ถ้าจะครบ 20 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 600 บาท
- 5) ถ้าจะครบ 30 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 800 บาท
- 6) เข้าสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ได้รับบำนาญเดือนละ 1,100 บาท

เงิน

- 1) ผู้ที่เข้าสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือนขึ้นไป ถ้าป่วยขอพักโรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คิดลด 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 ครั้ง (1,200 บาท)
- 2) ผู้ที่เข้าสมาชิกกองทุนเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าป่วยขอพักโรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คิดลด 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 ครั้ง (1,200 บาท)
- 3) ผู้ที่เข้าสมาชิกกองทุนเกิน 10 ปีขึ้นไป ถ้าป่วยขอพักโรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คิดลด 200 บาท ปีละไม่เกิน 12 ครั้ง (2,400 บาท)

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ภายใต้แผนงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนารัฐชุมชน

สวัสดิการที่จะช่วยเหลือ

ตำบลแม่จอนพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ตาย

- 1) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 6 เดือน ถึง 2 ปี มีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้จำนวน 2,500 บาท
- 2) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 2 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี มีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้จำนวน 5,000 บาท
- 3) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้จำนวน 7,000 บาท
- 4) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 10 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี มีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้จำนวน 9,000 บาท
- 5) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 20 ปี มีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้จำนวน 10,000 บาท
- 6) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 20 ปี แต่ไม่ถึง 30 ปี มีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้จำนวน 11,000 บาท
- 7) ผู้ที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 30 ปีขึ้นไป ขึ้นไปมีทะเบียนชื่อกองทุนช่วยเหลือสวัสดิการให้ จำนวน 12,000 บาท

2. การช่วยเหลือของสมาชิกองค์กรแม่จอน

(เฉพาะในกรณีที่ผู้เสียชีวิตได้รับสวัสดิการใดๆ จากกองทุน)

- 1) ผู้ที่เสียชีวิตได้ไม่ถึง 3 ปี ถ้าออกจากกองทุนช่วยเหลือสมาชิก กองทุนจะจ่ายช่วยเหลือสมาชิกเป็น
- 2) ผู้ที่เสียชีวิตตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ถ้าออกจากกองทุนช่วยเหลือสมาชิก กองทุนจะจ่ายช่วยเหลือสมาชิกเป็นเงิน 10
- 3) ผู้ที่เสียชีวิตตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ถ้าออกจากกองทุนช่วยเหลือสมาชิก กองทุนจะจ่ายช่วยเหลือสมาชิกเป็นเงิน 30

3. ถ้าออกหลังจากที่คณะกรรมการพิจารณาเป็นพิเศษตั้งแต่เรื่องแต่ละราย

ฉบับที่ ๑๖๖/๒๕๖๓ สำนักส่งเสริมและพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน จังหวัดเชียงใหม่
ภาควิชาสังคมศาสตร์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เชียงใหม่

แผนผังเผยแพร่ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกองทุนสวัสดิการตั้งแต่วันละบาท

การจ่ายสวัสดิการ

1. กองทุนสวัสดิการฯ จะจ่ายเงินช่วยเหลือสมาชิกที่เป็นสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปตามเกณฑ์

เด็ก
เมื่อลาคลอดตามใบสมัคร ให้ทำใบสมัครที่มีอายุครบ 24 ชั่วโมง และเด็กที่มีใบทะเบียนราษฎรหรือสูติบัตร หรือมารดาผู้เป็นสมาชิกกองทุน เด็กจะได้รับเงินสวัสดิการรับขวัญเด็ก 500 บาทต่อคน และหากมารดาเป็นสมาชิกได้ค่าคลอดบุตร 500 บาทต่อครั้ง

แม่
1) ตั้งครรภ์ 15 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 บาท
2) ตั้งครรภ์ 20 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 บาท
3) ตั้งครรภ์ 25 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 บาท
4) ตั้งครรภ์ 30 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 600 บาท
5) ตั้งครรภ์ 35 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 700 บาท
6) ตั้งครรภ์ 40 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 800 บาท
7) ตั้งครรภ์ 45 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 900 บาท
8) ตั้งครรภ์ 50 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,000 บาท
9) ตั้งครรภ์ 55 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,100 บาท
10) ตั้งครรภ์ 60 ปี เมื่ออายุครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 1,200 บาท

ส่วนสมาชิกที่เป็นสมาชิกตั้งแต่อายุ 60 ขึ้นไป จะได้รับบำนาญดังนี้
1) ตั้งครรภ์ 5 ปี ได้บำนาญเดือนละ 100 บาท
2) ตั้งครรภ์ 10 ปี ได้บำนาญเดือนละ 200 บาท
3) ตั้งครรภ์ 15 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 บาท
4) ตั้งครรภ์ 20 ปี ได้บำนาญเดือนละ 400 บาท
5) ตั้งครรภ์ 25 ปี ได้บำนาญเดือนละ 500 บาท
6) เป็นสมาชิกกองทุนตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ได้บำนาญเดือนละ 1,100 บาท

หัวข้อผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส
ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถขอเงินสมทบกับกองทุนได้ กองทุนจ่ายสวัสดิการให้และไม่น้อยกว่า 100 บาท ต่อเดือน (อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุน)

การจ่ายสวัสดิการ

เจ็บ

- 1) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือนขึ้นไป ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนและ 50 บาท ปีละไม่เกิน 12 คน (600 บาท)
- 2) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนไม่เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนและ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 คน (1,200 บาท)
- 3) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปี ขึ้นไป ถ้าป่วยนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล กองทุนจะจ่ายเงินสวัสดิการให้คืนและ 200 บาท ปีละไม่เกิน 12 คน (2,400 บาท)

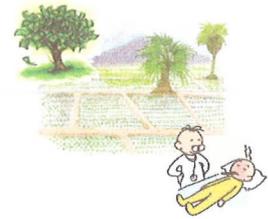
ตาย

- 1) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 6 เดือน ถึง 2 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 2,500 บาท
- 2) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 5,000 บาท
- 3) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 7,000 บาท
- 4) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 9,000 บาท
- 5) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 15 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 10,000 บาท
- 6) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 11,000 บาท
- 7) ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 30 ปี ขึ้นไป ถ้าเสียชีวิตกองทุนจ่ายเงินสวัสดิการให้ จำนวน 12,000 บาท

2. การจ่ายเงินออมสมทบคืนการนำฝาก
- (เฉพาะในกรณีที่ไม่เคยได้สิทธิการใดๆ จากกองทุน)
- 1) ผู้ที่เป็นสมาชิกไม่ถึง 3 ปี ถ้าออกจากกองทุนเป็นสมาชิกกองทุน จะไม่จ่ายเงินออมสมทบคืน
  - 2) เป็นสมาชิกตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป ถ้าออกจากกองทุนเป็นสมาชิกกองทุนจะจ่ายเงินออมสมทบคืนให้ ร้อยละ 10
  - 3) เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ปี ขึ้นไป ถ้าออกจากกองทุนเป็นสมาชิกกองทุนจะจ่ายเงินออมสมทบคืนให้ ร้อยละ 30

3. ถ้าจากเงินจากนี้ให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นเงินสด และจะขึ้นแต่ละราย

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ กองทุนสวัสดิการตั้งแต่วันละบาท

สนับสนุนโดย
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ร่วมกับ ศูนย์พัฒนาและพัฒนาศูนย์ชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ภาคใต้เผยแพร่
“การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้บริหารพัฒนาชุมชน”
2553

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยโดยตลอด 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีสง่า และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลง

ความพอเพียง
เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของชนไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องเวลา และเป็นการแก้ไขวิถีชีวิตที่การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่นำการพอเพียงมาใช้จะมีความสุข ความดี และความดีใจในสิ่งที่ตนทำ

คุณลักษณะ
เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนความสมดุล และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย “ 3 องค์ประกอบ 2 เชื้อไข ”

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอเพียง
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง จะต้องเป็นเหตุเป็นผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และความพอเพียงต้องมีขีดจำกัดว่าจะถึงขีดความสามารถที่นำมาซึ่งประโยชน์
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างคล่องตัว มีสติและใจ

เงื่อนไขความดี ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและดำเนินการปฏิบัติให้เต็มที่ปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะส่งเสริมสร้างประกอบคุณ มี ความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต

ระดับของความพอเพียง

1. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่หนึ่ง เป็นเศรษฐกิจแบบพื้นฐาน ที่เน้นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถดูแลตนเองความดีของตัวเอง เช่น ความดีความงามในปัจจัยที่ตนเองมีและช่วยเหลือผู้อื่นได้ มีมารยาทที่ดีมีคุณธรรม และกัน มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิตด้วยการประหยัด และการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น สมารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีเกียรติและมีความสุข
2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สอง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับกลุ่มและองค์กร คือ มีอยู่กลุ่มหรือครอบครัวที่มีความพอเพียงในระดับหนึ่งแล้วร่วมกันในกลุ่มหรือกลุ่มในรูปแบบหรือกลุ่มเพื่อร่วมกันดำเนินในสิ่งต่างๆ ทั้งด้าน การผลิต การตลาด ความดีมีอยู่ สวัสดิการ การศึกษา และ ศาสนา โดยรับความร่วมมืองานร่วมกันที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายบริหารหรือการ มูลนิธิ และเอกชน
3. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สาม เป็นเศรษฐกิจแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับสังคมหรือชาติ คือ เมื่อกลุ่มหรือองค์กรมีความพอเพียงในระดับหนึ่งแล้วร่วมกันเป็นฝ่าย นำมาพัฒนาสร้าง ในด้าน การเมือง การผลิต การตลาด การจำหน่าย และการบริหารจัดการ เพื่อการขยายกิจการมาสู่เศรษฐกิจที่ขยายผลครอบคลุมการพัฒนาชุมชนชีวิตในด้านสวัสดิการ การศึกษา และศาสนาให้ส่งประโยชน์ต่อสังคมทุกฝ่าย

กองทุนสวัสดิการตั้งแต่วันละบาท

การเป็นสมาชิกกองทุน

1. ผู้ที่ถือครองเงินฝากออมทรัพย์ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
  - 1.1 มีสัญชาติไทย
  - 1.2 มีอายุตั้งแต่แรกเกิด
  - 1.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตอำเภอเมือง
2. สมาชิกต้องเป็นผู้อยู่ไม่ต่ำกว่า 1 ปี ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน
3. สมาชิกต้องไม่ถือครองเงินฝากออมทรัพย์เกิน 1 บาท ตามจำนวนเงินออมทรัพย์ในแต่ละเดือน ไม่เกินวันที่ 10 ของเดือน นำจำนวนเงินออมทรัพย์ไปหักเงินฝากออมทรัพย์เป็นสมาชิกของกองทุนออมทรัพย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
4. สมาชิกกองทุนมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการจากกองทุนตามที่ระบุในระเบียบกองทุนและมติของที่ประชุมคณะกรรมการกองทุน
5. สมาชิกมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกองทุนและข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้
6. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจให้สมาชิกที่กระทำผิดใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหรือสมาชิกอื่นของกองทุน
7. สมาชิกที่ลาออกเป็นสมาชิกเมื่อ
  - 7.1 ตาย
  - 7.2 ลาออก
  - 7.3 องค์กรแม่เลิกกิจการ
  - 7.4 คณะกรรมการมีมติให้เลิกสมาชิกเมื่อ 6
8. สมาชิกต้องปฏิบัติตามระเบียบกองทุนและผู้ประสงค์ให้ได้รับเงินค่าตอบแทนสามารถยื่นใบขอรับเงินค่าตอบแทนได้ในวันก่อนการปิดบัญชี และผู้รับเงินค่าตอบแทนในภายหลัง สมาชิกต้องแจ้งให้คณะกรรมการกองทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด หรือให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุน